

ผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม
อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

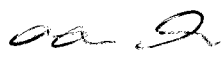
ปริญญาพันธ์
ของ
มานี ผลอนันต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2541
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

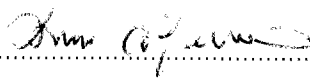
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

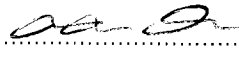
คณะกรรมการควบคุม

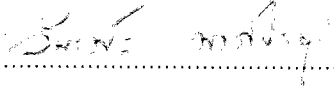

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

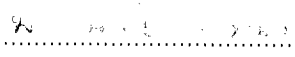

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์พรณพิศ วาณิชยการ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 14 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุกกุล ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์และรองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์ ทศพร มณีศรีขำ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชยการ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญาานิพนธ์และให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ สุมนา ทศานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ชลบุรีชดาภิเษก คณาจารย์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัย ในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแหลมสิงห์ ผู้จัดการธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) สาขาพลี๊ว ผู้กำกับการตำรวจภูธรอำเภอแหลมสิงห์ ผู้บังคับกองพันทหารราบ ที่ 2 และผู้จัดการบริษัทไทยอีสเทิร์นโพรเซสเมนต์โปรดักส์ จำกัด ที่ให้ความร่วมมือให้ข้อมูล เกี่ยวกับอาชีพแก่นักเรียนและผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณเจตน์ ถนอมเกียรติ เจ้าของบริษัท จ.เจริญ จันทบุรี จำกัด ที่ให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพนักธุรกิจ

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ มาโนช กล้องเจริญ และคณะครูอาจารย์โรงเรียน แหลมสิงห์วิทยาคม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณศิริพร พิศมัย ที่ให้ความช่วยเหลือในการพิมพ์ปริญญาานิพนธ์ และเพื่อน ๆ จิตวิทยาการแนะแนว ญาติพี่น้อง ตระกูลผลอนันต์ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบพระคุณผู้มีได้กล่าวนามในที่นี้อีกหลายท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือจนปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

มานี ผลอนันต์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
/ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
- ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
/นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ	8
ความหมายของการแนะแนวอาชีพ.....	8
จุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพ.....	10
ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม.....	11
ความหมายของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ	12
ประวัติการแนะแนวอาชีพ.....	12
ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ	14
การแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา	15
การจัดบริการแนะแนวอาชีพ	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	22
ความหมายของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	22
ประเภทของการตัดสินใจ.....	23

บทที่	หน้า
ขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจ	23
รูปแบบกลยุทธ์กระบวนการตัดสินใจ.....	25
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ.....	28
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	32
ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	45
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	45
วิธีดำเนินการทดลอง.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	55
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการศึกษาค้นคว้า	56
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
บทย่อ.....	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	60
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	60
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	61
การดำเนินการทดลอง	61

บทที่	หน้า
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	62
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	63
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก	75
ภาคผนวก ข	167
ภาคผนวก ค.....	186
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	189

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design.....	50
2 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและกลุ่มควบคุมก่อนได้รับการสอน แบบปกติ.....	56
3 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ	57
4 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ	58
5 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอน แบบปกติ.....	59
6 แสดงคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง.....	187
7 หาค่าความเที่ยงตรง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ในแต่ละ สถานการณ์ของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	188

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง	หน้า
1 แผนผังแสดงกระบวนการแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา.....	19
2 รูปแบบกลยุทธ์กระบวนการตัดสินใจเลือกโดยการวางแผนอย่างรอบคอบ.....	27
3 กระบวนการตัดสินใจของเกอแลต.....	39

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

อาชีพเป็นปัจจัยสำคัญของบุคคลและสังคมโดยส่วนรวม เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ เกียรติยศชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง การประกอบอาชีพจะทำให้บุคคลเกิดความภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า ได้แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง และทำประโยชน์ให้แก่สังคม สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีอาชีพเพิ่มขึ้นมากมายหลายสาขา การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบุคคลจึงเป็นการเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะในช่วงเวลาของวัยรุ่นที่ต้องตัดสินใจเลือกวิชาเรียนที่ตรงหรือสอดคล้องกับอาชีพที่ใฝ่ฝัน การเลือกประกอบอาชีพที่ตรงกับความสามารถ ความถนัด และสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน จึงเป็นประเด็นหลักที่จะต้องนำมาประกอบการตัดสินใจ (จริยา จารุรักษ์. 2535 : 10) นอกจากนี้หากงานที่ตนทำนั้นให้ความพึงพอใจ และตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของตนเป็นอย่างดี บุคคลจะมีความสุขในชีวิตการทำงานเป็นอย่างยิ่ง ในทางตรงกันข้ามหากงานนั้นมีความน่าเบื่อ มองไม่เห็นหนทางก้าวหน้าในชีวิต บุคคลก็คงไม่สามารถจะทนทำงานนั้นได้ตลอดไป จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนงาน ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการสูญเสียทั้งแก่ตนเองและสังคมส่วนรวมเป็นอย่างมาก (อัมรงค์ดี หมื่นจักร์ และศรีสง่า กรรณสูต. 2524 : 26)

ซูเปอร์ (วัชรี ทรัพย์มี. 2523 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1960) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านอาชีพและได้กล่าวว่า ความสนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นอยู่กับขั้นของการก่อตัวของความสนใจในอาชีพและนักเรียนในวัยนี้ยังไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจได้อย่างรอบคอบเพียงพอ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจในอาชีพ ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและการแนะแนวทางอาชีพที่เหมาะสม เพื่อจะช่วยให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงโลกของอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับกินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1966 : 47) ที่กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการของการเลือกอาชีพมิใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจหลายครั้ง

และการตัดสินใจเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงขึ้นเมื่อระดับอายุมากขึ้น โดยกินซ์เบิร์กได้แบ่งกระบวนการของการตัดสินใจเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเวลาเพื่อฝัน (Fantasy Period) ระยะเวลาพิจารณาเลือกอาชีพ (Tentative Period) และระยะเวลาพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (Realistic Period) ซึ่งในช่วงเวลาหลายปีแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเลือกอาชีพจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ศุภวดี บุญญวงค์ (2528 : 93) กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากโครงการประกอบอาชีพไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ทันที แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องต้องใช้เวลาหลายปี ความเหมาะสมที่บุคคลจะเลือกอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา นอกจากนี้บุคคลแต่ละคนอาจจะมี ความเหมาะสมในการประกอบอาชีพได้หลายอย่างไม่จำเป็นต้องเหมาะสมกับอาชีพใดอาชีพหนึ่งเท่านั้น และนอกจากนี้ ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530 : 3) กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและสมควรอย่างยิ่งที่นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพื่อให้สามารถตัดสินใจเข้าสู่อาชีพได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณี เกษกมล (2536 : 10 - 14) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดอนาคต และวิถีชีวิตของนักเรียน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าจากสภาพเศรษฐกิจสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีอาชีพใหม่เกิดขึ้นมากมาย นักเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องประสบกับความยากลำบากในการตัดสินใจเลือกอาชีพ มากขึ้น ดังนั้นนักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ถูกต้อง นักเรียนจึงจะสามารถเลือกแนวทางการศึกษาหรือเลือกประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับตนเองได้

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูโรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และทำหน้าที่แนะแนวมา 7 ปี พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อและประกอบอาชีพมากกว่าชั้นอื่น ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อและประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 250 คน พบว่า นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่าง ๆ เช่น พนักงานบัญชี ครู พยาบาล เลขานุการ นักธุรกิจ ค้าขาย ช่างยนต์ วิศวกร ทหาร พนักงานธนาคาร ช่างซ่อมรถ แพทย์ ทำงานด้านคอมพิวเตอร์ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างไฟฟ้า ตำรวจ นักดาราศาสตร์ ดีเจ จิตรกร เลี้ยงกุ้ง นักบิน ช่างออกแบบ

พนักงานโทรศัพท์ ทัศนคติ เป็นต้น แต่นักเรียนมีปัญหาในเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 74 และในจำนวนนี้เป็นปัญหาขาดแคลนทุนการศึกษา ถึงร้อยละ 37.56 ซึ่งควรจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล นอกจากนี้นักเรียนมีปัญหา อันเนื่องมาจากขาดข้อมูลทางการศึกษา ร้อยละ 36.42 ทำให้ตัดสินใจไม่ได้ ต้องขอ คำปรึกษาจากผู้ปกครองหรือครูแนะแนว ส่วนปัญหาในเรื่องการประกอบอาชีพนั้น พบว่า นักเรียนต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ จำนวน 160 คน คิดเป็น ร้อยละ 64 โดยนักเรียนต้องการให้แนะนำเกี่ยวกับวิธีการตัดสินใจ เนื่องจากไม่เข้าใจตนเอง ขาดข้อมูลด้านอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน และรายละเอียดต่าง ๆ ในการ สมัครเข้าทำงาน ทำให้ไม่มีความแน่ใจ ซึ่งจะมีผลต่อการเลือกอาชีพ และไม่ทราบว่า จะประกอบอาชีพอะไรที่จะเหมาะสมกับตนเอง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะพัฒนานักเรียนให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับ กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเหมาะสมในอนาคต เนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 อยู่ในช่วงอายุ 14 - 15 ปี ซึ่งเป็นระยะการเจริญเติบโต (Growth Stage) ตามทฤษฎี พัฒนาการทางอาชีพของ ซุปเปอร์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2528 : 70 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1963) จึงสมควรได้รับการพัฒนาการเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เพราะเป็นช่วงที่ บุคคลสร้างสมทัศนคติและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญต่อการพัฒนาความคิดรวบยอด (Self Concept) ของตนเอง ในขณะเดียวกันประสบการณ์ในชีวิตที่จะทำให้เขาค่อย ๆ เรียนรู้ เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ ซึ่งเขาก็จะได้นำความรู้นี้มาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพในระยะ หลัง นอกจากนี้การเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจะสามารถช่วยบุคคลในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ในชีวิตได้อีกด้วย อันจะนำไปสู่การช่วยตนเองและผู้อื่นในสังคม ให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ กินซ์เบิร์ก (Ginzberg. 1966 : 56 - 57) ซึ่งกล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นจะเกิดควบคู่ไปกับชีวิต ทางการทำงานของบุคคล เพราะถ้าบุคคลไม่ได้รับความพึงพอใจในการทำงานในช่วงต้นของ ชีวิต บุคคลอาจจะเลือกอาชีพใหม่ได้ และในชีวิตของการประกอบอาชีพของบุคคลสามารถ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาการของชีวิต โดยมีตัวแปรหลายด้านเป็นตัว กำหนด เช่น โอกาสเข้ารับการศึกษเพิ่มเติม ทำให้บุคคลก้าวสู่ชีวิตใหม่ที่ใช้ความรู้ความสามารถสูงขึ้น

วิธีการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งอาจจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Schwallie-Giddis, 1991 : 430) การใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาทางอาชีพ (Rose, 1993 : 42) ชุดการแนะแนวอาชีพ (วชิรญา บัวศรี, 2519 : 12) ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว (สุรรัตน์ วิไลรัตน์, 2537 : 2 ; อ้างอิงมาจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523 : 119)

การแนะแนวกุ่มด้านอาชีพให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน ในเวลาเดียวกันพร้อม ๆ กันทั้งหมด เพื่อประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และแรงงาน และยังเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีลักษณะปัญหาใกล้เคียงกันได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ได้ร่วมกันระดมความคิดในการแก้ปัญหาาร่วมกัน อันจะเป็นผลช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตัดสินใจแก้ปัญหา และปรับตัวได้ในที่สุด ผลพลอยได้คือสมาชิกในกลุ่มได้ทราบสิ่งที่ไม่ทราบหรือสิ่งที่อยากทราบ เป็นการฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Group Work) และก่อให้เกิดความสามัคคี (สถิต วงศ์สุวรรณ, 2527 : 341-342) นอกจากนี้ พล แสงสว่าง (2529 : 34) กล่าวว่า การแนะแนวกุ่มด้านอาชีพจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองในด้านความถนัด ความสนใจ อุปนิสัย ความสามารถ สถิติปัญญา และจะช่วยนักเรียนให้รู้จักโลกของอาชีพ ทั้งลักษณะอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า ภารกิจ ต้องรับผิดชอบ สิ่งแวดล้อมของงานหรืออาชีพสวัสดิการ ฯลฯ และจะช่วยนักเรียนได้รู้จักการตัดสินใจที่เหมาะสม ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และรู้จักการวางแผนชีวิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการแนะแนวกุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการแนะแนวกุ่มด้านอาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

3. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพกับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ทราบถึงผลการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม และเป็นแนวทางแก่ครูแนะแนว รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยวิธีการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 40 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 24 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple

Random Sampling) จากประชากรที่แสดงความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน

3. ตัวแปรที่สำคัญ

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

3.1.1 การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ (Career Group Guidance) หมายถึงกระบวนการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หลากรูปแบบ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับข้อมูลและประสบการณ์ที่มีประโยชน์ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2 ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ในที่นี้จะใช้วิธีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย การศึกษานอกสถานที่ การอภิปราย บทบาทสมมติ และกรณีตัวอย่าง ในการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพแต่ละครั้งผู้วิจัยเลือกใช้ 1 เทคนิค หรือมากกว่า 1 เทคนิค แล้วแต่ความเหมาะสม

1.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของนักเรียน และข้อมูลจากโลกอาชีพประกอบกัน เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมในโอกาสต่อไป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยใช้สอนเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีการบรรยาย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

2.2 ขั้นสอน ผู้วิจัยบรรยายและให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีสื่อต่าง ๆ ได้แก่ วิดีทัศน์ สไลด์ แผ่นพับ รูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ประกอบ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม และแสดงความคิดเห็น

2.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
วิธีนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการพิจารณาอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นระบุปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องทราบว่า นักเรียนจะต้องตัดสินใจเรื่องอะไร

3.2 ขั้นรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.3 ขั้นรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องศึกษาทางเลือกแต่ละทางจากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 3.2 และนำมาพิจารณาหาทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

3.4 ขั้นพิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกในขั้นที่นักเรียนจะพิจารณาว่าทางเลือกแต่ละทางเลือกนั้นมีข้อดีและข้อเสียต่อนักเรียนอย่างไร

3.5 ขั้นตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม เป็นขั้นที่นักเรียนพิจารณาและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
  - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
  - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

1.1.1 ความหมายของการแนะแนวอาชีพ

การแนะแนวอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการแนะแนว ซึ่งมีความสำคัญสำหรับนักเรียนทุกคน เพราะในอนาคตนักเรียนจะต้องออกไปประกอบอาชีพ ได้มีผู้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพดังต่อไปนี้

ไมเออร์ (Myers. 1941 : 4) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นการให้ความช่วยเหลือบุคคลแต่ละคนในการให้ข่าวสารข้อมูล ประสบการณ์ และคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้แต่ละบุคคลสามารถเลือกอาชีพสำหรับตนเองได้ คำอธิบายดังกล่าวสอดคล้องกับ ซูเปอร์ (Super. 1957 : 7) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเองและได้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกนั้น สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติและตรงกับ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 15) ที่ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพว่าเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ ดังนั้นกระบวนการแนะแนว

จึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และต้องใช้เวลาเพราะจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่พิจารณาบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ สถานะทางเศรษฐกิจ บุคลิกภาพ และอื่น ๆ ที่สำคัญแล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาพิจารณาว่า บุคคลนั้นควรเลือกอาชีพอะไร และจะต้องเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั้นโดยวิธีใด จึงจะประสบความสำเร็จ และความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 3) และประทุม แป้นสุวรรณ (2523 : 53) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ การหาอาชีพ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อให้ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในการประกอบอาชีพนั้น

นอกจากนี้ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2527 : 51) ได้กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการหนึ่งในการช่วยเหลือบุคคลในด้านต่าง ๆ คือ

1. ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้าน
2. ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงาน
3. ช่วยให้ผู้รู้จักเลือกและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาดถูกต้องเหมาะสมกับอัตภาพ
4. ช่วยให้ผู้รู้จักตัดสินใจอย่างฉลาดในการเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมในวิชาชีพ
5. ช่วยให้ผู้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนให้เหมาะสมกับอาชีพ
6. ช่วยให้ผู้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย
7. ช่วยให้ผู้สามารถปรับตัวให้เข้ากับงานอาชีพ จนประสบความสำเร็จและมีความสุขในงานอาชีพของตน

จากความหมายของการแนะแนวอาชีพดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ผู้รู้จักตนเอง รู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพ มีการเตรียมตัวเพื่อการแนะแนวอาชีพ การเข้าสู่อาชีพ และการประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพ

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 28 - 30) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลในสังคมได้รับโอกาสที่ดีในการที่จะเข้าไปประกอบอาชีพที่มีความเหมาะสม ผลที่ตามมาก็คือ ทำให้บุคคลทำงานได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภวดี บุญญวงษ์ (2528 : 90 - 91) ซึ่งกล่าวว่า นอกจากบุคคลในสังคมมีความสุข ความพอใจต่องานที่ทำแล้ว สังคมยังได้ประโยชน์จากการที่บุคคลได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่อีกด้วย สรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักขนขวายหาข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ
2. ช่วยให้นักเรียนค้นหาความสามารถทั่วไป และความสามารถเฉพาะอย่างของเขาได้ถูกต้องมากขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสหาประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้รับข้อสนเทศเกี่ยวกับเรื่องของการงานมากขึ้น และจะทำให้แต่ละคนได้พัฒนาความสนใจของตนเองต่ออาชีพ ซึ่งเป็นช่องทางให้เขามองเห็นเส้นทางที่ดีกว่าเดิม
4. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดและทัศนคติที่ดีงามต่ออาชีพ สุจริตทุกประเภทว่าย่อมมีคุณค่าทั้งสิ้น
5. ช่วยให้แต่ละคนได้ค้นหาวิธีวิเคราะห์ข้อสนเทศทางด้านอาชีพเพื่อ ความถูกต้องของข้อมูลนั้น ก่อนที่จะตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีความผิดพลาดน้อยที่สุด
6. เพื่อให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง ทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ ความถนัดพิเศษ และอื่น ๆ ในขณะที่ต้องตัดสินใจอย่าง สุขุมรอบคอบและฉลาด
7. ช่วยให้ผู้ที่มีความผิดปกติทั้งหลายได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ จะได้มีแนวทางศึกษาต่อและเลือกอาชีพที่ดีสำหรับตัวเขา มีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นที่พึงของตนเองได้ และไม่ต้องตกเป็นภาระของสังคมโดยไม่จำเป็น
8. ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น มีการเปิดสอนวิชาชีพอะไรบ้าง ระยะเวลาที่เรียนและฝึกและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จนจบ

หลักสูตร จะช่วยให้มองเห็นช่องทางดำเนินแผนการทางอาชีพได้อย่างถูกต้องมากขึ้น ไม่เสียเวลาลองผิดลองถูก

9. ช่วยให้เกิดการปรับตัวที่ดีเมื่อเข้าไปทำงาน ทั้งต่องานในหน้าที่ และสัมพันธ์ภาพระหว่างตัวเขาเองกับบุคคลอื่นที่ร่วมงาน หรือที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา เป็นผลให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างดีที่สุดตามที่ได้คิดไว้ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ก็หมายความว่าประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างแท้จริง

10. ให้บุคคลเกิดความมั่นใจในข้อมูลต่างๆที่เชื่อถือได้ และขณะเดียวกัน ก็ทำให้ระมัดระวังข้อมูลที่ขาดความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการเลือกอาชีพเป็นอย่างยิ่ง

1.1.3 ความหมายของการแนะแนวกลุ่ม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 194 - 195) กล่าวว่า การแนะแนวกลุ่ม หมายถึง

1. กระบวนการของการช่วยให้ผู้รับบริการได้ทราบข้อปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้รับบริการมีความสนใจ ต้องการทราบหรือควรจะทราบ โดยการให้พร้อม ๆ กัน เป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย

2. การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการเป็นกลุ่มที่มีความสนใจความต้องการหรือปัญหาค้ำคลึงกัน โดยช่วยให้ผู้รับบริการแต่ละคนในกลุ่มมีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ได้เรียนรู้ถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มและรู้จักวางแผนเพื่อการศึกษาศีพและชีวิตในอนาคต

ประสาร ทิพย์ธารา (2521 : 188) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวกลุ่มว่า หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลหลายคนที่มีปัญหาและมีความต้องการคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดเวลา ประหยัดแรงงาน และประหยัดค่าใช้จ่าย และยังช่วยให้คนในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การแนะแนวกลุ่มเป็นการจัดบริการอย่างหนึ่งจัดให้แก่บุคคลที่มีปัญหาหรือความต้องการที่คล้ายคลึงกัน นอกจากจะ

ประหยัดเวลา แรงงาน หรือค่าใช้จ่ายแล้ว ยังจะช่วยให้บุคคลในกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ

1.1.4 ความหมายของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 10) กล่าวว่า การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ (Career Group Guidance) หมายถึง กระบวนการในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพ โดยการให้การแนะแนวเป็นกลุ่มหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ โดยให้ผู้รับคำแนะนำเหล่านั้นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และได้กล่าวถึงหลักในการแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพนั้น

1. การแนะแนวอาชีพเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. นักแนะแนวอาชีพยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
3. การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
4. การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชน
5. ผู้ทำหน้าที่แนะแนวอาชีพจะต้องมีคุณสมบัติของนักแนะแนวที่ดีและได้รับการฝึกอบรมมาทางการแนะแนวโดยเฉพาะ
6. ต้องตระหนักว่าการเลือกอาชีพและประกอบอาชีพของบุคคลมีความสำคัญต่อตัวบุคคลและประเทศชาติ
7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเป็นสิ่งที่ต้องการศึกษา
8. ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทั่วไป
9. การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีความยืดหยุ่น
10. การแนะแนวอาชีพจะต้องคำนึงถึงความต้องการด้านเศรษฐกิจและโอกาสที่บุคคลจะได้ทำงานด้วย

1.1.5 ประวัติการแนะแนวอาชีพ

แฟรงค์ พาร์สัน ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการแนะแนวอาชีพ ได้เป็นผู้วางรากฐานแนะแนวอาชีพขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกามากกว่า 70 ปีแล้ว ได้ก่อตั้งสำนักงานแนะแนวอาชีพ ชื่อว่า สำนักงานแนะแนวอาชีพแห่งเมืองบอสตัน ขึ้นในปี ค.ศ. 1908 เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาการว่างงาน เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ ซึ่งเป็นปัญหาหนักยิ่งในขณะนั้น แฟรงค์ พาร์สัน ได้พยายามใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่อาศัยหลักของวิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือในการแนะแนวอาชีพ แม้ในระยะนั้น (ค.ศ. 1807) ยังไม่มีแบบ

ทดสอบมาตรฐานใช้แต่เขาก็ได้พยายามใช้การสัมภาษณ์ มาตรฐานประมาณค่า และการกำหนดให้ทำงานเป็นกลวิธีที่สำคัญ นอกจากนี้ แฟรงค์ พาร์สัน ได้วิเคราะห์ปัญหาของการแนะแนวอาชีพอย่างกว้างขวาง ซึ่งนักแนะแนวสมัยนั้นต่อมานิยมเรียกว่า “ขั้นทั้งหกเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพของแต่ละบุคคล” (Brewer. 1941 : 20 - 23) ประกอบด้วย

1. การวางรากฐานอย่างกว้าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ในอาชีพ
2. การศึกษาช่องทางหรือโอกาสเกี่ยวกับอาชีพ
3. การเลือกอาชีพ
4. การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ
5. การเข้าทำงาน
6. การปรับตัวให้เข้ากับงานและการหาความก้าวหน้าในการทำงาน

สำหรับ ปีเตอร์ส และเชอร์ทเซอร์ (Peters and Shertzer. 1965 : 390)

ได้สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านอาชีพของเด็ก และชี้ให้เห็นถึงความต้องการของเด็กในด้านการแนะแนวอาชีพ ดังนี้

1. นักเรียนมีการเลือกอาชีพโดยมีความรู้เกี่ยวกับโลกของอาชีพแคบเกินไป
2. นักเรียนส่วนมากมีความต้องการจะทำงานโดยใช้ความรู้ระดับวิชาชีพชั้นสูง โดยไม่คำนึงว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะมีงานทำหรือไม่
3. นักเรียนส่วนใหญ่ขาดข้อสนเทศที่ต้องการเกี่ยวกับอาชีพและปริมาณของข้อสนเทศดังกล่าวแล้วไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนด้วย
4. เด็กชายมองข้ามหรือไม่ค่อยสนใจอาชีพบางอาชีพ เช่น งานด้านเลขานุการ การขาย และอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้ง ๆ ที่งานด้านนี้เปิดโอกาสให้บุคคลเข้าไปทำงานได้มาก

นอกจากนี้ แคทซ์ (วัชรีย์ ทรัพย์มี. 2523 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Katz. n.d.)

ได้ชี้แจงหลักในการทำทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไปใช้ประโยชน์ในการแนะแนวดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ
2. ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือ บุคคลอาจเลือกอาชีพไม่ได้เหมาะสมหรือเสียเวลาในการเลือกอาชีพ
3. ควรให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการพิจารณาดำเนินการเลือกอาชีพที่เหมาะสมตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น
4. การเลือกอาชีพของบุคคลต้องมีการวางโครงการล่วงหน้า เพื่อจะได้เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือก

1.1.6 ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 25 - 28) กล่าวว่า ในสมัยเริ่มแรก คำว่าการแนะแนวมักจะรวมเอากิจกรรมต่าง ๆ หลายอย่างมารวมกันในขอบข่ายของการให้บริการแนะแนว เช่น การแนะแนว การศึกษา อาชีพ สุขภาพ ศีลธรรม ด้านสังคม ด้านส่วนตัว เป็นต้น แต่ในปัจจุบันการจัดกลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยจัดให้กว้างขึ้น ไม่ละเอียดจนเกินไป ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มนั้นลดน้อยลงเหลือเพียงการแนะแนว การศึกษา อาชีพ และสังคม แต่สำหรับคำว่า การแนะแนวสังคม (Social Guidance) ได้รับการพิจารณาเสียใหม่ และในที่สุดก็ปรับปรุงการแนะแนวส่วนตัวและสังคม (Personal and Social Guidance) ทั้งนี้เพื่อนำให้มองเห็นความสำคัญระหว่างบุคคลและสังคม และในขณะเดียวกันการแนะแนวด้านนี้รวมเอาเรื่องศีลธรรม (Moral) และความเป็นพลเมืองดี (Civic Guidance)

ถึงอย่างไรก็ตาม การจัดกลุ่มของการแนะแนวดังกล่าวแล้วไม่ได้มีอะไรสำคัญมากนัก เพราะว่าการแนะแนวแต่ละกลุ่มก็จะมีความสัมพันธ์กัน แยกกันไม่ออก เช่น ถ้าจะแนะแนวปัญหาส่วนตัวให้กับเด็ก เราจำเป็นจะต้องรู้เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเอง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา เป็นต้น จึงจะทำให้สามารถช่วยเด็กได้อย่างดีไม่ว่าจะเป็นการแนะแนวประเภทใดก็ตาม ความสำคัญขึ้นอยู่กับ “การตัดสินใจ” (Decision Making) เป็นสำคัญ ถ้าจะพิจารณาอย่างละเอียดจะทำให้ทราบได้ทันทีว่าการแนะแนวอาชีพเป็นส่วนที่ให้มีความสำคัญ และถ้าเปรียบเทียบกับกลุ่มการแนะแนวอื่น ๆ แล้ว ดูเหมือนว่าค่อนข้างจะสำคัญมากกว่ากลุ่มอื่นด้วย

สาเหตุที่เราคิดว่าการแนะแนวอาชีพมีความสำคัญมากกว่าการแนะแนวประเภทอื่น ๆ นั้น ก็อาจจะเป็นเพราะว่า ในขณะที่เด็กจะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพต่าง ๆ

ผู้แนะแนวทั้งหลายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาเด็กในทุก ๆ ด้าน (As a Whole) ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา ด้านส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว และด้านสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วอาจจะทำให้เราตระหนักถึงความสำคัญของการแนะแนวอาชีพมากขึ้น

ดังได้กล่าวแล้วว่า การแนะแนวจะเน้นความสำคัญของการตัดสินใจ ถ้าหากความคิดดังกล่าวเป็นที่ยอมรับ ก็อาจจะอธิบายต่อไปอีกได้ว่า การแนะแนวจึงน่าจะเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย และถ้าจะให้โครงการแนะแนวเป็นไปด้วยดีก็ควรที่จะเริ่มจัดตั้งแต่ในระดับประถมศึกษาทีเดียว ทั้งนี้เพราะว่าเด็กทุกคนก็จำเป็นจะต้องปรับตัวและตัดสินใจอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามในระดับมัธยมศึกษา เด็กก็ยังมีความต้องการแนะแนวอย่างมาก เพราะเด็กในวัยนี้ก็ยังเป็นวัยที่มีการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาอาชีพ และยังมีเรื่องอื่น ๆ อีกหลายอย่าง นอกจากการจัดสนใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแล้ว เขายังจะต้องมีการตัดสินใจบางประการที่จะมีผลต่อชีวิตในอนาคตของเขา

ในขณะที่เด็กหรือบุคคลได้รับการศึกษาสูงขึ้น สังคมจะมีความคาดหวังว่าบุคคลจะต้องมีความสามารถในการที่จะนำตนเองได้มากขึ้น (Self - Directiveness) เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยเป็นผู้ใหญ่ เป็นที่คาดหวังว่าน่าจะมีความต้องการการแนะแนวน้อยลงไป แต่ก็มิได้หมายความว่าไม่ต้องการการแนะแนวเลย ก่อนที่เขาจะเป็นผู้ใหญ่ที่ช่วยตนเองได้ดี ผู้แนะแนวควรจะเข้าใจว่าเด็กวัยรุ่นควรจะได้รับ การแนะแนวที่ดีพอสมควร จึงจะทำให้เขามีพัฒนาการในด้านการช่วยเหลือตนเองและสามารถนำตนเองได้ดี

ดังนั้น อาจจะสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยม นักศึกษาในมหาวิทยาลัย เด็กที่อยู่นอกโรงเรียนมีปัญหาทางการศึกษาและอาชีพทั้งนั้น แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาและอาชีพก็มีความสำคัญกันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพราะถือว่าการศึกษาเป็นการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั่นเอง (Education as Preparation for Occupations)

1.1.7 การแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เยาวชนวัยมัธยมศึกษาเป็นวัยที่ อีริคสัน (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533 : อ้างอิงมาจาก Erikson, 1968) เรียกว่า วัยสำรวจ เป็นช่วงที่พร้อมจะทดลองประสบการณ์ต่าง ๆ ในโลกกว้าง เป็นวัยที่อิสระทางความคิด พร้อมทั้งจะเลือกและตัดสินใจวางแผนชีวิตได้ด้วยตนเอง เตรียมตัวที่จะออกประกอบอาชีพและดำรงชีวิตด้วยตนเอง (วัชรีย์ ภูธรธรรม, 2528 : 480) ดังนั้น การแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ซึ่ง คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521 : 31) ได้กล่าวว่า ในระดับมัธยมศึกษาการแนะแนวอาชีพที่จัดขึ้นนั้น ควรจะให้เด็กได้รับโอกาสที่จะรับรู้ในเรื่องคุณลักษณะส่วนตัวและความสามารถ นอกจากนี้แล้วควรจะช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนดูว่า เขามีความรู้เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพอย่างไรบ้าง และอาจจะทำความรู้จัก ความคุ้นเคยกับอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเองบ้าง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสทางการศึกษาและอาชีพที่จะออกไปปฏิบัติ ในทำนองเดียวกัน นพพร พานิชสุข (2522 : 23) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีบทบาทสำคัญอย่างมาก ในการนำทางให้แก่ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเด็กในระดับนี้ต้องการรู้จักตนเองว่า ควรจะดำเนินอาชีพในอนาคตได้อย่างไรจึงจะถูกต้อง ควรจะศึกษาในวิชาอาชีพใด ที่ไหน และในแต่ละวิชาชีพนี้จะต้องเรียนอะไรบ้าง ระยะเวลาเท่าใด ความต้องการเหล่านี้มีคุณลักษณะอย่างไร ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและแนวทางในการประกอบอาชีพ เช่น ฝึกอาชีพเบื้องต้น เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการศึกษาหรือฝึกฝนเพิ่มเติม หรือถึงขั้นความพร้อมที่จะทำงานอาชีพระดับกึ่งฝีมือ รวมทั้งการมีนิสัยในการทำงานที่ดี เช่น มีความขยันอดทน ซื่อสัตย์ มีวินัยในการทำงาน (อนุพงศ์ สุขเกษม. 2527 : 52)

ดังเหตุผลที่แสดงข้างต้น จะเห็นได้ว่า การแนะแนวอาชีพในระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับการศึกษาในปัจจุบัน ผู้แนะแนวควรที่จะพยายามช่วยเหลือให้นักเรียนเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง ให้มีความรู้ในเรื่องอาชีพแขนงต่าง ๆ ของงานอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการของสังคม เพื่อจะได้เตรียมตัวศึกษาหาความรู้ หาความชำนาญ ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.1.8 การจัดบริการแนะแนวอาชีพ

ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น พล แสงสว่าง (2529 : 37) สรุปว่า ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานแนะแนวอาชีพ ต้องมีขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ตนเอง การทดสอบ การให้คำปรึกษา การให้ข้อมูลต่าง ๆ การทดลองงาน การติดตามผลการประเมินผลและการวิจัยเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน
2. การดำเนินงานแนะแนวอาชีพ ต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพราะจะทำให้ น่าสนใจและเป็นรูปธรรมมากกว่าการชี้แจงบรรยายธรรมดา

3. ต้องมีการส่งเสริมการหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งต้องเริ่มทำตั้งแต่ชั้นเล็ก ๆ เพื่อเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ควรให้เด็กหาข้อมูลด้วยตนเองดีกว่าครูป้อนให้เด็ก

4. ข้อเท็จจริงของการแนะแนวอาชีพที่สำคัญประการหนึ่งคือ ขอบเขตของความสามารถของบุคคล มีความยืดหยุ่น ซึ่งทำให้บุคคลหนึ่ง ๆ ประกอบอาชีพได้หลายอาชีพในกลุ่มเดียวกันที่ต้องใช้ความสามารถใกล้เคียงกันหรือระดับเดียวกัน

5. การจัดการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพนั้น ต้องทำให้สอดคล้องกับอาชีพ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศของประเทศ

นอกจากนี้ อาภา ถนัดช่วง (2528 : 14) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนาการแนะแนวอาชีพให้ได้ผลนั้น จำเป็นต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรมีเครื่องมือ เช่น แบบทดสอบความถนัด ความสนใจ ความสามารถและบุคลิกภาพครบชุด และเชื่อถือได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองรอบด้านอย่างถูกต้อง

2. ควรมีระบบข้อมูลการให้ข่าวสารทางอาชีพ และความต้องการด้านตลาดแรงงานอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพในรูปต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์โปสเตอร์ สไลด์ วีดิโอเทป คอมพิวเตอร์ หรือการจัดรายการบรรยาย จัดนิทรรศการทางอาชีพ การให้เด็กได้พบปะสัมภาษณ์บุคคลเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นการกระตุ้นความสนใจ สร้างทัศนคติหรือค่านิยมที่ดีและได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองต่อไป

3. ควรมีระบบการให้คำปรึกษาทางอาชีพ เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้

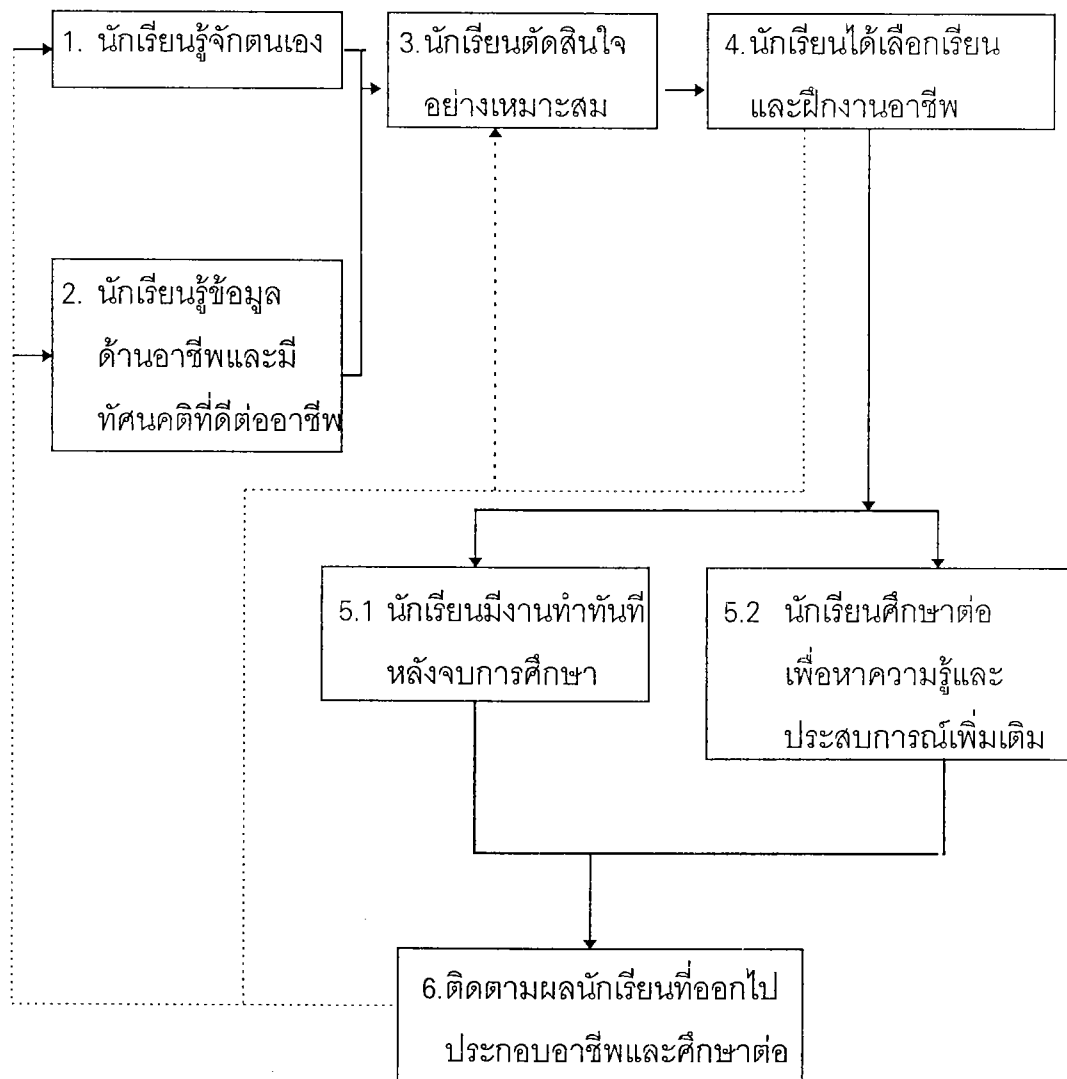
4. ควรมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดลองเรียน ฝึกงาน หรือหาประสบการณ์ทางอาชีพ ซึ่งเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน ที่ยืดหยุ่นและส่งเสริมด้านอาชีพของนักเรียน ตลอดจนความร่วมมือจากสถานประกอบการ หรือแหล่งประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ

5. ควรมีการจัดบริการทางานพิเศษ ในขณะที่นักเรียนกำลังศึกษาและงานที่นักเรียนไปประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา รวมทั้งการติดต่อแหล่งเงินทุน เพื่อให้ นักเรียนกู้ยืมไปประกอบอาชีพส่วนตัว

6. ควรมีระบบติดตามผล ขณะทีนักเรียนกำลังศึกษา และฝึกงานในสถานศึกษา และหลังจากที่นักเรียนจบการศึกษาไปแล้วว่าได้ผลอย่างไร ควรปรับปรุงด้านใดบ้าง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ฉะนั้นการแนะแนวอาชีพที่ได้ผลนั้น จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพด้วย

และจากการประชุมการพัฒนาโครงการแนะแนวอาชีพ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 - 7 พฤศจิกายน 2526 ที่ประชุมได้มีมติให้สถานศึกษาทุกระดับในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพอย่างเป็นระบบครบขั้นตอน ดังภาพประกอบที่แสดงต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนผังแสดงกระบวนการแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา
(อาภา ถนัดช่าง. 2532 : 68)

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1965 กิบสัน (Gibson, 1965 : 416 - 422) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐโอไฮโอ มิชิแกน เวสต์เวอร์จิเนีย และอินเดียนา จำนวน 208 คน เกี่ยวกับการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียน พบว่า ครูส่วนมากเห็นการให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นมาก ควรถือเป็นบริการสำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของเดอกิน (Durgin, 1974 : 2674 - 2675) ซึ่งได้สำรวจการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐโอไฮโอกับครูแนะแนว จำนวน 884 คน พบว่า ตามความเห็นของครูแนะแนวแล้ว บริการแนะแนวอาชีพเป็นบริการที่มีความสำคัญมากที่สุดในการช่วยให้นักเรียนมีความสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง และบางแห่งยอมรับว่าโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตนยังจัดบริการให้นักเรียนไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปรับปรุงโดยรีบด่วน เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

ต่อมาในปี ค.ศ. 1977 คลาร์ค (Clark, 1977 : 1886-A) ได้ ศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่ากระบวนการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่ากระบวนการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่จัดขึ้นในโรงเรียน จะสามารถเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพได้และยังสามารถเพิ่มระดับการเห็นคุณค่าของตนเองได้ด้วย

นอกจากนี้เพอร์ซิง และดีเมโทรโพลัส (Pershings and Demetropoulus, 1981 : 455 - 458) พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐอินเดียนา จำนวน 248 คน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การแนะแนวอาชีพเป็น องค์ประกอบที่สำคัญมากองค์ประกอบหนึ่งในโรงเรียน ทำให้นักเรียนรู้จักการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในทางปฏิบัติจริงด้านการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนนั้นอยู่ในระดับไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน จึงควรที่จะต้องปรับปรุงด้วยกลวิธีหลายอย่าง เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการเตรียมตัวสำหรับการประกอบอาชีพ และในทำนองเดียวกัน เอ็ดวิน (Edwin, 1988 : 24263 - 24274) ได้ศึกษากับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1,121 คน ผู้ให้คำปรึกษา

ของวิทยาลัยและหน่วยงานที่ให้คำปรึกษา พบว่า การให้ข้อเสนอแนะทางด้านอาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพหรือต่อการทำงานทำ ข้อเสนอแนะทางด้านอาชีพที่ต้องการคือ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั้งสามด้าน ตลอดจนคุณค่าต่องานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจ

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุดา อ่อนช้อย (2524 : 46 - 48) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่ม มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 อรุณี ชาญด้วยกิจ (2528 : 70) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวเป็นกลุ่มด้านอาชีพ มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนอกจากนี้ วิลัน ทำไร่ (2538 : 38) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวเป็นกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าคลองหนึ่ง เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวเป็นกลุ่มด้านอาชีพ มีการรับรู้ด้านอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ สรุปได้ว่า การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพจะช่วยพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น และมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ดีขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.1.1 ความหมายของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิชัย ต้นศิริ (2515 : 60) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งในพฤติกรรมมนุษย์

สีดา สอนศรี (2520 : 342) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการที่พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ แล้วตัดสินใจเลือกวิธีปฏิบัติการจากทางเลือกต่าง ๆ นั้น เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียว

นักวิชาการกลุ่มหนึ่ง (พนมพร ชันธิวิไล. 2534 : 10 ; อ้างอิงมาจาก พยุงวานิชผล. 2512 : 67 ; Gore and Dysen. 1969 : 77 ; Barnard. 1968 : 14 ; Shull. 1970 : 31 ; Thierauf. 1982 : 97) ได้ให้ความหมายกระบวนการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการที่ลดจำนวนทางเลือกในการเลือก เนื่องจากมีทางเลือกอยู่หลายทาง การที่ลดทางเลือกให้เหลือทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวนั้น ผู้ตัดสินใจจำต้องใช้ดุลยพินิจ ใช้เหตุผล ประสพการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับและทางเลือกที่เลือกนั้นผู้ตัดสินใจเชื่อว่าจะเป็นทางที่ทำให้เขาบรรลุถึงเป้าหมายได้

ภาวิต ประกาศิต (2537 : 27) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจคือวิธีการที่สามารถใช้ควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่มีเป็นจำนวนมาก สามารถเรียนรู้วิธีจำแนกความแตกต่างขององค์ประกอบต่าง ๆ ของการตัดสินใจและรู้ว่าจะกำลังอยู่ที่ไหนในขั้นตอนใดของการตัดสินใจ

ส่วนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ชูเปอร์ (ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์. 2530 : 70 ; อ้างอิงมาจาก Hoppock. 1967) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ขึ้นอยู่กับงานที่เขาเลือก ทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทตามความต้องการของเขาได้ทั้งในโลกส่วนตัวของบุคคลนั้น และในโลกของความเป็นจริง

ทิพย์วรรณ กิตติพร (2531 : 8 - 9) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่บุคคลต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางอาชีพมากขึ้น รวมทั้งความเข้าใจในตนเองจะถูกนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง อันนำไปสู่การเลือกอาชีพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น บุคคลจึงจำเป็นจะต้องมีข้อมูลที่ละเอียด

มากขึ้นในด้านอาชีพ เช่น แนวโน้มของตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของงาน อัตราการจ้างงานและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังต้องมีข้อมูลในรายละเอียดที่เกี่ยวกับตนเองทั้งในด้านความต้องการ ทักษะ ความสนใจ และค่านิยมในระดับลึกซึ่งจนกระทั่งบุคคลสามารถนำมาพิจารณาเปรียบเทียบเพื่อช่วยในการวางโครงการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความเป็นจริงมากที่สุด

จากความหมายข้างต้น พอสรุปได้ว่า กระบวนการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดทางเลือกเดียวโดยใช้เหตุผล ประสพการณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ในการตัดสินใจเป็นลำดับขั้น เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง ส่วนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายถึง กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นของบุคคลในการพิจารณาข้อมูลทางอาชีพให้สอดคล้องกับตนเองจนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม

2.1.2 ประเภทของการตัดสินใจ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์, 2530 : 8 ; อ้างอิงมาจาก นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528) ได้แบ่งประเภทของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจที่ผลลัพธ์เป็นที่รู้เด่นชัด (Decisions with Certainty)
2. การตัดสินใจที่มีการเสี่ยงที่พอคำนวณได้ (Decisions with Measured Risk) ผลลัพธ์ในกรณีนี้จะไม่แน่นอนเหมือนในข้อแรกแต่พอจะคาดคะเนได้โดยใช้หลักความน่าจะเป็นไปได้มาพิจารณาประกอบ

3. การตัดสินใจที่ผลลัพธ์ไม่เป็นที่รู้ (Decisions with Uncertainty) ในทางเลือกแต่ละทางนั้น ไม่สามารถคาดเดาว่าผลลัพธ์ออกมาจะเป็นอย่างไร

ประเภทของการตัดสินใจนั้น พอสรุปได้ว่า เป็นการตัดสินใจที่รู้ผลอย่างชัดเจนพอคาดคะเนได้ และไม่รู้อันตรายที่จะเกิดขึ้น

2.1.3 ขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจ

วุฒิชัย จำนงค์ (2523 : 4 - 10) ได้แบ่งขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดตัวปัญหา (Problem Identification) เป็นการสร้างความเข้าใจโดยการค้นหา ทำความเข้าใจกับปัญหาที่แท้จริง ซึ่ง เคปเนอร์ และเออร์เกอร์ (Kepner

and Ireger. 1965) ได้เสนอว่าการตัดสินใจนั้นอยู่ที่การกำหนดตัวปัญหาที่แท้จริงออกมาให้ได้
 นั่นเอง

2. การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information Search) การ
 ที่จะเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นมาจำเป็นต้องมีสาเหตุ ดังนั้นการแสวงหาข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 กับตัวปัญหานั้นก็เป็นการแสวงหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งทีก่อให้เกิดตัวปัญหานั้น การหา
 ข่าวสารควรจะเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่าข่าวสารที่หามานั้น จำเป็นจะต้องมีความ
 เกี่ยวข้องและจำเป็นกับตัวปัญหา ตลอดจนมีความเพียงพอในการแก้ปัญหานั้น

3. การประเมินข่าวสาร (Evaluation of Information) ข่าวสารที่ได้มา
 จำเป็นต้องมีการประเมินค่าดูว่าข่าวสารที่ได้มานั้นถูกต้อง เหมาะสมเพียงพอและสามารถ
 ที่จะนำไปวิเคราะห์ปัญหาได้หรือไม่ ซึ่งจะทำให้มีการแสวงหาข่าวสารเพิ่มเติมหลังจาก
 ประเมินค่าข่าวสารแล้วว่าไม่เพียงพอหรือไม่เกี่ยวข้องเท่าที่ควรหรือจำเป็นต้องตัดข่าวสาร
 บางอย่างออกไปถ้าเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหาที่จะทำการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจ

4. การกำหนดทางเลือก (Listing of Alternative) การกำหนดทางเลือก
 เป็นความพยายามที่จะครอบคลุมวิธีการที่จะแก้ปัญหาได้ในหลาย ๆ วิธี ในการกำหนด
 ทางเลือกหลาย ๆ ทางนั้น ทางเลือกทุกทางอาจจะช่วยเราแก้ปัญหา แต่อาจจะม
 ความสำคัญหรือจำเป็น ตลอดจนความเหมาะสมในหลาย ๆ ระดับด้วยกัน ความจำเป็น
 อีกอย่างหนึ่งคือการกำหนดทางเลือกที่มีลำดับความสำคัญของการแก้ปัญหาเพื่อที่จะสรุป
 ในการที่เลือกในขั้นต่อไป

5. การเลือกทางเลือก (Selection of Alternative) ในขั้นนี้เป็นที่ยอมรับ
 กันโดยทั่วไปว่าเป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง ความจริงแล้วขั้นนี้ก็เป็นเพียงขั้นหนึ่งที่อยู่ใน
 ขั้นตอนของการตัดสินใจ

6. การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Implement of Decision) เมื่อทางเลือก
 ได้ถูกเลือกแล้ว จากนั้นก็เป็นการปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจหรือทางเลือกนั้น เราจะ
 ทราบได้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับผลของการแก้ปัญหา

จากขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจพอสรุปโดยแบ่งเป็นลำดับดังนี้ การกำหนด
 ปัญหา การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหา การประเมินข่าวสาร การกำหนดทางเลือก
 การเลือกทางเลือก การปฏิบัติตามการตัดสินใจ

2.1.4 รูปแบบกลยุทธ์กระบวนการตัดสินใจ

ดิงค์เลจ (ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์. 2530 : 8 - 9 ; อ้างอิงมาจาก นวลศิริ เปาโรหิต. 2528) ได้รวบรวมกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจออกเป็น 8 กลยุทธ์ คือ

1. วางแผนอย่างรอบคอบ (Planful)
2. ยากเย็นแสนเข็ญ (Agonizing)
3. หุนหันพลันแล่น (Impulsive)
4. ใช้ความรู้สึกบอก (Intuitive)
5. ผัดผ่อน (Delaying)
6. ตามดวง (Fatalistic)
7. ตามเพื่อน ๆ เสี่ยงส่วนใหญ่ (Compliant)
8. ขาดพลังเพียงพอ (Paralytic)

จากการศึกษาของ ดิงค์เลจ เกี่ยวกับกลยุทธ์กระบวนการตัดสินใจ พบว่า ในจำนวน 8 กลยุทธ์ที่กล่าวมาแล้ว กลยุทธ์ “การวางแผนอย่างรอบคอบ” เป็นวิธีการของการตัดสินใจที่ดีที่สุด สำหรับขั้นตอนในการใช้กลยุทธ์ “การวางแผนอย่างรอบคอบ” มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนในการใช้กลยุทธ์การวางแผนอย่างรอบคอบ มี 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 “ระบุปัญหาว่าคืออะไร” ในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบเสียก่อนว่าเขาจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใด และจะตระหนักกว่าเขามีสิ่งที่ต้องตัดสินใจ

ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าใครตระหนักกว่าจะต้องตัดสินใจแล้ว กระบวนการคิดหาสู่ทางก็จะไม่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 “การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์” การตัดสินใจทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องกับรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลที่พูดถึงมิใช่ข้อมูลทั่ว ๆ ไป แต่จะต้องเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้นบุคคลจึงต้องรู้ศิลปะแห่งการเข้าใจว่า ข้อมูลอะไรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเขา แหล่งข้อมูลจะได้มาจากไหนและจะได้ข้อมูลนั้นมาอย่างไร นอกจากนี้ข้อมูลบางชนิดจะได้มาจากภายนอก ส่วนข้อมูลบางชนิดจะต้องแสวงหาเอาเองจากภายใน

ขั้นที่ 3 “รู้จักทางเลือกที่มีอยู่” จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 2 อาจทำให้บุคคลเริ่มมองเห็นเส้นทางเลือกของเขาขึ้นมาได้บ้าง ถ้าทางเลือกมีไม่มากอาจจะขอให้เขาใช้ความคิดถึงทางเลือกอื่นที่น่าจะเป็นไปได้ มาพิจารณาประกอบและเมื่อได้ทางเลือกพอสมควรแล้วก็จะให้เขาเขียนทางเลือกนี้ลงในกระดาษ

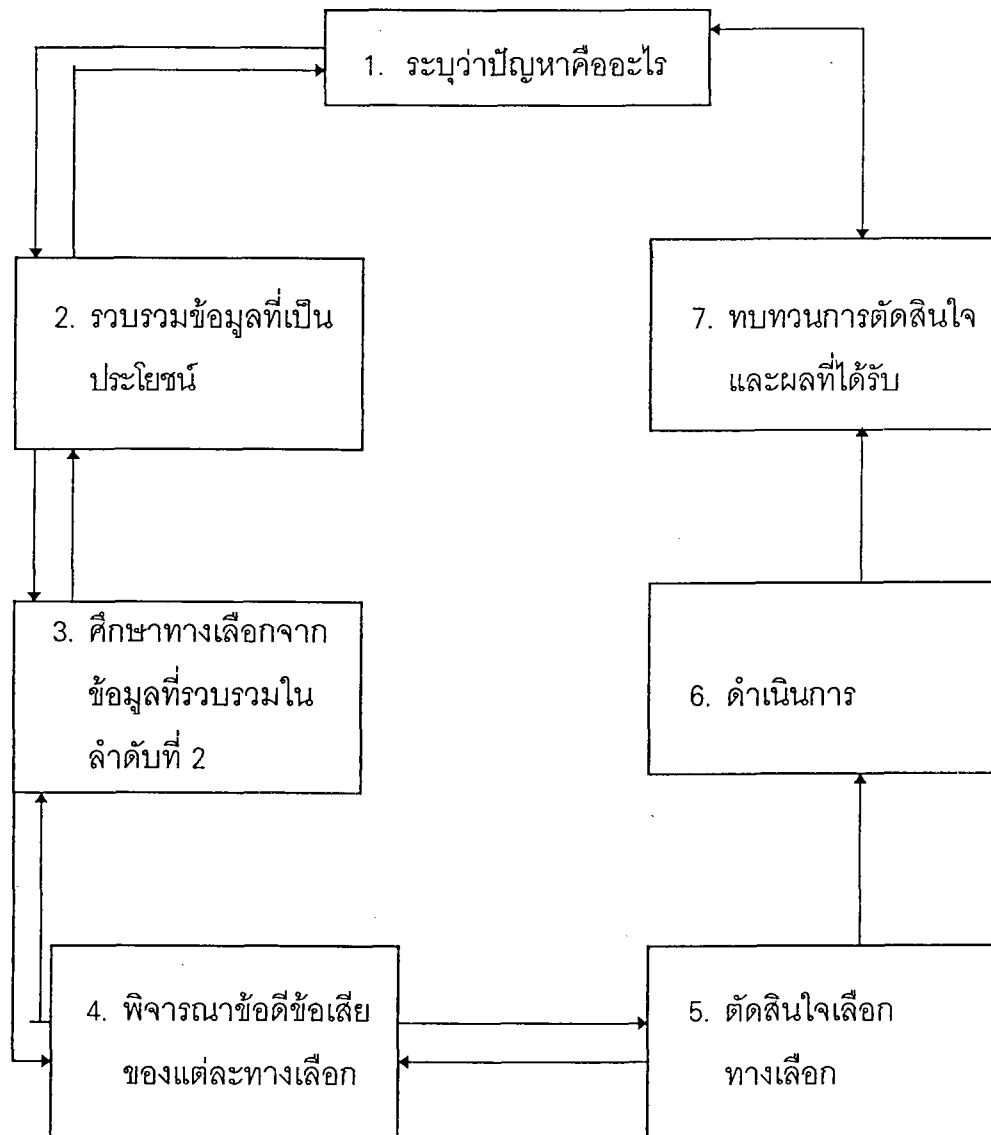
ขั้นที่ 4 “การชั่งน้ำหนักตัวเลือกแต่ละตัว” สำหรับขั้นนี้จะต้องให้บุคคลลองพิจารณาว่าในแต่ละทางเลือกมีผลดี ผลเสียอย่างไร ผลดีผลเสียในที่นี้หมายความว่าเกี่ยวกับชีวิตของเขาไม่ใช่ผลดีสำหรับบุคคลอื่น ๆ และให้บุคคลนำผลดีผลเสียในแต่ละตัวมาชั่งน้ำหนักดูว่าตัวเลือกใดจะมีน้ำหนักดีกว่าตัวเลือกอื่น

ขั้นที่ 5 “การตัดสินใจเลือก” ถ้าบุคคลใดทำขั้นที่ 4 เรียบร้อยเขาก็พร้อมที่จะตัดสินใจเลือก ในการเลือกของเขาในขั้นนี้ส่วนใหญ่จะเป็นจากอันดับของตัวเลือกที่ได้เขียนไว้ในขั้นที่ 4 นั่นเอง อย่างไรก็ตามเขาอาจจะเลือกได้มากกว่า 1 อันดับ ถ้าการเลือกนั้นเป็นความต้องการของเขา

ขั้นที่ 6 “ดำเนินการ” เมื่อได้ตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรเรียบร้อยแล้วบุคคลก็พร้อมที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไว้ในขั้นที่ 5

ขั้นที่ 7 “ทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ” เมื่อทำตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว บุคคลจะพบว่า การตัดสินใจเลือกของเขาสามารถช่วยหรือไม่ในการแก้ปัญหาจากขั้นที่หนึ่ง ก็พบว่าผลของการตัดสินใจได้ช่วยในการแก้ปัญหา เขาก็จะอยู่กับการตัดสินใจนั้น

จากการกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า กลยุทธ์ในการวางแผนอย่างรอบคอบเริ่มจากรู้ว่าปัญหาคืออะไร รวบรวมข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจ รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ ชั่งน้ำหนักตัวเลือกแต่ละตัวตัดสินใจเลือก ดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจ และทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ

ภาพประกอบ 2 รูปแบบกลยุทธ์กระบวนการตัดสินใจ โดยการวางแผนอย่างรอบคอบ (Planful Process) (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 47)

2.1.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ กินซ์เบิร์ก (Ginzberg's Theory of Career Development)

กินซ์เบิร์ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97 - 99 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1951 : n.d.) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยแบ่งกระบวนการของการตัดสินใจเลือกอาชีพ (The Process of Occupational Decision Making) เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 คือ ระยะของความเพ้อฝัน (Fantasy Period) เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6 - 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา เด็กไม่สามารถจะประมาณความสามารถ โอกาส และขอบเขตต่าง ๆ ของความจริงได้

ระยะที่ 2 คือ ระยะพิจารณาเลือกอาชีพ (Tentative Period) โดยยังไม่ตัดสินใจแน่นอน เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 ปี ถึง 17 ปี ในระยะนี้เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพในบางครั้งเด็กก็จะพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบเห็นหรือตามที่ตนเข้าใจ แต่ยังมีได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทั่วถึง การเลือกอาชีพในระยะนี้จึงยังไม่แน่นอน ระยะที่ 2 จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ ได้ 4 ระยะ คือ

1. ระยะความสนใจ (Interest Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 - 12 ปี ระยะนี้ความสนใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยเด็กจะไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริงเพียงแต่ตระหนักว่าความสามารถที่แท้จริงเป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพด้วยเหมือนกัน

2. ระยะความสามารถ (Capacity Stage) อยู่ในช่วงระยะ 13 - 14 ปี ระยะนี้เด็กได้คำนึงถึงความสามารถในการเลือกอาชีพโดยเด็กพิจารณาว่า นอกจากความสนใจจะมีความสำคัญแล้วความสามารถก็เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเลือกอาชีพแต่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสามารถยังไม่สมบูรณ์ การเลือกอาชีพระยะนี้จึงยังไม่มีการตัดสินใจที่แน่นอน

3. ระยะค่านิยม (Value Stage) อยู่ในช่วงอายุ 15 - 16 ปี ระยะนี้ค่านิยมเริ่มเข้ามาสู่กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ และในระยะนี้เด็กจะให้ความสำคัญของค่านิยมเหนือกว่าความสนใจและความสามารถ

4. ระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ (Transition Stage) อยู่ในช่วงอายุ ประมาณ 17 ปี ระยะเวลาที่บุคคลได้นำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม มาพิจารณา ร่วมกันในทางเลือกอาชีพแต่องค์ประกอบหรือปัจจัยทางสภาพความเป็นจริง ยังนำมาพิจารณา ด้วยน้อยมาก ในระยะนี้มีการวางแผนการเลือกอาชีพแต่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจ ที่แน่นอน ระยะเวลาที่ยังอยู่ในขั้นทดลองเลือกแม้ว่าบุคคลนั้นจะตระหนักว่าการตัดสินใจของเรา ในขณะนั้นนั้น จะมีผลต่ออนาคตของเขา

ระยะที่ 3 ระยะเวลาความจริง (Realistic Period) อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะเวลาเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพตามความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบส่วนบุคคลประกอบกันเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงระยะความจริงนี้จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย ๆ คือ

1. ระยะเวลาสำรวจอาชีพ (Exploration) เป็นระยะเวลาสำรวจอาชีพและโอกาสในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ว่าอาชีพใดจะเหมาะสมกับตนเอง โดยพยายามจะตัดสินใจเลือกให้ ตรงกับความเป็นจริง

2. ระยะเวลาการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ (Crystallization) เป็นระยะที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจังโดยมีการอ้อมข้อมระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็น องค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งในระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ ภายหลังจากที่ได้ฝึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว

3. ระยะเวลาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง (Specification) ระยะเวลา บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามกำหนดอาชีพต่าง ๆ จะเลือก ให้แคบเข้าเพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะเจาะจง และเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ ตัดสินใจเลือก โดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นการ สนับสนุนการตัดสินใจ

จากทฤษฎีการพัฒนาทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก สรุปได้ว่า การเลือก อาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป โดย พิจารณาตนเองเป็นสำคัญและเริ่มนำคุณสมบัติมาประกอบการพิจารณาเมื่อมีอายุ 17 ปี นอกจากนี้เลือกอาชีพเร็วเกินไป ควรจะพิจารณาตามลำดับขั้นของระยะของการเลือกอาชีพ ให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมทั้งพิจารณาองค์ประกอบอื่นอย่างละเอียดถี่ถ้วน

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Career Development)

ซูเปอร์ (อรอนงค์ ธีญญะวัน. 2539 : 48 - 54 ; อ้างอิงมาจาก Tolbert. 1974 : 31 - 37) ได้ศึกษาแบบแผนหรือแบบฉบับของอาชีพเป็นระยะยาวถึง 20 ปี และได้เสนอขั้นพัฒนาการทางอาชีพเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี เป็นขั้นของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ โดยเริ่มพัฒนาจากการถือตนตามแบบบุคคลสำคัญในครอบครัวหรือในโรงเรียนในช่วงแรกของขั้นการเจริญเติบโต เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้น และได้มีโอกาสทดสอบในสภาพความเป็นจริงมากขึ้น ทั้งนี้จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ (Prevocational Substage) ระยะนี้เด็กจะมีอายุอยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต

ระยะที่ 2 ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Substage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 4 - 10 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดถึงเรื่องอาชีพในลักษณะเพ้อฝัน และอาจมีการเล่นหรือการแสดงบทบาทตามความเพ้อฝัน

ระยะที่ 3 ระยะความสนใจ (Interest Substage) เป็นระยะที่เด็กที่มีอายุระหว่าง 11 - 12 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาตามความสนใจของตนเองโดยจะใช้ความชอบหรือความสนใจเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ

ระยะที่ 4 ระยะความสามารถ (Capacity Substage) เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 13 - 14 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ของตน และมีความต้องการอยากจะทำหรือต้องการฝึกงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ (Exploratory Stage) ขั้นนี้บุคคลมีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือจากงานอดิเรกหรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานและจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับในระยะนี้นั้นจะมีการลองเลือกขั้นการสำรวจนี้แบ่งเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาการด้านอาชีพหรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ (Transition Substage) อยู่ในระหว่างอายุ 18 - 21 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยจะพิจารณาจากลักษณะของตนเองลักษณะของงานอาชีพและโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นระยะที่บุคคลเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงาน เตรียมตัวให้พร้อมในการทำงาน

ระยะที่ 2 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 22 - 24 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว และเริ่มทดลองปฏิบัติงานหรือทำงานในอาชีพที่เลือกนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร อยู่ในช่วงอายุ 25 - 44 ปี เป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจและความพยายามในการทำงาน เพื่อจะได้ยึดเป็นอาชีพที่ถาวร แต่บางครั้งก็อาจจะไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนแปลงงานสำหรับขั้นนี้แบ่งเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 25 - 30 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงานหากว่าบุคคลนั้นไม่พึงพอใจในงาน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนงานอีกหนึ่งหรือสองครั้ง จึงจะพบงานที่ยึดเป็นอาชีพถาวรสำหรับบางคนอาจไม่มีระยะนี้ คือเขาจะประกอบอาชีพที่ถาวรเลยไม่มีการเปลี่ยนงาน

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความมั่นใจในอาชีพ (Stabilization Substage) อยู่ในช่วงอายุ 31 - 44 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มทำงานตามแผนอาชีพที่กระจ่างชัด เพื่อสร้างงานให้มีความมั่นคงและพัฒนางานให้ก้าวหน้า

ขั้นที่ 4 ขั้นการคงไว้ซึ่งความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) หรือขั้นของชีวิตที่มั่นคง อยู่ในช่วงอายุ 45 - 64 ปี เป็นขั้นที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้วจะสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นความเสื่อมถอย (Decline Stage) เป็นขั้นที่บุคคลมีอายุ 64 ปี บุคคลจะเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เริ่มมีความเสื่อมถอยทั้งพลังปัญญาและพลังทางร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของงานและหยุดงานนั้นไปในที่สุด หรืออาจจะมี

กิจกรรมอื่นหรืองานครึ่งเวลา หรืองานอดิเรก ทดแทนงานอาชีพเดิม สำหรับขั้นนี้จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะลดการทำงานลง (Deceleration Substage) อยู่ในช่วง 65 - 70 ปี เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพของตน การทำงานของบุคคลในช่วงนี้จะช้าลง บางคนมีการเปลี่ยนหน้าที่การงาน ลักษณะงานหรืออาจจะทำงานเป็นบางเวลา

ระยะที่ 2 ระยะเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง (Retirement Substage) คือ ตั้งแต่อายุ 71 ปีขึ้นไป เป็นช่วงของการพักผ่อน หยุดประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง แต่บางคนอาจจะทำงานไปเรื่อย ๆ จนถึงอายุชั้ย

จากขั้นพัฒนาการทางอาชีพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเลือกอาชีพของบุคคลมีลักษณะและพัฒนาการในช่วงอายุ 14 - 17 ปี ซึ่งอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เป็นช่วงที่เด็กมีการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีการสำรวจอาชีพ และนำความสนใจความสามารถค่านิยมมาร่วมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.1.6 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพนั้น ต้องพบอุปสรรคอย่างมากมาย ดังนั้นจึงมีผู้พยายามหาความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ จึงทำให้เกิดทฤษฎีการเลือกอาชีพหลายทฤษฎีดังนี้

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory)

วิลเลียมสัน (ทิพย์วรรณ กิตติพร. 2531 : 34 - 36 ; อ้างอิงมาจาก Williamson. 1973) มีความเชื่อว่า “อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพิจารณาวิเคราะห์ให้ดี” บุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณาลักษณะของอาชีพ ประกอบการพิจารณาของตนเองพร้อมทั้งจะพิจารณาความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่จะใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพ

สำหรับหลักการเลือกอาชีพของทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลิกภาพนี้ สอดคล้องกับหลักการเลือกอาชีพของพาร์สัน ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการคือ

1. การวิเคราะห์ตนเองในด้านความสามารถ ความสนใจ

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ ลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัว ประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้ วิลเลียมสันยังเห็นว่าแต่ละบุคคลต่างประกอบด้วยแบบแผน ของความสามารถหรือศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละ บุคคลจะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่างยิ่งที่บุคคลแต่ละคนต่างต้องการจะรู้ลักษณะและ องค์ประกอบของบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อจะได้ใช้ลักษณะดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพเป็น ทฤษฎีการเลือกอาชีพที่มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. บุคคลแต่ละคน มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่ง ลักษณะดังกล่าวสามารถสังเกต วัด และจำแนกได้

2. อาชีพแต่ละอาชีพนั้น ต้องการผู้ประกอบอาชีพที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างกันไป

3. การแนะแนวอาชีพ ควรเป็นกระบวนการที่จัดวางตัวบุคคลและงาน ให้เข้าคู่หรือสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ แคทซ์ (วัชรี ทรัพย์มี. 2523 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Katz. 1963) ได้สรุปหลักการที่สำคัญของการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบ ของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคคลแต่ละคนจะเหมาะกับอาชีพเพียงหนึ่งหรือสองสามประเภทเท่านั้น ไม่ได้เหมาะสมกับทุกอาชีพ การเลือกอาชีพของบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทาง การศึกษาและบุคคลแต่ละคนควรจะได้วางโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะ เป้าหมาย ของโครงการเลือกอาชีพนั้นจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องช่วยให้บุคคลได้เลือก อาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเอง ตลอดทั้งประสบความสำเร็จก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกนั้น

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบอร์ก กินส์เบอร์ก อะเซลแรดและเฮอร์มา (Ginzberg, Ginsberg, Axelrad and Herma)

กินซ์เบอร์ก และคนอื่น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 90; อ้างอิงมาจาก Ginzberg and others. 1951) ได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพและได้สรุปเป็นทฤษฎีไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เมื่ออายุน้อยที่สุด ประมาณ 6 - 7 ปี และการตัดสินใจเลือกอาชีพจะมีมากขึ้นเมื่ออายุ 10 ปีหรือมากกว่า
2. การตัดสินใจเลือกอาชีพแต่ละครั้งในระยะวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลนั้นตั้งแต่วัยแรก ๆ ของชีวิตเป็นต้นมาและมีอิทธิพลต่อไปในอนาคตด้วยการตัดสินใจเลือกอาชีพในระยะวัยรุ่นนั้น โดยทั่วไปเมื่อเกิดขึ้นมักจะไม่เปลี่ยนแปลงอีก
3. การตัดสินใจเลือกอาชีพต้องการความสมดุลขององค์ประกอบส่วนบุคคลกับโอกาสและขีดจำกัดของความเป็นจริง

จากทฤษฎีของกินซ์เบอร์กและคณะ สรุปได้ว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการการเลือกอาชีพมิใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจหลายครั้งในช่วงเวลาหลายปีประสบการณ์ในแต่ละวัยมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

ทฤษฎีเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory of Vocational Choice)

ฮอลแลนด์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 52 - 53 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1973) ได้กล่าวถึงการเลือกอาชีพไว้ในทฤษฎีของเขาที่เรียกว่า "A Theory of Vocational Behavior" ว่าคนเราจะเลือกประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับลักษณะทางบุคลิกภาพของเรา เขากล่าวว่า

1. มนุษย์ใช้อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของเขา
2. เราทุกคนต่างมีความคิดเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ตามความคิดเหล่านั้นล้วนมีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล
3. บุคคลที่เลือกประกอบอาชีพคล้ายคลึงกันย่อมมีลักษณะทางบุคลิกภาพคล้ายคลึงกัน

4. บุคคลที่เลือกอาชีพได้ตรงกับลักษณะของบุคลิกภาพของเขา มักจะมีความพึงพอใจในงานอาชีพนั้น

ฮอลแลนด์อธิบายลักษณะบุคลิกภาพเป็นบุคคล ๆ ดังนี้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 54 - 58 ; อ้างอิงมาจาก Holland. 1973)

1. Realistic บุคคลกลุ่มนี้สนใจงานหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุที่มีรูปร่างจับต้องได้ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ เช่น เครื่องมือจักรกลและสัตว์เลี้ยงชอบทำงานที่อยู่กลางแจ้ง มีความสามารถทางด้านช่าง เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้าเทคนิคไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลสังคม หรือการศึกษา

นอกจากนั้นบุคคลกลุ่มนี้มักจะมี การรับรู้เกี่ยวกับตนเองว่ามีความสามารถทางด้านเครื่องยนต์และกีฬา แต่ขาดทักษะในการเข้าสังคม มักจะหลีกเลี่ยงบทบาทการเป็นผู้นำหรือทำงานกับบุคคลหมู่มาก และยังไม่ชอบเป็นจุดเด่นหรือจุดสนใจของผู้อื่น

บุคลิกภาพโดยทั่วไป มักจะมีลักษณะค่อนข้างขี้อาย หัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง แข็งแรง วัตถุนิยม มีความพากเพียรเสมอต้นเสมอปลาย ค่อนข้างเก็บตัว มัธยัสถ์ ไม่คิดมากและไม่หมกมุ่น

2. Investigative บุคคลกลุ่มนี้มีความสนใจกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต วิเคราะห์ ความคิดอย่างที่มีเหตุผลของงานอาชีพที่ต้องใช้ความรู้และมักจะต้องเกี่ยวข้องกับการสังเกตทางวิชาการหรือวิทยาศาสตร์ชนิดต่าง ๆ สนใจการจัดระบบ การทดลองด้านกายภาพ ชีวภาพ เพื่อเข้าใจและสามารถควบคุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการสังคมหรืองานประเภทค้าขาย

บุคลิกภาพโดยทั่วไป ๆ ไป มักจะรับรู้ตนเองในฐานะนักวิชาการเชื่อมั่นความคิดของตนเอง มีค่านิยมทางวิทยาศาสตร์แต่ขาดทักษะทางการเป็นผู้นำ ส่วนคุณลักษณะที่เด่นอื่น ๆ ที่มี อาทิ ชอบวิจารณ์ญาณ ใฝ่หาความรู้ ฉลาด รักอิสระ มีหลักการอดทน เจียบขาด มีความไว้ตัว

3. Artistic บุคคลกลุ่มนี้ชอบกิจกรรมที่เป็นนามธรรม ชอบอิสระสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะมีจินตนาการกว้างไกล ของงานศิลปะทุกรูปแบบ รวมทั้งดนตรี วรรณกรรมและการละคร หลีกเลี่ยงกิจกรรมประเภทรูปธรรม หรืองานที่ต้องการความเป็นระเบียบแบบแผนอย่างเคร่งครัด

มักจะรับรู้ตนเองว่ามีพรสวรรค์ ชอบแสดงออก มีความละเอียดอ่อนทางจิตใจ มีความรู้สึกรุนแรง มีความคิดริเริ่ม ไม่ชอบเลียนแบบใคร เป็นตัวของตัวเองสูง และมักจะมีความถนัดทางด้านภาษาหรือวรรณคดีมากกว่าความสามารถทางคณิตศาสตร์ ไม่ชอบงานที่ซ้ำซากจำเจ เช่น งานสำนักงาน หรืองานด้านสารบรรณ

บุคลิกภาพที่เด่นคือ เจ้าอารมณ์ มีอุดมคติ เพื่อฝัน ใจร้อน ไม่ใคร่มีระเบียบนัก ไวต่อความรู้สึกและบางครั้งจุกจิก

4. Social บุคคลกลุ่มนี้จะแตกต่างจากสองกลุ่มแรก โดยที่ชอบจะจัดการและติดต่อกับบุคคลอื่น มีทักษะทางสังคมที่ดี มีความต้องการเกี่ยวสัมพันธ์กับสังคมสนใจ ที่จะให้ความรู้ฝึกหัดอบรมและพัฒนาสั่งสอนผู้อื่น ชอบกิจกรรมลักษณะบริการชุมชน ทำงานให้สังคม แต่มักจะหลีกเลี่ยงงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับเครื่องยนต์ และทางวิทยาศาสตร์ด้านอื่น ๆ

มักจะรับรู้ตนเองในฐานะที่มนุษยสัมพันธ์ดี ชอบช่วยเหลือ พยายามเข้าใจผู้อื่น บุคลิกภาพโดยทั่วไปของบุคคลกลุ่มนี้ มักจะเป็นคนมีไมตรีจิต ให้ความร่วมมือ อารมณ์นิยม รับผิดชอบ มีอุดมคติ ใจคนเก่งและมีทักษะทางการใช้คำพูดสิ่งที่เกี่ยวข้องมากที่สุด คือ สวัสดิภาพของมนุษย์

5. Enterprising บุคคลกลุ่มนี้มีธรรมชาติที่ชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนหรือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ เช่น งานประเภทค้าขาย ชอบเสี่ยงและผจญภัย มีความก้าวร้าว และชอบแสดงออก มีความกระตือรือร้น และมีแรงกระตุ้นในการทำงานสูง แต่ไม่ชอบงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับการสังเกต หรืองานทางวิทยาศาสตร์เทคนิค

เขามักจะรับรู้ตนเองในฐานะเป็นบุคคลที่เด่นเข้าสังคมได้ดี เชื่อมมั่นในตนเองสูงมีความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นได้ดี นิยมผู้มีความสามารถทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ

บุคลิกภาพโดยทั่วไป มีลักษณะเป็นคนกล้าได้แย่ง ชอบผจญภัย ทะเยอทะยาน น่าเชื่อถือ เปิดเผย ใจร้อน ช่างพูด มองโลกในแง่ดี กระปรี้กระเปร่า

6. Conventional จัดเป็นบุคคลประเภทที่สนใจในกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ชอบความเป็นระเบียบและทำกิจกรรมที่มักจะได้รับ การยอมรับจากสังคม ยึดแบบแผนเดิมที่เคยปฏิบัติ ทำงานมักชอบทำสิ่งที่ได้รับการบอกเล่ามามากกว่าการริเริ่มด้วยตนเอง มักจะ

รับรู้ตนเองในฐานะผู้ชอบเลียนแบบ จัดระบบอนุรักษนิยม ชอบงานด้านเลขานุการ งานสารบรรณ แต่ขาดทักษะทางศิลปะ บุคลิกภาพที่สำคัญของบุคคลเหล่านี้ คือ เยือกเย็น อ่อนน้อม เรียบร้อย คล่องแคล่ว เจ้าระเบียบ ไม่ใคร่ยืดหยุ่น และมักขาดจินตนาการ แต่สามารถควบคุมตนเองได้ดี และเมื่อมีความสบายใจ อาจปรับตัวโดยการเลียนแบบ และทำความต้องการของสังคม

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพทั้ง 6 ประเภทดังกล่าว ฮอลแลนด์ เชื่อว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรูปแบบของสิ่งแวดล้อมที่บุคคลทำงาน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือทั้งบุคคลและสิ่งแวดล้อมล้วนมีความสัมพันธ์ในลักษณะซึ่งอยู่แก่กัน กล่าวคือ บุคคลทำงานชนิดหนึ่งมักกำหนดสิ่งแวดล้อมของงานให้สนองความต้องการทางบุคลิกภาพของเขา และในขณะเดียวกันสภาวะจากสิ่งแวดล้อมก็อาจจะสะท้อนลักษณะเด่นของบุคลิกภาพของเขาออกมาได้เช่นกัน

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของเซฟเฟอร์

เซฟเฟอร์ (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 22 - 23 ; อ้างอิงมาจาก Laccaria. 1970) มีแนวคิดว่าคุณคนเลือกอาชีพเพื่อให้สนองความต้องการของตน และถ้าเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการจะทำให้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน เซฟเฟอร์ ได้ศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ เขาสรุปว่าคุณคนมีความต้องการด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง
2. ความต้องการความรัก และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับความรักและความอบอุ่นจากบุคคลอื่น
3. ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ
4. ความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอำนาจเหนือผู้อื่น
5. ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น
6. ความต้องการแสดงตนเอง
7. ความต้องการสถานะทางเศรษฐกิจสังคม
8. ความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ

9. ความต้องการทำตามผู้อื่น ไม่ต้องมีความรับผิดชอบมาก
10. ความต้องการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่าง ๆ
11. ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือ ต้องการรายได้ที่

สม่ำเสมอ

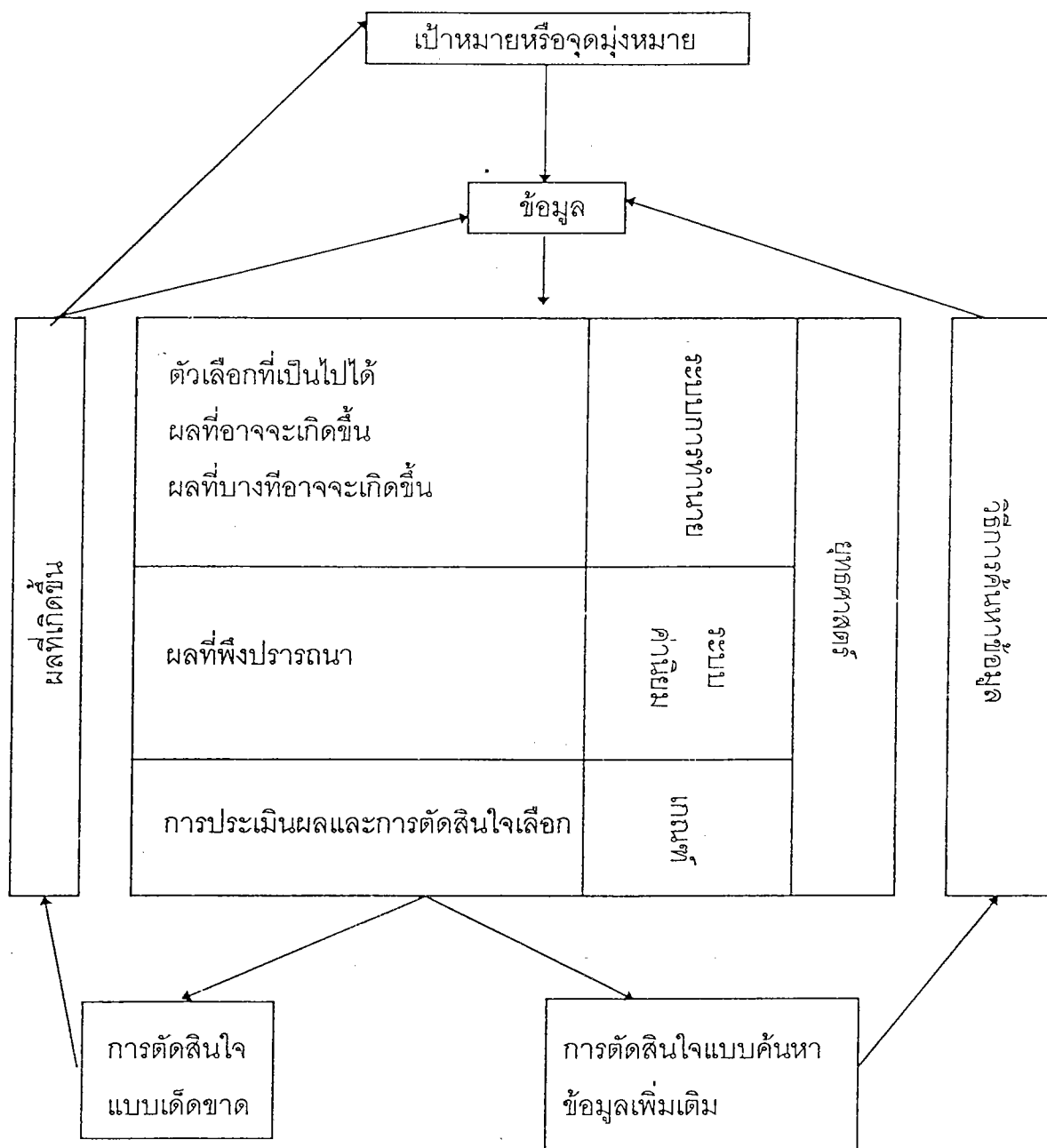
12. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ

จากทฤษฎีของเชฟเฟอร์พอสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ และมีความสุขในการประกอบอาชีพมากนักน้อยเพียงใดคือ การที่อาชีพนั้นสนองความต้องการของเขาได้ขนาดใด

2.1.7 ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต (Gelatt's Decision Making Theory)

ทอลเบิร์ต (ศุภชาติ บุญญวงค์. 2528 : 138 - 139 ; อ้างอิงมาจาก Tolbert. 1974) ได้กล่าวไว้ว่า เกอแลต (Gelatt) เสนอทฤษฎีการตัดสินใจ มีลักษณะเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ และกระบวนการของการตัดสินใจ (ดังภาพประกอบ 3)

ภาพประกอบ 3 กระบวนการตัดสินใจของเกอแลต

เขาได้แบ่งกระบวนการตัดสินใจออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่เป็นตัวเลือก อาจมีตัวเลือกหลาย ๆ ตัวเลือกก็ได้
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกเหล่านั้น ถ้าเป็นตัวเลือกทางการศึกษาก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สมัคร หลักสูตร จำนวนผู้เรียน สถานศึกษารับไว้ได้และค่าใช้จ่ายถ้าเป็นการเลือกอาชีพ สวัสดิการที่ได้รับ รายได้และการฝึกอบรมเพื่อเข้าสู่อาชีพ นอกจากนี้บุคคลต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ ทักษะ
3. บุคคลนำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือการศึกษาที่รวบรวมไว้มาเปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อทำนายถึงความเป็นไปได้และผลที่เกิดขึ้นหลังการตัดสินใจแล้ว
4. บุคคลทำความเข้าใจกับระบบค่านิยมของตน แล้วนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกตัวเลือกที่เหมาะสมกับตนให้มากที่สุด
5. บุคคลประเมินตัวเลือกทั้งหมดแล้วตัดสินใจแบบเด็ดขาดหรือแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก ถ้าเป็นการตัดสินใจแบบเด็ดขาด บุคคลก็จะประเมินการทำนายผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจนั้นอีกครั้งเพื่อความมั่นใจ และถ้าหากเป็นการตัดสินใจแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก บุคคลก็จะกลับไปสู่ขั้นที่ 2 ใหม่ ดำเนินการจนครบทุกขั้นจนสามารถตัดสินใจได้

ทฤษฎีของไทด์แมนและโอฮารา (Tiedeman and O' Hara' S Theory)

ไทด์แมน และโอฮารา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 114 : 116 ; อ้างอิงมาจาก Tiedeman and O' Hara. 1963) กล่าวถึงพัฒนาการทางอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นย่อย ๆ คือ

1.1 ขั้นสำรวจ บุคคลจะสำรวจตนเองและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนา หรือมุ่งหวังในอาชีพ พร้อมทั้งจะสำรวจลักษณะอาชีพ วิชาที่เกี่ยวข้องกับข้อดี ข้อบกพร่องของอาชีพ การ

ทำงานเกี่ยวกับอาชีพ ข้อดี ข้อบกพร่องของอาชีพการทำงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ตลอดทั้งความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 ขั้นฝึกความคิด บุคคลจะฝึกความคิดภายหลังการประเมินตนเอง และวิเคราะห์เกี่ยวกับอาชีพในขั้นสำรวจแล้ว เพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไป

1.3 ขั้นลองเลือกอาชีพ บุคคลจะพยายามลองเลือกอาชีพหรือสาขาวิชา ภายหลังการประมวลความคิดและฝึกความคิด เพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกเรียนเกี่ยวกับสาขาวิชานั้น

1.4 ขั้นพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดในการตัดสินใจบุคคล จะแยกแยะรายละเอียดต่าง ๆ และวิเคราะห์ทางเลือกให้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาชีพที่แน่นอน

ขั้นที่ 2 ขั้นประกอบอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพ แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ 3 ขั้น คือ ลงมือปฏิบัติงาน ตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว สำหรับบางคนนั้นจะเข้าศึกษาตามสาขาวิชาชีพที่ตนได้ตกลงใจเลือก

2.1 ขั้นนำตนเองเข้าสู่อาชีพหรือการศึกษา บุคคลจะเข้าทำงานพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติตนตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว สำหรับบางคนนั้นจะเข้าศึกษาตามสาขาวิชาชีพที่ตนได้ตกลงใจเลือก

2.2 ขั้นปฏิบัติหรือขั้นเปลี่ยนแปลงปรับปรุง บุคคลบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพในการศึกษาในสาขาวิชาที่เลือกแล้วนั้น เขาอาจจะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจอาชีพ หรือการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพใหม่เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเขาต่อไป

2.3 ขั้นผดุงรักษาเพื่อความมั่นคงในอาชีพหรือขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ บุคคลจะมุ่งมั่นปฏิบัติงานในอาชีพที่ได้เลือกแล้วให้เจริญก้าวหน้าและเพื่อความมั่นคงในอาชีพต่อไป หรือบางคนที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาชีพที่เขาเลือกแล้วก็จะพยายามศึกษาเพื่อจะได้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ต่อไปภายหลังที่สำเร็จการศึกษา

จากทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล มีความ

สัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและอาชีพที่จะเห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการการตัดสินใจ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซัลลิแวน (Sullivan. 1976 : 3430 - A) ได้ศึกษาถึงผลการตัดสินใจของกลุ่มและบุคคลเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพ หลังจากได้คำปรึกษาด้านอาชีพไปแล้ว กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเคนตักกี จำนวน 128 คน พบว่า การฝึกตัดสินใจมีผลต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ทั้งในกลุ่มที่ตัดสินใจโดยกลุ่ม และกลุ่มที่ตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ลาสกิน (Laskin. 1980 : 4413 - A) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการตัดสินใจที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 132 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในโปรแกรมการทดลองได้คะแนนรวมจากแบบทดสอบพัฒนาการทางอาชีพสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ผกา บุญเรือง (2520 : 61 - 64) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน - ภายนอก ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเป็นจริงมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 อรอนงค์ แจ่มผล (2525 : 78) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตชั้นปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้ ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530 : 52) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนนาฏศิลป์ที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในปี พ.ศ. 2537 จันทนา กาไหล่ทอง (2537 : 52) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ สุรจิต วรรณรักษ์ (2540 : 77) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธนุชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพ การแนะแนวอาชีพที่จัดขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากขึ้น และพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 24 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากประชากร โดยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 160 คน ตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วผู้วิจัยตรวจให้คะแนน
2. นำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงจากสูงไปต่ำ แล้วคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ได้จำนวน 40 คน
3. สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนในข้อ 2 ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจเข้ารับการทดลอง จำนวน 24 คน

4. สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนในข้อ 3 อีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. โปรแกรมการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2 สร้างแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบสถานการณ์ โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพของ ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 112 - 113) จันทนา กาไหล่ทอง (2537 : 66 - 75) และ อำไพพรรณ สุกุลธนาศร (2538 : 134 - 145)

1.3 ส่งให้กรรมการที่ปรึกษาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่สร้างขึ้นจำนวน 13 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 5 ข้อ รวม 65 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน คือ ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผศ.วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์ ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลราษฎรดาภิเษก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบ

ถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) ในแต่ละสถานการณ์ของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ได้ค่า r อยู่ระหว่าง 0.43 - 0.68 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก) แล้วหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้สูตร Kuder - Richardson 20 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7555

ตัวอย่างแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ลักษณะของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสถานการณ์ 12 สถานการณ์ มีจำนวนข้อคำถาม 60 ข้อ และมีคะแนนเต็มเท่ากับ 60 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบมีใจความถูกต้องและครบตรงตามที่เฉลย ให้ 1 คะแนน

คำตอบที่ไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน

ถ้าข้อ 1 คำตอบไม่ถูกต้องมีใจความไม่ครบตรงตามที่เฉลย จะไม่ตรวจข้อคำถามอื่นในสถานการณ์นั้น

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ให้นักเรียนอ่านแบบสอบถามสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่า ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
3. ทางเลือกที่มีอยู่
4. ข้อดี ข้อเสียแต่ละทางเลือก
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะตัดสินใจเลือก

ให้นักเรียนตอบครบทั้ง 5 ขั้นตอน

ตัวอย่างสถานการณ์

สมชายเป็นนักเรียนชั้น ม.3 มีผลการเรียนค่อนข้างดี สามารถเรียนต่อในชั้น ม.4 ได้ เขาตัดสินใจไม่ถูกว่าจะเรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพดี เขาเคยไปทำงานหารายได้ที่อู่ซ่อมรถยนต์ในช่วงปิดเทอม และคิดว่าเขาจะเรียนไปทำงานที่อู่ซ่อมรถไปด้วย และน่าจะเรียนสายอาชีพ เพราะไม่แน่ใจว่า ถ้าเลือกเรียนต่อ ม.4 ก็อาจจะไม่ได้เรียน เพราะไม่มีใครส่งให้เรียน จึงทำให้เขาตัดสินใจไม่ถูก ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร แต่บิดามารดาก็ไม่ยอมให้เรียน อยากให้เขาหางานทำ

แนวการตอบ จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ คืออะไร
เฉลย ไม่ทราบว่าจะเรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สมชายเลือกได้แก่อะไรบ้าง
เฉลย สมชายมีผลการเรียนค่อนข้างดี เขาเคยไปทำงานหารายได้ที่อู่ซ่อมรถในช่วงปิดเทอม
3. จากสถานการณ์นี้ สมชายมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
เฉลย ทางเลือกของสมชายที่จะตัดสินใจเลือกได้ 2 ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1 คือ เรียนต่อสายสามัญ
 ทางเลือกที่ 2 คือ เรียนต่อสายอาชีพ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สมชายเลือกในข้อ 3 คืออะไร
เฉลย ทางเลือกที่ 1 เรียนต่อสายสามัญ
 ข้อดี คือ เขาสามารถเรียนต่อได้
 เพราะมีผลการเรียนค่อนข้างดี
 ถ้าเรียนต่อจะทำให้มีโอกาสที่ดีขึ้น
 ข้อเสีย คือ ไม่มีใครส่งเรียน บิดามารดาไม่ยอมให้เรียน อยากให้หางานทำ

ทางเลือกที่ 2 เรียนต่อสายอาชีพ

ข้อดี คือ ทำให้มีความรู้สูงขึ้นถ้าเรียนทางช่างยนต์
ก็มีโอกาสเปิดคู่มือรถของตนเองได้

ในอนาคต

ข้อเสีย คือ ต้องอดทน ต้องทำงานที่คู่มือรถไปด้วย
เรียนไปด้วย

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่สมชายจะตัดสินใจ คือทางเลือกใด

เฉลย เรียนต่อสายอาชีพ

2. โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
ทฤษฎีและหลักการ กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องมากำหนดเนื้อหาและกิจกรรมในการสร้างโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

2.2 สร้างโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ เพื่อพัฒนากระบวนการ
ตัดสินใจเลือกอาชีพ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 นำโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ จากข้อ 2.2 ที่สร้างขึ้นไปให้
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ผศ.วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ
อาจารย์ทศพร มณีศรีขำ ตรวจสอบข้อความโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพให้สอดคล้อง
กับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
นี้ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไป
ใช้จริง

โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ ใช้กับกลุ่มทดลอง ใช้เวลา 6 สัปดาห์
สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 -
16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนกันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 8 เดือนตุลาคม 2540
(ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ แล้วนำมาสร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ

3.2 สร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา เช่นเดียวกับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ แต่สอบถามปกติ ครูเป็นผู้บรรยายและซักถาม โดยมีขั้นตอนในการสอนดังนี้

- ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคย และนำเข้าสู่บทเรียน
- ขั้นสอน ผู้วิจัยทำการสอน โดยบรรยายเรื่องที่สอนหรือทำกิจกรรมที่กำหนด โดยมีสื่อต่าง ๆ ให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็น
- ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3.3 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติ ตามข้อ 3.2 ที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ศ.ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, ผศ.วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์ทศวรรษณีศรีขำ ตรวจสอบข้อความในโปรแกรมการสอนแบบปกติ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริง

3.4 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริง

โปรแกรมการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยใช้กับกลุ่มควบคุม ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 2 เดือนกันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 9 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2540 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 67) มีรูปแบบการทดลอง ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂
RC	T ₁	~X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
- E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
- C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)
- T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
- T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (Posttest)
- X แทน การสอนโดยใช้การแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ ซึ่งใช้ในกลุ่มทดลอง
- ~X แทน การสอนแบบปกติ ซึ่งใช้ในกลุ่มควบคุม

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ก่อนทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนการเรียน (Pretest)

2. ขณะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ คือ ใช้เวลาทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ระหว่างวันที่ 1 เดือน กันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 8 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2540

2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการสอนแบบปกติ ตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ คือ ใช้เวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ระหว่างวันที่ 2 เดือน กันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 9 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2540

3. หลังการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดิม แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนที่ได้จากผลการตรวจแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพก่อนและหลังการทดลอง ของทั้ง 2 กลุ่ม มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

2. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการสอนปกติ

3. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนรวม

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ

2538 : 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Productmoment Correlation)

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535 : 153)

$$r = \frac{N\sum XY - \sum X\sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y

N แทน จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล

$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนตัวแปร Y เป็นคู่ ๆ ในรูปคะแนนดิบ
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้สูตรคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) KR-20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือข้อ 1 - p
	S_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถาม

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่
 df แทน ชั้นแห่งความอิสระ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนภายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Sample) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 101)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 df แทน ชั้นแห่งความอิสระ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
- S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบที่

ผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ และนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนได้รับการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	12	21.9167	9.180	0.24
กลุ่มควบคุม	12	22.8333	9.154	

จากตาราง 2 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	12	21.9167	9.180	12.95**
หลังการทดลอง	12	53.2500	4.535	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพทำให้นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น

3. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	12	22.8333	9.154	8.62**
หลังการทดลอง	12	45.5000	5.452	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนแบบปกติ มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น

4. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	12	53.2500	4.535	3.79**
กลุ่มควบคุม	12	45.5000	5.452	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพทำให้นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่าการสอนแบบปกติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 ที่มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 40 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรที่แสดงความสมัครใจร่วมกิจกรรมแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. โปรแกรมการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

การดำเนินการทดลอง

1. การทดสอบก่อนการทดลอง

ใช้คะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพจากขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพก่อนการทดลอง

2. การทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ดำเนินการตามโปรแกรมการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพที่กำหนดไว้จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 8 ตุลาคม 2540

2.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการตามโปรแกรมการสอนแบบปกติที่กำหนดไว้จำนวน 12 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2540 ถึงวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2540

3. การทดสอบหลังการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามชุดเดิม นำคะแนนที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเปรียบเทียบคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test โดยแยกวิเคราะห์ ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group
2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ โดยใช้ t-test แบบ Dependent Group
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองภายหลังการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและกลุ่มควบคุมภายหลังการสอนแบบปกติ โดยใช้ t-test แบบ Independent Group

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า สรุปผลได้ดังนี้

1. ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน

2. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้รับการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลของการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ สามารถพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะว่าการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจอาชีพ นักเรียนมีโอกาสสำรวจความถนัด บุคลิกภาพกับอาชีพ ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเอง และได้สำรวจเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ รายได้ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากยิ่งขึ้น ในการดำเนินการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพนี้ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ หลังจากนั้นผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ได้แก่ บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การเชิญวิทยากรมาบรรยายและการศึกษานอกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรญา บัวศรี (วชิรญา บัวศรี 2523 : 23) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การแนะนำอาชีพจะได้ผลบรรลุวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้การแนะนำจึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องอาชีพเป็นอย่างดี ประการสำคัญควรจะมีหลักและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพด้วย

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ มีความสนใจ ตั้งใจ ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความกระตือรือร้นในการซักถามสิ่งที่สนใจ ตลอดทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

ผลการศึกษารั้งนี้ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530 : 54) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ชุดแนะแนวอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนนาฏศิลป์ที่ใช้ชุดแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า การใช้ชุดแนะแนวสามารถพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนดีขึ้น

การพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ อาจทำได้โดยวิธีอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายกลุ่ม (จันทนา กาไหลทอง. 2537) การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล (อำไพพรรณ สุกุลธนาศร. 2538) ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว (Module for Teaching) (Gelatt. 1980) เป็นต้น

ดังนั้น จึงควรมีการแนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ดังที่ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 23) ได้กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพจะช่วยทำให้บุคคลเลือกตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ โดยนำความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนมาพิจารณาร่วมไปกับงานอาชีพที่ต้องประกอบ เพื่อให้เป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุด

2. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบปกติสามารถพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพได้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น ทั้งนี้เพราะการสอนแบบปกตินั้นผู้วิจัยดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นนำ โดยผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ส่วนในขั้นสอนนั้นผู้วิจัยได้บรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพประกอบการใช้สื่อการสอน ได้แก่ วีดิทัศน์ สไลด์ แผ่นพับ และรูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและสรุปเนื้อหาที่สำคัญเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ

เลือกอาชีพและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพมากยิ่งขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้น ชักถามสิ่งที่ตนเองสนใจ และช่วยกันสรุปเพิ่มเติมเมื่อเสร็จสิ้นการสอนแต่ละครั้ง และเนื่องจากการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นปัญหาที่เด็กในวัยนี้มักประสบ เพราะจำเป็นต้องเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือจะเลือกศึกษาต่อสายอาชีพตามที่ตนเองสนใจและเหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความถนัด ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ดังนั้นการสอนเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ จึงทำให้นักเรียนสนใจ ถึงแม้ว่านักเรียนจะไม่ได้มีการสำรวจตนเองในด้านความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมด้านอาชีพก็ตาม

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทนา กาไหล่ทอง (2537 : 53) ที่ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัมไพพรรณ สุกุลธนาศร (2538 : 64) ที่ศึกษาพบว่าการสอนแบบปกติเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพสามารถพัฒนาความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบปกติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพได้มีการสำรวจตนเอง ทั้งในด้านความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมด้านอาชีพ ซึ่งทำให้นักเรียนรู้จักตนเอง และรู้จักอาชีพต่าง ๆ มากขึ้น นอกจากนี้การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพยังใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การศึกษานอกสถานที่

เป็นต้น ซึ่งเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพได้มากกว่า เพราะนักเรียนสามารถเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาพร้อมกัน เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ได้รับความรู้ในเรื่องอาชีพจากการฟังวิทยากรบรรยาย ตลอดจนได้รับประสบการณ์ตรงจากการไปเยี่ยมชมสถานประกอบการต่าง ๆ ด้วย

ส่วนวิธีการสอนแบบปกติเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ แม้ว่าจะสามารถพัฒนาความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มควบคุมได้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม คะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติต่ำกว่าคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนที่ได้รับการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพ ทั้งนี้เพราะวิธีการสอนแบบปกติเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพประกอบกับการใช้สื่อต่างๆ ได้แก่ วีดิทัศน์ สไลด์ แผ่นพับ และรูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ มีการซักถามและสรุป นักเรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการสำรวจตนเอง ไม่มีโอกาสได้เรียนรู้จากวิทยากรหรือจากการศึกษานอกสถานที่

ผลการศึกษาคั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรจิต วรรณรักษ์ (2540 : 77) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว มีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เป็นวัยที่ต้องการความรู้ด้านอาชีพสูงมาก มีความสนใจที่จะเรียนรู้ และเรียนรู้ได้มาก จึงควรนำการแนะนำกลุ่มด้านอาชีพและการสอนแบบปกติเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพไปใช้ตามความเหมาะสม โดยให้การแนะนำกลุ่มด้านอาชีพเมื่อนักเรียนมีปัญหาหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน ช่วยให้นักเรียน

แต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นแนวทางที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเกิดความคิดในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้ในที่สุด ส่วนการสอนแบบปกติ ใช้เมื่อสอนในชั้นเรียนโดยทั่วไป มีสื่อการสอนประกอบการบรรยาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

1.2 ครูแนะแนวควรนำวิธีการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในโรงเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักวางแผนในด้านการเตรียมตัวประกอบอาชีพ อันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

1.3 การแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพเป็นวิธีการที่ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ มาผสมผสานกัน ผู้ที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ควรศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับความหมาย วิธีการดำเนินการ การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อม ตลอดจนการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการติดตามผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนภายหลังการทดลอง เพื่อศึกษาว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสามารถนำเอากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพไปใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการตัดสินใจประกอบอาชีพอิสระ ค่านิยมในการทำงาน

2.3 ควรจัดสรรเวลาเพื่อทำกลุ่มทดลองให้เหมาะสม เช่น ใช้ช่วงเวลา 50 - 90 นาที

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- ✓ จริยา จารุรักษ์. “สารนิเทศอาชีพ,” วารสารวิทยบริการ. 14 : 2 ; พฤศจิกายน 2535.
- จันทนา กาไหล่ทอง. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจ
เลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์
อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่3 กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ทิพย์วรรณ กิตติพร. คู่มือการสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531.
- ✓ อารงค์ศักดิ์ หมื่นจักร์ และศรีสง่า กรรณสูต. “จิตวิทยาธุรกิจ,” จิตวิทยาในการเลือกงาน
อาชีพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- นิรมล รุ่งปัจฉิม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ของนิสิตมหาวิทยาลัยของรัฐใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
อัดสำเนา.
- นพพร พานิชสุข. “เราควรเน้นคุณค่าและความสำคัญของการแนะแนวอาชีพในโรงเรียน
มัธยมหรือยัง,” วารสารแนะแนว. 13 : 60 ; ธันวาคม 2521 - มกราคม 2522.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. “กระบวนการตัดสินใจ,” แนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม.
สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. 2 : 43 ; 2528.
- _____. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2528.
- ประทุม แป้นสุวรรณ. จิตวิทยาแนะแนว (ศึกษา 322). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพัฒนา, 2523.
- ประสาร ทิพย์ธารา. การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2521.

- ผกา บุญเรือง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน - ภายนอก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ตำราอุดมศึกษา โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.
- ..... เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- พนมพร ชันธิวิไล. การศึกษากระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมการปลูกยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- พรรณณี เกษกมล. “ระบบสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา,” วารสารแนะแนว. 28(145) : กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2536.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟิงเกอร์ปรีน แอนด์ มีเดีย จำกัด, 2535.
- พล แสงสว่าง. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. ปัตตานี : โครงการผลิตตำรา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2529.
- ภาวิต ประภาสิต. กลยุทธ์การตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : บริษัทสารมวลชน จำกัด, 2537.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2538.
- วชิรญา บัวศรี. “แสงสว่างทางชีวิต,” วิทยาสาร. 27 (3) : 12 - 13 ; มกราคม 2519.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- วัชรีย์ ฐวธรรม. เอกสารการสอนชุดวิชา 25406 กิจกรรมและเครื่องมือการแนะแนวหน่วยที่ 9 - 15. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.

วิชัย ต้นศิริ. “กระบวนการตัดสินใจ,” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 6 (12) : 60 - 78 ;

กรกฎาคม 2515.

วิลัน ทำไร่. ผลของการแนะแนวอาชีพเป็นกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุเหร่าคลองหนึ่ง เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2538. อัดสำเนา.

วุฒิชัย จำนงค์. พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.

ศุภชาติ บุญญวงค์. เอกสารคำสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.

สถิต วงศ์สุวรรณค์. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2527.

สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. “วิธีการแนะแนวอาชีพในสถาบันการศึกษา,” พัฒนาหลักสูตร. 27 :

51 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2527.

ลีดา สอนศรี. “กระบวนการตัดสินใจกับการวางแผนในห้องสมุด,” วารสารห้องสมุด. 21 (4 -

6) : 342 - 347 ; กรกฎาคม - ธันวาคม 2520.

สุดา อ่อนช้อย. ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.

สุรจิต วรรณรักษ์. ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือก
อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ

กรุงเทพมหานคร, ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.

สุรางค์ ไค้งตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2533.

สุรรัตน์ วิไลรัตน์. ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพระธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัด

สมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

- อนุพงศ์ สุขเกษม. “การปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา,” ว.แนะแนว. 18 : 52-58 ; สิงหาคม - กันยายน 2527.
- อรุณี ชาญด้วยกิจ. ผลของการแนะแนวอาชีพแบบกลุ่มย่อยต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อาภา ถนัดช่าง. “ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อการวางแผนพัฒนางานและแนวอาชีพในสถานศึกษา,” วารสารจันทร์เกษม. หน่วยศึกษานิเทศ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 206 ; มกราคม - กุมภาพันธ์ 2532.
- _____. “แนวทางการพัฒนางานแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา,” การแนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. หน้า 14 - 15. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2528.
- อำไพพรรณ สุกุลธนาศร. ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- อรอนงค์ แจ่มผล. ความสัมพันธ์ระหว่างกันของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนิสิตชั้นปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อรอนงค์ ธีบุญะวัน. การแนะแนวอาชีพ. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539.
- Brewer, J.M. History of Vocational Guidance. New York : Harper, 1942.
- Clark, Leroy Will, Jr. “Effect of a Group Vocational Guidance Course on Career Maturity,” Dissertation Abstracts International. 38 : 1968 - A ; February, 1977.
- Durgin, Rodney Wayne. “A Model of Managing Career Guidance Progress in Secondary Schools of Ohio,” Dissertation Abstracts International. 35(5) : 2674 - A ; November, 1974.

- Edwin, Whilfiedl A. "Responsibility for Career Transition Preparation," Journal of Career Development. 15(1) : 24263 - 24274 ; February, 1988.
- Gibson, Robert L. "Teacher Opinion of High School Guidance Program," The Personnel and Guidance Journal. 44 : 416 - 422 ; December, 1965.
- Ginzberg, Eli. The Development of Human Resources. McGraw - Hill, Inc., 1966.
- Kartz, M. Decisions and Values : A Rational for Secondary School Guidance.
New York : College Entrance Examination Board, 1963.
- Kepner, Charles H. and Benjamin B. Ireger. The Rational Manager : A Systematic Approach to Problem Solving and Decision - Making. New York : McGraw - Hill, 1965.
- Laskin, S.B. "The Effects of a Decision - Making Program on the Career Maturity of High School Students," Dissertation Abstracts International. 40 : 4413 - A ; January, 1980.
- Myers, E. George. Principles and Techniques of Vocational Guidance. New York : McGraw - Hill, Co., 1941.
- Pershings, James A. and Efstathios G. Demetropoulos. "Guidance Systems in Secondary Schools : The Teacher's Views," The Personnel and Guidance Journal. 7 : 455 - 458 ; March, 1981.
- Rose, Kelly Ann. "The Decision - Making Processes of Dual - Career Couples," Masters Abstracts International. 31(1) : 42 ; Spring, 1993.
- Schwallye - Giddis, Pat L. "An Investigation of the Impact of the Florida Improved Career Decision - Making Workshops on the Delivery of Career Guidance Service," Dissertation Abstracts International. 52(2) :430 - A ; August, 1991.
- Shertzer, Bruce and Human J. Peters. Guidance : Techniques for Individual Appraisal and Development. New York : The MacMillan Company, 1965.
- Sullivan, Susan Eizabeth. "The Effect of Decision - Making Group and Individual Career Counseling on the Career Maturity of College Freshment," Dissertation Abstracts International. 37 (6) : 3430 - A ; December, 1976.
- Super, Donald E. The Psychology of Career. New York : Harper and Brothers, 1957.
- Tolbert, E.L. Counseling for Career Development. Boston : Houghton Mifflin Co., 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. รายละเอียดโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ
4. รายละเอียดโปรแกรมการสอนแบบปกติ

โปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
เรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีความรู้สึกคุ้นเคยกัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้อบอุ่นและเป็นกันเอง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพอย่างถูกต้อง</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนโดยใช้กิจกรรม “แนะนำให้รู้จักกัน” ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้</p> <p>1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมแล้วนับ 1,2,3,4,5,6...ไปจนครบทุกคนแล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กันโดยนั่งเป็นรูปวงกลม</p> <p>1.2 เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันโดยใช้เวลา 5 นาที อาจมีการจดข้อมูลใส่กระดาษเพื่อกันลืม และเน้นว่าจะต้องซักถามซึ่งกันและกัน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>และเมื่อหมดเวลาแล้ว จะมีการแนะนำคู่ของตนเองโดยมีกติกาว่าจะแนะนำจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนานี้เท่านั้น ผู้ถูกแนะนำอาจแก้ไขได้ ถ้าคำแนะนำนั้นไม่ถูกต้อง</p> <p>1.3 เมื่อหมดเวลา 5 นาทีแล้ว ให้นักเรียนหยุดการสัมภาษณ์และเรียกออกมาทีละคู่แล้วแต่ละคนผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองจนครบทุกคู่</p> <p>2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญและวิธีปฏิบัติตนของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ</p> <p>3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายและความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			4. ผู้วิจัยแจกเอกสาร กำหนดการเข้าร่วม โปรแกรมการแนะแนว กลุ่มด้านอาชีพ 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม ปัญหาและข้อสงสัย ต่าง ๆ	
2.	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ และการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าปัญหาที่จะต้องตัดสินใจคืออะไร 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัด เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการเข้ากลุ่มครั้งที่ผ่านมา เพื่อนำเข้าสู่เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่จะเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ 2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องของฤดีให้นักเรียน 2.2 แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันว่าอะไรคือปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ	เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องของฤดี แบบทดสอบความถนัด

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมา รายงาน</p> <p>2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียน อภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียน รวบรวมข้อมูลที่เป็น ประโยชน์เกี่ยวกับ ตนเองด้านความถนัด ในการตัดสินใจเลือก อาชีพ โดยการทำ แบบทดสอบ ความถนัด</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียน แต่ละคนสรุปเกี่ยวกับ ปัญหาที่จะต้อง ตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นขั้นแรกของ กระบวนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ และการ รวบรวมข้อมูลที่เป็น</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>ประโยชน์ เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัด เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียน</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p>3.3 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความถนัดไปตรวจ เพื่อแปลผลให้นักเรียนทราบ ครั้งต่อไป</p>	
3.	<p>กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>1.1 ผู้วิจัยกล่าวทักทายและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านความถนัดในครั้งที่ 2 ที่ผ่านมาที่ผู้วิจัยได้แปลผลให้นักเรียนทราบว่านักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองมากขึ้นเพียงใด</p>	<p>แบบสำรวจ บุคลิกภาพ ของฮอลแลนด์</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2. ขั้นตอนดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านบุคลิกภาพกับอาชีพ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์</p> <p>2.3 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีบุคลิกภาพอย่างไร</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยและนักเรียนแต่ละคนสรุปการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
4	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะทำให้รู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>1.1 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่องปัญหาที่จะต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดและบุคลิกภาพจากครั้งที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองอย่างไร โดยมีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน</p> <p>2. ขั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจในอาชีพ โดย ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ</p>	แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ แบบสอบถาม ค่านิยมด้านอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			<p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียน รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านค่านิยมด้านอาชีพ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ</p> <p>2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียน พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกรดเฉลี่ย 5 ภาคเรียน ตั้งแต่ชั้น ม.1 - ม.3 ภาคเรียนที่ 1 ว่าอยู่ในระดับใด มีวิชาไหนที่ได้คะแนนสูง</p> <p>2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียน แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>3. ชั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยและนักเรียน แต่ละคนสรุปถึงผล ที่ได้รับจากการที่ได้ ทราบปัญหาได้สำรวจ ตนเองในด้านความ ถนัด บุคลิกภาพ ความสนใจ และ ค่านิยมด้านอาชีพ ซึ่ง จะทำให้ นักเรียนรู้จัก และเข้าใจตนเองยิ่ง ขึ้น อันเป็นประโยชน์ ต่อการตัดสินใจเลือก อาชีพ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยนำแบบสำรวจ ความสนใจในอาชีพ และแบบสอบถาม ค่านิยมด้านอาชีพ ไปตรวจและแปลผล ให้นักเรียนทราบครั้ง ต่อไป</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
5	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของอาชีพต่างๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ 	<p>3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนไปค้นคว้ารวบรวมเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพเพื่ออภิปรายและแสดงความคิดเห็นในครั้งต่อไป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชี้นำ <ul style="list-style-type: none"> ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และกล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. ขั้นตอนดำเนินการ <ul style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ 	<p>อภิปราย บทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ”</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน ที่ให้ไปรวบรวมมา</p> <p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียน แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ” โดยปฏิบัติ ดังนี้</p> <p>2.2.1 ผู้วิจัยชี้แจง วิธีการแสดงบทบาทสมมติ เรื่องเส้นทางสู่ความสำเร็จ</p> <p>2.2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มที่อาสาสมัคร แสดงบทบาทสมมติจำนวน 6 คน ศึกษาบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ” โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			2.2.3 ผู้วิจัยอธิบายวิธี สังเกตการ แสดงบทบาท ให้นักเรียน ที่เหลือฟัง 2.2.4 ผู้วิจัยให้ นักเรียนกลุ่ม อาสาสมัคร แสดงบทบาท สมมติเรื่อง “เส้นทางสู่ ความสำเร็จ” และให้นักเรียน ที่เหลือ คอยสังเกต การแสดง 2.2.5 ผู้วิจัยให้ นักเรียนช่วยกัน อภิปรายและ สรุปการแสดง บทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทาง สู่ความสำเร็จ”	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2.2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนสำรวจตนเองว่าลักษณะพิเศษของตนเองเหมาะสมกับอาชีพใด</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและงานอาชีพที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	
6	<p>กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับอาชีพว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพจะต้องเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง</p>	<p>เอกสารกรณีตัวอย่าง ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ “ชีวิตต้องสู้”</p> <p>เชิญวิทยากรมาบรรยาย</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
	การประสพความสำเร็จในอาชีพ	ตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ	<p>2. ชั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการร่วมกิจกรรมกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพช่วงชมรถยนต์ “พลอยบัวมณีนิล”</p> <p>2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพช่วงชมรถยนต์ “พลอยบัวมณีนิล”</p> <p>2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานในชุมชนของนักเรียนอย่างน้อย 2 คน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2.5 เชิญวิทยากร มาบรรยายเกี่ยวกับ ผู้ประสบความสำเร็จ ทางด้านธุรกิจ 1 ท่าน</p> <p>2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียน ลองสำรวจตนเอง ว่าตนเองมีคุณสมบัติ ไດบ้างที่จะสามารถ ทำให้ประสบความสำเร็จ ในการประกอบ อาชีพที่ตนสนใจได้</p> <p>3. ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป เกี่ยวกับการประสบความสำเร็จ ในอาชีพหรือการทำงานนั้นแต่ละคนมี ประสบการณ์และวิธีการอย่างไรที่จะนำมาใช้ เป็นแบบอย่างได้</p>	
7	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ: การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์	1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ขั้นนำ 1.1 ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางด้านอาชีพของนักเรียนแต่ละคน	ศึกษานอกสถานที่

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
	เกี่ยวกับ อาชีพในการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ การมี ประสบการณ์ เกี่ยวกับอาชีพ	2. เพื่อให้นักเรียน ได้ทราบความ สัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. ขั้นตอนการ 2.1 ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับ การศึกษานอกสถานที่ ที่ 2.2 ผู้วิจัยพานักเรียนชม การทำงานในโรงงาน ธนาคาร โรงพยาบาล หน่วยทหาร สถานี ตำรวจภูธร ฯลฯ พร้อมทั้งเชิญวิทยากร ของแต่ละหน่วยงาน / อาชีพบรรยายวิธีการ ทำงานเพื่อให้ประสบ ความสำเร็จในอาชีพ นั้น 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียน สำรวจตนเองว่ามี ความสนใจในการ ทำงานลักษณะใด	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>3. ขั้นสรุป</p> <p>ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการที่ได้มีโอกาสไปสังเกตการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้ทราบข้อมูลทางด้านอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง</p>	
8	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : รู้จักทางเลือกที่มีอยู่	เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและงานอาชีพต่อการเลือกอาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพในครั้งที่ผ่านมา</p>	กรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางเลือกของมธุรส”

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2. ขั้นตอนการ</p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียน พิจารณาข้อมูล เกี่ยวกับตนเองและ งานอาชีพ เพื่อค้นหา ทางเลือกต่าง ๆ ในกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสาร กรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางเลือกของมรรฐ” ให้นักเรียน</p> <p>2.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อช่วยกัน ค้นหาว่าอะไร เป็นทางเลือกได้บ้าง ในกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2.4 ให้นักเรียนส่งตัวแทน ของกลุ่มออกมาเสนอ ทางเลือกที่กลุ่มตน คิดได้</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปทางเลือกของตนเองพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	
9	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ: พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก	เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่างๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2. ขั้นดำเนินการ</p> <p>2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “อนาคตของบรรยงค์” ให้นักเรียน</p> <p>2.2 ให้นักเรียนช่วยกันหาข้อดีและข้อเสียที่ได้จากเรื่อง</p>	กรณีตัวอย่างเรื่อง “อนาคตของบรรยงค์”

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			<p>2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับข้อดี ข้อเสีย และคาดคะเน ผลที่จะเกิดขึ้น</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียน ช่วยกันสรุปข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละ ทางเลือก</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง ว่าในการเลือกสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ผลที่ได้จาก การเลือกมีทั้งผลดี และผลเสีย ซึ่งถ้า นักเรียนรู้จักพิจารณา และลองชั่งน้ำหนัก ดูว่า ทางเลือกใดที่มี ผลดีมากกว่าผลเสีย และทำให้นักเรียน ฟังพอใจมากกว่า ก็ควรเลือกทางเลือก นั้น</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
10	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ: ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม	เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม	<p>1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการพิจารณาข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือกในครั้งที่ผ่านมา</p> <p>2. ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา” 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มที่อาสาสมัครจำนวน 5 คน ศึกษาบทบาทสมมติ และผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ 2.3 ผู้วิจัยอธิบายวิธีสังเกตการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนที่เหลือฟัง</p>	บทบาทสมมติเรื่อง “การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา” การอภิปราย

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
			2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียน กลุ่มอาสาสมัครแสดง บทบาทสมมติและให้ นักเรียนที่เหลือ คอยสังเกตการแสดง 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น โดยการร่วมกัน อภิปราย 3. ขั้นสรุป 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียน ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือก ทางเลือกที่เหมาะสม 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม	
11	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : การ วิเคราะห์ สถานการณ์ เกี่ยวกับ กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพของ นักเรียนและ สรุปขั้นตอน	1. นักเรียนสามารถ ระบุปัญหาได้ว่า คืออะไร 2. นักเรียนสามารถ รวบรวมข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจ เลือกอาชีพได้ 3. นักเรียนสามารถ ระบุทางเลือกได้ ว่ามีกี่ทางอะไร บ้าง	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยทบทวนกระบวนการ การตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้ง 5 ชั้น โดยซักถาม นักเรียน เพื่อจะได้ทราบ ว่านักเรียนมีการรับรู้ และเข้าใจกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ขั้นตอนเพียงใด	บทบาทสมมติ เรื่อง “การ ตัดสินใจเลือก อาชีพของนิมิต” การอภิปราย

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
	<p>ของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>ขั้นที่ 1</p> <p>ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ</p> <p>ขั้นที่ 2</p> <p>การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์</p> <p>ขั้นที่ 3 รู้จักทางเลือกที่มีอยู่</p> <p>ขั้นที่ 4</p> <p>พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก</p> <p>ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม</p>	<p>4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้</p> <p>5. นักเรียนสามารถบอกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้</p>	<p>2. ขั้นตอนการ</p> <p>2.1 ครูแจกเอกสาร เรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิมิต” ให้นักเรียนอ่านแล้วให้แสดงบทบาทสมมติ</p> <p>2.2 ครูแบ่งกลุ่มย่อย ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพตามลำดับจากขั้นตอนที่ 1 - 5 แล้วส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงาน</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม</p> <p>3.3 ผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนไปทำการวิเคราะห์สถานการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
12	ปัจฉิมนิเทศ	บอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ถูกต้อง	<p>เลือกอาชีพตามลำดับจากขั้นตอนที่ 1 - 5 เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจตนเองถูกต้อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่นักเรียนได้สรุปมา 2. ผู้วิจัยเพิ่มเติมเนื้อหาบางประการที่จะช่วยให้ข้อสรุปของนักเรียนสมบูรณ์ขึ้น 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม และข้อเสนอแนะที่มีต่อการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ 4. ผู้วิจัยกล่าวขอจบใจนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและกล่าวปิดการทดลอง 	แบบสอบถาม กระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ

รายละเอียดของโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
เรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ครั้งที่ 1
ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ มีความรู้สึกคุ้นเคยกัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้อบอุ่นและเป็นกันเอง
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพอย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนโดยใช้กิจกรรม “แนะนำให้รู้จักกัน” ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมแล้วนับ 1,2,3,4,5,6... ไปจนครบทุกคน แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กัน โดยนั่งเป็นรูปวงกลม
  - 1.2 เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันโดยใช้เวลา 5 นาที อาจมีการจดข้อมูลใส่กระดาษเพื่อกันลืม และเน้นว่าจะต้องซักถามซึ่งกันและกันเพราะเมื่อหมดเวลาแล้วจะมีการแนะนำคู่ของตนเอง โดยมีกติกาว่าจะแนะนำจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนານี้เท่านั้น ผู้ถูกแนะนำอาจแก้ไขได้ ถ้าคำแนะนำนั้นไม่ถูกต้อง
  - 1.3 เมื่อหมดเวลา 5 นาทีแล้ว ให้นักเรียนหยุดการสัมภาษณ์และเรียกออกมาทีละคู่แล้วแต่ละคนผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองจนครบทุกคู่

2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญและวิธีปฏิบัติตนของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายและความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. ผู้วิจัยแจกเอกสารกำหนดการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามปัญหาและข้อสงสัยต่าง ๆ

ครั้งที่ 2

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
และข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าปัญหาที่จะต้องตัดสินใจคืออะไร
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องของฤดี
2. แบบทดสอบวัดความถนัดของ ล้วน สายยศ และคณะ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการเข้ากลุ่มครั้งที่ผ่านมา เพื่อนำเข้าสู่เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่จะเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องของฤดีให้นักเรียน
2. แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่มแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายร่วมกันว่าอะไรคือปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงาน
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยการทำแบบทดสอบความถนัด

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่จะต้องตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งเป็นขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ และการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความถนัดไปตรวจ เพื่อแปลผลให้นักเรียนทราบครั้ง

ต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่องของฤดี

ฤดีเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฐานะทางบ้านค่อนข้างยากจน เธอมีพี่น้องที่กำลังเรียนอยู่อีก 2 คน ฤดีได้รับทุนการศึกษาจากทางโรงเรียนทุกปี เธอมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีทุกวิชา โดยเฉพาะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีความถนัดด้านศิลปะ ชอบใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ วาดรูป และออกแบบสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ เคยได้รับรางวัลการประกวดภาพในระดับเขตการศึกษา ทำให้เธอรู้สึกภูมิใจมาก และคิดว่าเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วจะเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์ เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย โดยตั้งความหวังไว้ว่าอยากเป็นสถาปนิกหรือนักออกแบบที่มีชื่อเสียง แต่บิดาของเธอไม่เห็นด้วย ต้องการให้เธอเรียนทางด้านพาณิชยกรรมมากกว่า เนื่องจากใช้เวลาเรียนแค่ 3 ปี ก็จบ ปวช. และหางานทำได้ง่ายเพราะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ครั้งที่ 3

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพเพื่อ
ช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

แบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายและสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้าน
ความถนัด ในครั้งที่ 2 ที่ผ่านมามีนักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองมากน้อยเพียงใด

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการ
ตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านบุคลิกภาพกับอาชีพ โดย
ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์
3. ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบสำรวจบุคลิกภาพของฮอลแลนด์ให้นักเรียน
ทราบว่าตนเองมีบุคลิกภาพแบบใด

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนแต่ละคนสรุปการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเอง
ด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับตนเองด้านความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจ
ในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะทำให้รู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น
อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของเพ็ญศรี จินดาคักดี ปรับปรุงมาจากแบบ
สำรวจความสนใจในอาชีพของ The Psychological Comporation แบบสอบถามค่านิยมด้าน
อาชีพ ของเพ็ญศรี จินดาคักดี ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานของ
ซูเปอร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่องปัญหาที่จะต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดและบุคลิกภาพจากครั้งที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่า
นักเรียนแต่ละคนมีการรับรู้และเข้าใจตนเองอย่างไร โดยมีการอภิปรายและแสดงความ
คิดเห็นร่วมกัน

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านความ
สนใจในอาชีพ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านค่านิยมด้านอาชีพ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เกรดเฉลี่ย 5 ภาคเรียน ตั้งแต่ชั้น ม.1 - ม.3 ภาคเรียนที่ 1 ว่าอยู่ในระดับใด มีวิชาไหนที่ได้คะแนนสูง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยและนักเรียนแต่ละคนสรุปถึงผลที่ได้รับจากการที่ได้ทราบปัญหา ได้สำรวจตนเองในด้านความถนัด บุคลิกภาพ ความสนใจ และค่านิยม ซึ่งจะช่วยให้รู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2. ผู้วิจัยนำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพและแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพไปตรวจและแปลผลให้นักเรียนทราบครั้งต่อไป

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนไปค้นคว้ารวบรวมเกี่ยวกับโลกของงานอาชีพเพื่ออภิปรายและแสดงความคิดเห็นในครั้งต่อไป

การประเมินผล

สังเกตจากการร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 5

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

อภิปรายการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ”

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และกล่าวถึงความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ภายใต้อาชีพ ความก้าวหน้าและความต้องการของตลาดแรงงานที่ให้ไปรวบรวมมา
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ” โดยปฏิบัติดังนี้
  - 2.1 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ”

- 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มที่อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติจำนวน 6 คน ศึกษบทบาทสมมติเรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ” โดยผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ
- 2.3 ผู้วิจัยอธิบายวิธีสังเกตการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนที่เหลือฟัง
- 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “เส้นทางสู่ ความสำเร็จ” และให้นักเรียนที่เหลือคอยสังเกตการแสดง
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและสรุปการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เส้นทางสู่ความสำเร็จ”
- 2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนสำรวจตนเองว่า ลักษณะพิเศษของตนเองเหมาะสมกับ อาชีพใด

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและงาน อาชีพที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็น การซักถาม ตอบคำถาม และการ ปฏิบัติในกิจกรรม

บทบาทสมมติ “เส้นทางสู่ความสำเร็จ”

พรชัย เป็นเด็กชายรูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว กิริยามารยาทสุภาพเรียบร้อย บ้านอยู่ชายทะเล พรชัยมีพี่น้อง 3 คน ตัวพรชัยเองเพิ่มจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนน้องอีก 2 คนคนกลางเป็นชายเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และน้องคนสุดท้ายต้องเป็นหญิงเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พ่อแม่ของพรชัยมีอาชีพทำนาทุ่ง แต่ขณะนี้เหตุการณ์ร้ายแรงได้เกิดขึ้นกับครอบครัวของพรชัย คือ ความเสียหายที่เกิดกับนาทุ่ง ทำให้ครอบครัวมีหนี้สินรุงรังและพ่อของพรชัยเกิดอาการคลุ้มคลั่งถึงขนาดยิงตัวตาย แม่ของพรชัยออกมารับจ้างรายวันพอหาเงินประทังชีวิตตนเองและลูก

พรชัยตัดสินใจออกหางานทำร่วมกับเพื่อนอีก 5 คน คือ วลลภ สมเดช บุญมา ไพบูลย์ และธานินทร์ โดยพรชัย วลลภ สมเดช ได้สมัครเข้าเป็นพนักงานขายของหน้าร้านในห้างสรรพสินค้าที่มีชื่อในเมืองแห่งหนึ่ง บุญมา ไพบูลย์ สมัครเป็นพนักงานส่งของตามร้าน ส่วนธานินทร์ทำหน้าที่เป็นพนักงานส่งเอกสารในสำนักงานแห่งหนึ่งอยู่มาไม่นานवलลภ และสมเดช ได้ลาออกจากการเป็นพนักงานขายของหน้าร้านห้างสรรพสินค้า โดยवलลภบอกว่า วลลภไม่ค่อยแข็งแรงพอที่จะยืนทั้งวันเพื่อบริการลูกค้าที่มาซื้อของ ส่วนสมเดชบอกว่าสมเดชทนความจู้จุกจิกของลูกค้าไม่ไหว เพราะสมเดชรำคาญและอารมณ์ร้อน ส่วนพรชัยยังคงทำงานที่ห้างสรรพสินค้านั้นต่อไปในหน้าที่บริการในแผนกซูเปอร์มาเก็ต เพราะเห็นว่าไม่หนักหนาอะไรกับการยืนทั้งวัน และอารมณ์ของลูกค้าผ่านไปแล้วก็ผ่านไป ค่าตอบแทนที่ทางห้างสรรพสินค้าให้ก็สูงพอสมควร

อีกหนึ่งสัปดาห์ต่อมาพรชัยพบกับบุญมาและไพบูลย์ เพื่อนทั้ง 2 บอกกับพรชัยว่าได้ลาออกจากงานแล้ว บุญมาให้เหตุผลว่าสินค้าที่ต้องนำไปส่งนั้นหนักเกินกำลังของตนซึ่งมีรูปร่างผอมเล็กและทางผู้ว่าจ้างก็ให้ค่าตอบแทนต่ำและไพบูลย์ให้เหตุผลว่า เจ้าของสินค้าจะให้ไพบูลย์รับผิดชอบเมื่อสินค้าเกิดแตกเสียหาย ซึ่งแท้จริงแล้วอาจจะเสียหายมาก่อนหน้านี้ อีกไม่กี่วัน ต่อมาพรชัยก็ได้พบกับธานินทร์เมื่อถามถึงการทำงานส่งเอกสาร ก็ได้รับคำตอบว่าได้ลาออกจากงานแล้วเช่นกัน โดยให้เหตุผลว่า เบื่อที่ต้องแต่งกายด้วยชุดสุภาพผูกเนคไททั้งวัน เพราะอากาศบ้านเราก็อุ่น รวยได้ก็ไม่เพียงพอกับค่าเสื้อผ้า

ต่อมาพรชัยก็ได้ทำหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ทำอยู่ได้ไม่กี่เดือนเขาก็รู้สึกเบื่อ ถึงแม้ว่าทางโรงพยาบาลจะให้ค่าตอบแทนสูงก็ตาม เขาจึงลาออกมาพักอยู่บ้านเฉย ๆ เขารู้สึกเหงาจึงออกไปบ้านเพื่อนที่ตลาดซึ่งทางบ้านเพื่อนมีอาชีพขายขนมไทย ๆ ประเภทเม็ดยก หอยหีบ หอยทอด ฝอยทอง เขาได้ช่วยแม่ของเพื่อนทำงานสามารถทำได้ดีเพื่อบริการลูกค้า ลูกค้าหลายคนออกปากชมฝีมือของเขา จึงทำให้เขาตัดสินใจได้ว่าตนเองควรจะประกอบอาชีพอะไรดี

เช้าวันรุ่งขึ้น พรชัยก็เริ่มอาชีพใหม่ของตนเอง โดยการขายขนมเม็ดยก หอยหีบ หอยทอด ฝอยทอง เริ่มแรกทำขนมขายไม่มากนัก เมื่อเห็นว่าความต้องการของลูกค้ามากขึ้น จึงได้ขยายตลาดออกไปอย่างกว้างขวาง ถึงแม้จะเหน็ดเหนื่อยเพียงไร แต่ลูกค้าทุกคนจะเห็นใบหน้าของพรชัยเต็มไปด้วยรอยยิ้มด้วยความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

บทบาทของผู้แสดง

บทบาทของพรชัย

สมมติให้ฉันชื่อพรชัย ฉันเป็นผู้ที่มีรูปร่างสูงโปร่ง ผิวขาว กิริยามารยาทสุภาพ เรียบร้อย บ้านอยู่ชายทะเล ฉันมีพี่น้อง 3 คน จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นคนมีลักษณะ ขยันหมั่นเพียร รักความอิสระ เป็นตัวของตัวเอง เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานขายของหน้าร้านในห้างสรรพสินค้าที่มีชื่อในเมืองแห่งหนึ่ง แผนกซูเปอร์มาร์เก็ตกับเพื่อนอีก 2 คน คือ วัลลภ และสมเดช ทำงานได้ไม่นานก็ลาออกไปเป็นพนักงานต้อนรับในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ทำได้ไม่กี่เดือนรู้สึกเบื่อจึงลาออกมาอยู่บ้าน จากการทำฉันได้ไปสัมผัสกับงานอาชีพขายขนมที่บ้านเพื่อน ทำให้ฉันรู้สึกว่าฉันเหมาะสมกับงานอาชีพนี้ เพราะเป็นงานที่ฉันชอบ ทำให้ฉันมีความสุขและมีอิสระในการทำงานอีกทั้งรายได้ก็ดีด้วย

บทบาทของวัลลภ

สมมติให้ฉันชื่อวัลลภ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้เรียนต่อเพราะเรียนไม่ค่อยเก่ง เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานขายของหน้าร้านในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ทำงานได้ไม่นานก็ลาออกเพราะสุขภาพไม่แข็งแรง ยืนนาน ๆ ไม่ไหว ถ้าเรียนต่อคงไม่ประสบความสำเร็จ ฉันคิดว่าฉันจะประกอบอาชีพขายหนังสือพิมพ์ เพราะว่าเป็นงานที่ไม่หนักเกินไปสำหรับฉัน

บทบาทของสมเดช

สมมติให้ฉันชื่อสมเดช จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานขายของในห้างสรรพสินค้า ทำงานไม่นานก็ลาออก เป็นคนอารมณ์ร้อน ไม่ชอบให้ใครมารบเร้าหรือกวนใจ ฉันคิดว่าถ้าฉันมีโอกาสเรียนต่อฉันจะเรียนทางช่างยนต์ เพื่อประกอบอาชีพเปิดอู่ซ่อมรถ

บทบาทของบุญมา

สมมติให้ฉันชื่อบุญมา จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้เรียนต่อ เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานส่งของตามร้าน ทำได้ไม่นานก็ลาออก เพราะเป็นงานที่หนักเกินไปกำลังของฉันและค่าตอบแทนต่ำ ฉันมีรูปร่างผอมเล็ก เป็นคนสุภาพเรียบร้อย มนุษย์สัมพันธ์ดี ฉันคิดว่าฉัน

จะทำงานด้านบริการ เพราะเป็นงานที่ไม่หนักเกินกำลังของฉันและได้ติดต่อพูดคุยกับผู้มารับบริการ

บทบาทของไพลูลย์

สมมติให้ฉันชื่อไพลูลย์ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ได้เรียนต่อ รูปร่างสันทัด สุขภาพแข็งแรง อดทน รักธรรมชาติ มีอารมณ์สุขุมเยือกเย็น เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานส่งของตามร้าน ฉันไปทำงานได้ไม่นานก็ต้องลาออกเพราะเจ้าของร้านจะให้ฉันรับผิดชอบเมื่อสินค้าเสียหายและงานที่ทำก็ให้ค่าตอบแทนต่ำ ฉันคิดว่าฉันจะประกอบอาชีพเพาะปลูก ไม้ดอก, ไม้ประดับขาย เพราะทำให้ฉันได้อยู่กับธรรมชาติที่สวยงาม และรายได้ดี

บทบาทของธานินทร์

สมมติให้ฉันชื่อธานินทร์ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชอบพูดคุย พบปะผู้คน รักอิสระ คล่องแคล่วว่องไว เริ่มงานครั้งแรกเป็นพนักงานส่งเอกสารในสำนักงาน ชอบแต่งกายตามสบาย ฉันไปทำงานได้ไม่นานก็ลาออกจากงาน เพราะเบื่อกับที่ต้องแต่งกายสุภาพ ผูกเน็คไท ค่าตอบแทนต่ำไม่พอกับค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ฉันคิดว่าจะประกอบอาชีพค้าขายผลไม้ เพราะเป็นงานที่อิสระ แต่งกายตามสบายไม่ต้องอยู่ในกฎระเบียบ และสามารถค้าขายได้ตลอดทั้งปีตามฤดูกาล

ครั้งที่ 6

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 1 ชั่วโมง

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

1. กรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ “พลายบัว มณีนิล”
2. เชิงวิทยากรมาบรรยาย เรื่อง การประสบความสำเร็จในอาชีพนักธุรกิจ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับอาชีพว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร และการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพจะต้องเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการร่วมกิจกรรม กรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ ช่างซ่อมรถยนต์ “พลายบัว มณีนิล”
3. ผู้วิจัยและนักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายกรณีตัวอย่างผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพช่างซ่อมรถยนต์ “พลายบัว มณีนิล”

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงานในชุมชน
ของนักเรียนอย่างน้อย 2 คน

5. เชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับผู้ประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจ 1 ท่าน
คือ คุณเจตน์ ถนอมเกียรติ

6. ผู้วิจัยให้นักเรียนลองสำรวจตนเองว่า ตนเองมีคุณสมบัติใดบ้างที่จะสามารถ
ทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่ตนสนใจได้

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพหรือการทำงานนั้น
แต่แต่ละคนมีประสบการณ์และวิธีการอย่างไรที่จะนำมาใช้เป็นแบบอย่างได้ และผู้วิจัยสรุป
เพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถาม และสรุปของนักเรียน

ทำเนียบชีวิตต้องสู้

นายพลอยบัว มณีนิล

เกิด	-	ที่อยู่	175 ถนนสายเอเชีย
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4		ตำบลบางมัญ อำเภอเมือง
อาชีพ	ผู้ประกอบการคู่ซ่อมรถยนต์		จังหวัดสิงห์บุรี

ประสบการณ์ชีวิต

ผ่านชีวิตการเป็นลูกจ้างร้านอาหาร แต่ด้วยใจรักทางด้านแก้ไขเครื่องยนต์จึงปลีกเวลาไปเรียนช่างเครื่องยนต์ และหาประสบการณ์โดยเป็นลูกจ้างตามคู่อ่างต่าง ๆ จนกระทั่งพบรักกับลูกสาวเจ้าของคู่อ่าง ในระยะเวลาต่อมาจึงได้แยกตัวออกมาดำเนินกิจการเอง จนในขณะนี้กิจการเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก และนอกจากงานส่วนตัวแล้ว คุณพลายบัวก็ยังได้เสียสละช่วยงานสังคมต่าง ๆ เช่น เป็นประธานชมรมช่างจังหวัดสิงห์บุรี และเป็นวิทยากรบรรยายตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ ด้วย

หลักการดำเนินชีวิต

ขยัน อดทน ซื่อสัตย์ จริงใจต่อลูกค้า พยายามต่อสู้กับอุปสรรค รับผิดชอบปกครองคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ครั้งที่ 7

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
การมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 1 วัน

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้
ศึกษานอกสถานที่

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางด้านอาชีพของนักเรียนแต่ละคน เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานที่
2. ผู้วิจัยพานักเรียนชมการทำงานในโรงงาน ธนาคาร โรงพยาบาล หน่วยทหาร สถานีตำรวจ ฯลฯ พร้อมทั้งเชิญวิทยากรของแต่ละหน่วยงาน / อาชีพมาบรรยายวิธีการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนสำรวจตนเองว่ามีความสนใจในการทำงานลักษณะใด

ขั้นสรุป

- ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนสรุปถึงประสบการณ์ที่ได้รับจากการที่ได้มีโอกาสไปสังเกตการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะทำได้ทราบข้อมูลทางด้านอาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 8

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : รู้จักทางเลือกที่มีอยู่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ และเทคนิคที่ใช้

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางเลือกของมธุรส”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองและงานอาชีพต่อการเลือกอาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและงานอาชีพ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
  2. ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางเลือกของมธุรส” ให้นักเรียน
  3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่มเพื่อช่วยกันค้นหาว่าอะไรเป็นทางเลือกได้บ้าง
- ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. ให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมาเสนอทางเลือกที่กลุ่มตนคิดได้

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปทางเลือกของตนเองพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
3. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม ตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เรื่อง ทางเลือกของมธุรส

มธุรสเป็นครูอัตราจ้างในโรงเรียนอนุบาลเอกชนแห่งหนึ่งมาเป็นเวลานาน 3 ปีแล้ว มธุรสมีความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไม่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าหรือมีฐานะดีขึ้นเลย งานก็จำเจ แถมยังถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานา มธุรสเกิดความรู้สึกท้อแท้ในหน้าที่การงาน คิดว่าควรจะเปลี่ยนงานใหม่ จึงไปหาสุชาดาซึ่งเป็นเพื่อนรักทำงานเป็นพนักงานต้อนรับในโรงพยาบาลเอกชนที่มีชื่อ สุชาดาบอกมธุรสว่าทางโรงพยาบาลกำลังต้องการพนักงานต้อนรับเพิ่มขึ้นอีก 3 ตำแหน่ง สุชาดาบอกมธุรสว่าเธอสามารถฝากมธุรสเข้าทำงานในโรงพยาบาลเอกชนนี้ได้ เพราะสุชาดาค้นเคยกับผู้จัดการฝ่ายบุคคลและลักษณะของมธุรสก็เหมาะสมกับตำแหน่งพนักงานต้อนรับด้วย เพราะมธุรสหน้าตาอึดอัดๆ พุดเก่ง และเป็นคนสวย

อีก 2 วันต่อมามธุรสได้พบกับมยุรีซึ่งเคยเป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกัน มยุรีได้ชวนมธุรสให้ไปเป็นพนักงานการเงินในบริษัทประกันชีวิตแห่งหนึ่งซึ่งให้ค่าตอบแทนเหมาะสมกับความรูที่ได้ร่ำเรียนมา และมธุรสเองก็เคยมีพื้นความรู้ในด้านการเงินจากระดับชั้น ปวส. มาก่อน แต่มธุรสไม่แน่ใจตัวเองว่าอยากจะทำงานเป็นพนักงานการเงินหรือไม่

ครั้งที่ 9

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

กรณีตัวอย่าง เรื่อง “อนาคตของยรรยงค์”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนและกล่าวถึงการรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “อนาคตของยรรยงค์” ให้นักเรียน
2. ให้นักเรียนช่วยกันหาข้อดีและข้อเสียที่ได้จากเรื่อง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดี ข้อเสีย และคาดคะเน

ผลที่จะเกิดขึ้น

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อดี ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังอีกครั้งว่าในการเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ผลที่ได้จากการเลือกมีทั้งผลดีและผลเสีย ซึ่งถ้านักเรียนรู้จักพิจารณาและลองชั่งน้ำหนักดูว่า ทางเลือกใดที่มีผลดีมากกว่าผลเสีย และทำให้นักเรียนพึงพอใจมากกว่า ก็ควรเลือกทางเลือกนั้น

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

เรื่อง อนาคตของยรรยงค์

ยรรยงค์กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.6 แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ - คณิต มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี พ่อแม่ของยรรยงค์มีอาชีพค้าขายมีรายได้ดีพอที่จะส่งลูกเรียนได้อย่างสบาย พ่อแม่ของยรรยงค์ต้องการให้ยรรยงค์เรียนต่อทางด้านบริหารธุรกิจ เพื่อที่จะได้มาช่วยพ่อแม่ทำการค้าส่วนตัว ยรรยงค์เองอยากเป็นวิศวกรทางด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เขาให้ความสนใจในงานด้านนี้มาก เคยได้รับคำชมจากครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ เมื่อครั้งที่เรียนมัธยมศึกษาตอนต้นว่าเขาเป็นผู้ที่มีฝีมือในการประดิษฐ์อุปกรณ์ไฟฟ้า ซ่อมวิทยุ และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เขาชอบสะสมตำราทางช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ครูที่สอนยังเคยแนะนำยรรยงค์ว่า ยรรยงค์น่าจะเรียนทางวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าอย่างอื่น ถ้านักเรียนเป็นยรรยงค์นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

ครั้งที่ 10

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

บทบาทสมมติ เรื่อง “การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา” การอภิปราย

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการพิจารณาข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือกในครั้งที่ผ่านมา

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา”

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มที่อาสาสมัครจำนวน 5 คน ศึกษาบทบาทสมมติและผู้วิจัยคอยให้คำแนะนำ

3. ผู้วิจัยอธิบายวิธีสังเกตการแสดงบทบาทสมมติให้นักเรียนที่เหลือฟัง

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติและให้นักเรียนที่เหลือ

คอยสังเกตการแสดง

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการร่วมกันอภิปราย

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา

สุจิตราเป็นนักเรียนที่เรียนดี เรียบร้อย น่ารัก มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบสูง ได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้น เธอรู้สึกภูมิใจมาก และรักษาตำแหน่งนี้ไว้ตลอด 3 ปีที่เรียนชั้นมัธยมปลาย พ่อแม่มีอาชีพทางการเกษตร มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวไปวันหนึ่ง ๆ และท่านทั้งสองมีความปรารถนาที่จะเห็นบุตรสาวมีอาชีพเป็นพยาบาล เพื่อฝากผีฝากไข้ในยามแก่เฒ่า

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อุษา และ วลภา ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของสุจิตรา ได้ชวนให้ไปสมัครสอบเข้าเรียนพยาบาลด้วยกัน เพราะเห็นว่าสุจิตราเป็นคนเรียนเก่ง และมีลักษณะหลาย ๆ อย่างในตัวเธอที่เหมาะสมกับอาชีพนี้ มีโอกาสในการสอบเข้าได้ไม่ยากนัก ทั้งเป็นงานที่มีรายได้มั่นคงแน่นอน สำหรับตัวสุจิตราเองแล้ว เธอยังไม่มีความมั่นใจในอาชีพนี้มากนัก จากการสังเกตตัวเองพบว่า เมื่อไปเยี่ยมคนเจ็บป่วยที่โรงพยาบาลคราวใด เมื่อได้กลิ่นยา กลิ่นคาวเลือด หรือพบบาดแผลคนเจ็บก็แทบเป็นลมทุกครั้ง ใจจริงแล้วสุจิตราชอบที่จะอยู่กับงานด้านการเกษตรมากกว่า ถ้ามีโอกาสเธอมักจะไปเที่ยวตามป่าเขาลำเนาไพร หรือบางครั้งก็จะหาหนังสือด้านการเกษตรมาอ่าน ดูเป็นสิ่งที่เธอสนใจมาก และมีความสุขที่ได้ศึกษาธรรมชาติ แต่ก็ไม่อยากขัดคำสั่งชวนของเพื่อนทั้งสอง และความต้องการของพ่อแม่ด้วย

เมื่อได้เข้าเรียนพยาบาล เธอต้องอยู่ในกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งทำให้รู้สึกเครียด หงุดหงิด อารมณ์ฉุนเฉียว บางครั้งถึงกับระบายอารมณ์กับคนไข้ และถูกคาดโทษจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ ต้องอดทนอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ทำให้ตนเองรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่มีความสุขอยู่ตลอดเวลา เมื่ออยู่คนเดียวเธอพยายามทบทวนถึงสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต และเริ่มคิดได้ว่าถ้าขึ้นเธอเรียนต่อไปในสภาพจิตใจที่จะต้องอดทนอยู่เช่นนี้ เธอคงเป็นบ้าแน่นอน เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว เธอจึงตัดสินใจลาออกจากการเรียนพยาบาล ขณะที่เธอเรียนได้เพียง 2 ปีเท่านั้นเอง

ต่อจากนั้นก็ได้ออบเข้าเรียนใหม่ในสาขาวิชาที่เธอชอบ คือด้านการเกษตร ได้เริ่มเรียนในมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ชีวิตเธอมีความสุข และสมหวังในสิ่งที่เธอปรารถนา เมื่อเรียนจบแล้ว เธอได้บรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งนักวิชาการเกษตร และพบกับความก้าวหน้าในที่สุด เธอจึงเข้าใจว่าคนเราจะทำอะไรให้ได้ดีได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของจิตใจและมีความถนัด ชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จได้

ครั้งที่ 11

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับ
กระบวนการตัดสินใจอาชีพ และสรุปขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ
เลือกอาชีพ ชั้นที่ 1 - 5

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถระบุปัญหาได้ว่าเป็นอะไร
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้
3. นักเรียนสามารถระบุทางเลือกได้ว่ามีกี่ทาง อะไรบ้าง
4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้
5. นักเรียนสามารถบอกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

บทบาทสมมติเรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิมิต” การอภิปราย

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ชั้น โดยซักถามนักเรียน เพื่อ
จะได้ทราบว่านักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ขั้นตอน
เพียงใด

ขั้นดำเนินการ

1. ครูแจกเอกสาร เรื่อง “การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิมิต” ให้นักเรียนอ่าน
แล้วให้แสดงบทบาทสมมติ
2. ครูแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือก
อาชีพตามลำดับจากขั้นตอนที่ 1 - 5 แล้วส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงาน

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ครูสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยมอบหมายให้นักเรียนไปทำการวิเคราะห์สถานการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพตามลำดับจากขั้นตอนที่ 1 - 5 โดยให้นักเรียนเขียนเป็นรายงานส่ง

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม การสรุปของนักเรียน และการเขียนรายงานส่ง

การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิมิต

เด็กชายนิมิต เป็นนักเรียนชั้น ม.3 ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะศึกษาต่อทางด้านไหนดี ระหว่าง สายสามัญหรือสายอาชีพ ทั้งยังไม่ทราบว่าเลือกอาชีพอะไรจึงจะเหมาะสมกับตนเอง เพราะว่ายังไม่เข้าใจถึงความถนัดและความสามารถของตนเอง และไม่เคยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเลย วันหนึ่ง วิชาญ ซึ่งเป็นเพื่อนรุ่นพี่ เรียนจบออกไปแล้วได้มาเยี่ยมโรงเรียนและได้มีการสนทนากันว่า

วิชาญ : นิมิต จบ ม.3 แล้วคิดจะเรียนต่ออะไรดีล่ะ

นิมิต : ผมก็ไม่รู้เหมือนกัน ยังไม่ได้คิดเลย

วิชาญ : จนบัดนี้แล้วยังไม่คิดเลยหรือน้อง

ก็เหมือนกับพี่นี่แหละ สมัยอยู่ ม.3 ก็เป็นอย่างนี้เหมือนกัน จนได้มีโอกาสพูดคุยกับรุ่นพี่ที่เขาทำงานอยู่ข้างบ้าน ทำให้พี่คิดได้หลายอย่างเกี่ยวกับตัวพี่เอง

นิมิต : พี่คิดยังไงหรือครับ

วิชาญ : พี่คนนี้เขาบอกให้พี่ดูตัวพี่เองว่าพี่มีความถนัดทางด้านใด แล้วสนใจอาชีพอะไร ทำให้พี่ต้องไปศึกษาดูตัวพี่เอง

นิมิต : แล้วพี่ศึกษาอย่างไรละครับ ถึงได้ค้นพบ

วิชาญ : พี่ก็ไปหาครูแนะแนว เพื่อขอคำแนะนำปรึกษา ท่านก็ให้ทำแบบทดสอบวัดความถนัดว่าเราถนัดทางด้านใด และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพด้วย

นิมิต : ก็ดีนะครับ ถ้าอย่างนั้น เมื่อมีเวลว่างผมจะไปหาครูแนะแนวบ้างดีกว่า
ณ ห้องแนะแนว

ครูแนะแนว : เชิญค่ะ มีอะไรให้ครูช่วยคะ

นิมิต : ผมมีปัญหาเรื่องการเรียนต่อ ผมไม่ทราบว่าตัวผมเหมาะกับอาชีพอะไร และจะศึกษาต่อสายไหนดีครับ

ครูแนะแนว : อ้อ แล้วเธอคิดว่าเธอถนัดทางด้านไหนล่ะ

นิมิต : ผมก็ไม่ทราบครับ แต่ผมคิดว่าคงจะต้องต่อ ม.4 นี้แหละ เห็นพี่ ๆ เขาก็ต่อ ม.4 กัน

ครูแนะแนว : แล้วเธอเองละ อยากรต่อ ม.4 มั้ย

- นิมิต : ใจจริงแล้วผมไม่ยากต่อ ม.4 เลยครับ ผมไม่ชอบเรียนวิทยาศาสตร์ และไม่ถนัดด้านนี้ ผมกลัวจะต้องเจอวิทยาศาสตร์อีก ผมเรียนวิชานี้ได้ไม่ได้ เกรดผมก็ไม่ค่อยดีนัก หรือแม้กระทั่งภาษาผมก็ไม่ชอบเรียน
- ครูแนะแนว : แล้วในอนาคต เธออยากทำงานอะไรล่ะ
- นิมิต : ผมยังนึกไม่ออกครับ แต่ที่ชอบ ๆ อยู่คืองานด้านซ่อมรถมอเตอร์ไซด์นั่นแหละ
- ครูแนะแนว : อ้อ ! แล้วเธอดูว่ามันเป็นอย่างไรล่ะ มันเหมาะกับเธอมั๊ย
- นิมิต : อ้อ ! (หยุดคิด) ก็ดีครับ ผมคิดว่าผมพอจะทำได้ไม่ยากนัก แต่แม่ผมท่านไม่ยากให้ผมเป็นช่างซ่อมมอเตอร์ไซด์ครับ ท่านอยากให้ผมรับราชการมากกว่า...
- ครูแนะแนว : เหรอ ! นอกจากนี้แล้วมีอาชีพอะไรอีกมั๊ยที่เธอชอบ
- นิมิต : ตำรวจครับ ผมชอบเครื่องแบบ ดูเท่ดี
- ครูแนะแนว : แต่ถ้าเธอจะเรียนตำรวจได้ เธอจะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนะ
- นิมิต : ว้า ! ผมไม่ยากเรียนมัธยมปลายครับ ผมไม่ชอบเรียนทางด้านวิชาการที่ยาก ๆ เลย
- ครูแนะแนว : ถ้าเรียนทางด้านช่างยนต์ เธอดูคิดว่าเธอจะเรียนได้หรือ
- นิมิต : ได้ครับ ผมชอบงานด้านปฏิบัติ มอเตอร์ไซด์ที่บ้านผมเวลาเสีย ผมก็ซ่อมเองได้ ไม่เห็นยากเลย
- ครูแนะแนว : แสดงว่าเธอมีความสามารถและความถนัดทางด้านช่างยนต์นี้แหละ ถ้าเธอไปเรียนตำรวจ เธออาจจะไม่มีความสุขก็ได้ เพราะเธอไม่ชอบเรียนด้านพื้นฐานวิชาการในห้องเรียน อาจจะทำให้เธอรู้สึกเครียดและเกิดความเบื่อหน่ายได้
- นิมิต : สรุปแล้ว ผมควรจะเลือกเรียนทางด้านช่างยนต์มั๊ยครับอาจารย์
- ครูแนะแนว : ใช้แล้วค่ะ เท่าที่ครูฟังมาทั้งหมดครูคิดว่าวิชานี้เหมาะกับเธอแล้วแหละ
- นิมิต : ขอบคุณครับ แล้วผมจะได้เริ่มเตรียมตัวเพื่อสอบเข้าเรียนต่อทางด้านนี้ครับ
- ครูแนะแนว : ขอให้เธอโชคดีนะ

ครั้งที่ 12
ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่ม
ด้านอาชีพได้ถูกต้อง

เวลา 50 นาที

สื่อ อุปกรณ์ หรือเทคนิคที่ใช้

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่นักเรียนได้
สรุปมา
2. ผู้วิจัยเพิ่มเติมเนื้อหาบางประการที่จะช่วยให้ข้อสรุปของนักเรียนสมบูรณ์ขึ้น
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง ประโยชน์ที่ได้รับจาก
การเข้าร่วมกิจกรรม และข้อเสนอแนะที่มีต่อการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพและ
กล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

โปรแกรมการสอนแบบปกติ
เรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติมีความรู้สึกคุ้นเคยกัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้อบอุ่นและเป็นกันเอง</p> <p>2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติอย่างถูกต้อง</p> <p>3. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนโดยใช้กิจกรรม “แนะนำให้รู้จักกัน” ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้</p> <p>1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมแล้วนับ 1,2,3,4,5,6...ไปจนครบทุกคนแล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กันโดยนั่งเป็นรูปวงกลม</p> <p>1.2 เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันโดยใช้เวลา 5 นาที อาจมีการจดข้อมูลใส่กระดาษเพื่อกันลืมและเน้นว่าจะต้องซักถามซึ่งกันและกัน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			<p>และเมื่อหมดเวลาแล้ว จะมีการแนะนำคู่ของตนเองโดยมีกติกาว่าจะแนะนำจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนานี้เท่านั้น ผู้ถูกแนะนำอาจแก้ไขได้ ถ้าคำแนะนำนั้นไม่ถูกต้อง</p> <p>1.3 เมื่อหมดเวลา 5 นาทีแล้ว ให้นักเรียนหยุดการสัมภาษณ์และเรียกออกมาที่ละคู่แล้วแต่ละคนผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองจนครบทุกคู่</p> <p>2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญและวิธีปฏิบัติตนของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ</p> <p>3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายและความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			4. ผู้วิจัยแจกเอกสาร กำหนดการเข้าร่วม โปรแกรมการสอน แบบปกติ 5. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม ปัญหาและข้อสงสัย ต่าง ๆ	
2.	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : ปัญหาที่จะ ต้องตัดสินใจ และการรวบรวม ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับ ตนเองด้าน ความถนัดใน การตัดสินใจ เลือกอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียน บอกได้ว่าปัญหา ที่จะต้องตัดสินใจ คืออะไร 2. เพื่อให้นักเรียน ได้ทราบถึงข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับตนเอง ด้านความถนัด เพื่อช่วยในการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เกี่ยวกับขั้นตอนใน กระบวนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยาย เกี่ยวกับปัญหาที่จะ ต้องตัดสินใจให้ นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยซักถามนักเรียน เกี่ยวกับปัญหา ที่จะต้องตัดสินใจของ นักเรียน 2.3 ผู้วิจัยสรุปให้นักเรียน ทราบว่าอะไรคือ ปัญหาที่จะต้อง ตัดสินใจ	แผ่นพับเอกสาร การสอนเกี่ยวกับ ความถนัด

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			<p>2.4 ผู้วิจัยบรรยายให้ นักเรียนทราบ เกี่ยวกับ</p> <p>2.4.1 การรวบรวม ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ ในการตัดสินใจ เลือกอาชีพ</p> <p>2.4.2 การรวบรวม ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ เกี่ยวกับตนเอง ด้านความถนัด ในการตัดสินใจ เลือกอาชีพ</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียน ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับ ปัญหาที่จะต้อง ตัดสินใจและการ รวบรวมข้อมูลที่เป็น ประโยชน์เกี่ยวกับ ตนเองด้านความถนัด</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
3.	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพ</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 ลักษณะ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเพื่อดูความเข้าใจในเรื่องลักษณะบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับอาชีพ</p> <p>2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่องบุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ</p> <p>2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับบุคลิกภาพทั้ง 6 ลักษณะ</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	<p>1. แผ่นพับ ลักษณะบุคลิกภาพ 6 ลักษณะของฮอลแลนด์</p> <p>2. วีดิทัศน์เรื่องบุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
4	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : การรวบรวม ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ เกี่ยวกับ ตนเองด้าน ความสนใจ ในอาชีพ ค่านิยมด้าน อาชีพ และ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เพื่อประกอบ ในการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	เพื่อให้นักเรียน ได้ทราบถึงข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับตนเอง ด้านความสนใจใน อาชีพ ค่านิยมด้าน อาชีพและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน จะทำให้รู้จักและ เข้าใจตนเองยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ ต่อการตัดสินใจเลือก อาชีพ	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เพื่อนำเข้าสู่เรื่องความ สนใจในอาชีพ ค่านิยม ด้านอาชีพและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยาย เกี่ยวกับการรวบรวม ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับตนเองด้าน ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและ ซักถามนักเรียน 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม	1. แผ่นพับ เกี่ยวกับความ สนใจในอาชีพ 2. แผ่นพับ เกี่ยวกับค่า นิยมด้าน อาชีพ
5	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : การ รวบรวมข้อมูล ที่เป็น ประโยชน์	1. เพื่อให้นักเรียนได้ ทราบถึงข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ด้าน อาชีพในการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เพื่อนำเข้าสู่เรื่องการ รวบรวมข้อมูลที่เป็น ประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพ ในการตัดสินใจเลือก อาชีพ	สไลด์อาชีพที่ นักเรียนสนใจ - พยาบาล - ครู-อาจารย์ - ช่างยนต์ - ทหาร

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
	เกี่ยวกับอาชีพ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ ลักษณะและ ความสำคัญ ของอาชีพ ต่าง ๆ	2. เพื่อให้นักเรียน ได้ทราบความ สัมพันธ์ระหว่าง ข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	2. ชั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยาย เกี่ยวกับลักษณะและ ความสำคัญของ อาชีพต่าง ๆ คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบอาชีพนั้น รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการ ของตลาดแรงงาน 2.2 ชี้แจงในด้านแนวโน้ม ของอาชีพในปัจจุบัน และอนาคต 2.3 บอกแหล่งที่นักเรียน สามารถไปหาข้อมูล ในด้านอาชีพ 2.4 เปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถาม 3. ชั้นสรุป 3.1 ครูให้นักเรียนสรุป เกี่ยวกับลักษณะ อาชีพต่าง ๆ ตำแหน่ง แนวโน้มในการ ประกอบอาชีพใน ปัจจุบันและอนาคต 3.2 ครูสรุปเพิ่มเติม	- แพทย์ - ตำรวจ - พนักงานบัญชี - นักธุรกิจ - นักกฎหมาย - เกษัชกร - สถาปนิก - วิศวกร ฯลฯ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
6	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ การประสบความสำเร็จในอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ <ul style="list-style-type: none"> ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเรื่องการประสบความสำเร็จในอาชีพ 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ 3. ขั้นสรุป <ul style="list-style-type: none"> - ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ 	วีดิทัศน์ผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ เรื่อง “บันดินให้เป็นรถยนต์” ของไพบูลย์ นิยม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
7	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ การมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ทางอาชีพ 2. ขั้นสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ “อาชีพ” ต่างๆ เช่น วิศวกรรม-คอมพิวเตอร์, นักบัญชี, วิศวกรในโรงงาน กลุ่มอาชีพทางศิลปะ, ครู - อาจารย์, นักวิชาการ, นักปกครอง, แพทย์ และอาชีพในโรงพยาบาล นักบริหารธุรกิจ ฯลฯ 2.2 ผู้วิจัยบรรยายเพิ่มเติม 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประสบการณ์ทางอาชีพ 	วีดิทัศน์อาชีพต่างๆ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			<p>2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียน สำรวจตนเองว่า มีความสนใจในการ ทำงานลักษณะใด</p> <p>3. ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม เกี่ยวกับการมี ประสบการณ์ทางอาชีพ และความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับอาชีพ</p>	
8	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : รู้จัก ทางเลือกที่มี อยู่	เพื่อให้ นักเรียน ทราบเกี่ยวกับทาง เลือกต่าง ๆ ในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ	<p>1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถาม นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอน ต่าง ๆ ในกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยาย เกี่ยวกับการรู้จัก ทางเลือกที่มีอยู่ โดย ผู้วิจัยให้นักเรียนดู แผ่นพับเรื่อง “ทาง เลือกของมจรส”</p> <p>2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถามและ</p>	แผ่นพับเรื่อง ทางเลือกของ มจรส

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			<p>แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการพิจารณา ทางเลือกในกระบวนการ การตัดสินใจเลือก อาชีพ</p> <p>3. ขั้นสรุป</p> <p>3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป ทางเลือกว่ามีกี่ทาง อะไรบ้าง</p> <p>3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	
9	<p>กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ :</p> <p>พิจารณาข้อดี และข้อเสีย ของแต่ละทาง เลือก</p>	<p>เพื่อให้นักเรียนรู้จัก และเข้าใจสิ่งที่เป็น ผลที่ได้จากทางเลือก ต่างๆ และสามารถ สรุปได้ว่าทางเลือกใด มีน้ำหนักมากกว่า ทางเลือกใด</p>	<p>1. ขั้นนำ</p> <p>ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียน เพื่อทบทวนขั้นตอน การพิจารณาทางเลือก จากครั้งที่ผ่านมา</p> <p>2. ขั้นสอน</p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่าน เรื่อง “อนาคตของ ยรรยงค์”</p> <p>2.2 ผู้วิจัยบรรยายถึงการ พิจารณาข้อดีข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก</p> <p>2.3 ผู้วิจัยซักถามนักเรียน และให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นว่า ทางเลือกใดมีน้ำหนัก มากกว่าทางเลือกใด</p>	<p>แผ่นพับเรื่อง อนาคตของ ยรรยงค์</p>

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถาม ขั้นสรุป - ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกัน สรุปเกี่ยวกับผลที่ได้จาก การพิจารณาข้อดีและ ข้อเสียของแต่ละทางเลือก	
10	กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ : ตัดสินใจเลือก ทางเลือก ที่เหมาะสม	เพื่อให้ นักเรียน สามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพด้วย ตนเองได้อย่าง เหมาะสม	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาและซักถาม นักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอน ในการตัดสินใจเลือก อาชีพ 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่องสุจิตรา ให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการตัดสินใจ เลือกทางเลือก ที่เหมาะสมตาม ขั้นตอนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ นักเรียนซักถาม	1. รูปภาพอาชีพ พยาบาลและ การเกษตร 2. การตัดสินใจ เลือกทางเลือก ของสุจิตรา

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
			3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป เกี่ยวกับการตัดสินใจ เลือกอาชีพที่เหมาะสม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม	
11	กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพและสรุปขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขั้นที่ 1 ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์	1. นักเรียนสามารถระบุปัญหาได้ว่าเป็นอะไร 2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ 3. นักเรียนสามารถระบุทางเลือกได้ว่ามีกี่ทาง อะไรบ้าง 4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้ 5. นักเรียนสามารถบอกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ขั้นตอนโดยซักถามนักเรียนเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ขั้นตอนเพียงใด 2. ขั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพอาชีพต่างๆ 2.2 ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพจากขั้นตอนที่ 1-5 โดยดูจากรูปภาพประกอบ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับขั้นตอน	รูปภาพเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	สื่อการสอน อุปกรณ์การสอน
	<p>ชั้นที่ 3 รู้จัก ทางเลือกที่มี อยู่</p> <p>ชั้นที่ 4 พิจารณาข้อดี และข้อเสีย ของแต่ละทาง เลือก</p> <p>ชั้นที่ 5 การ ตัดสินใจเลือก ทางเลือก ที่เหมาะสม</p>		<p>ในกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ</p> <p>3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป เกี่ยวกับกระบวนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p>	
12	ปัจฉิมนิเทศ	บอกถึงประโยชน์ที่ได้ รับจากการเข้าร่วม โปรแกรมการสอน แบบปกติ เพื่อพัฒนา กระบวนการตัดสินใจ เลือกอาชีพได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวน เรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ กระบวนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ 2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกัน สรุปผลที่ได้จากการ เข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยกล่าวขอ นักเรียนและกล่าวปิด การทดลอง 	แบบสอบถาม กระบวนการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ

รายละเอียดของโปรแกรมการสอบแบบปกติ
เรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ครั้งที่ 1
ปฐมนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติมีความรู้สึกคุ้นเคยกัน รวมทั้งสร้างบรรยากาศให้อบอุ่นและเป็นกันเอง
2. เพื่อให้นักเรียนทราบถึงการปฏิบัติตนในการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติอย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

วิธีการดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและนักเรียนโดยใช้กิจกรรม “แนะนำให้รู้จักกัน” ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้
  - 1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนเป็นวงกลมแล้วนับ 1,2,3,4,5,6... ไปจนครบทุกคน แล้วให้นักเรียนที่นับเลขเดียวกันจับคู่กัน โดยนั่งเป็นรูปวงกลม
  - 1.2 เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่พูดคุยกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันโดยใช้เวลา 5 นาที อาจมีการจดข้อมูลใส่กระดาษเพื่อกันลืม และเน้นว่าจะต้องซักถามซึ่งกันและกันเพราะเมื่อหมดเวลาแล้วจะมีการแนะนำคู่ของตนเอง โดยมีกติกาว่าจะแนะนำจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนານี้เท่านั้น ผู้ถูกแนะนำอาจแก้ไขได้ ถ้าคำแนะนำนั้นไม่ถูกต้อง
  - 1.3 เมื่อหมดเวลา 5 นาทีแล้ว ให้นักเรียนหยุดการสัมภาษณ์และเรียกออกมาทีละคู่แล้วแต่ละคนผลัดกันแนะนำคู่ของตนเองจนครบทุกคู่

2. ผู้วิจัยอธิบายถึงความสำคัญและวิธีปฏิบัติตนของนักเรียนในการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงความหมายและความสำคัญของกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. ผู้วิจัยแจกเอกสารกำหนดการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถามปัญหาและข้อสงสัยต่าง ๆ

ครั้งที่ 2

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : ปัญหาที่ต้องจะตัดสินใจ
และข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าปัญหาที่จะต้องตัดสินใจคืออะไร
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดเพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

แผ่นพับเอกสารการสอนเกี่ยวกับความถนัด

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับปัญหาที่จะต้องตัดสินใจให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาที่จะต้องตัดสินใจของนักเรียน
3. ผู้วิจัยสรุปให้นักเรียนทราบว่าอะไรคือปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ
4. ผู้วิจัยบรรยายให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับ
  - 4.1 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
  - 4.2 การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดในการ

ตัดสินใจเลือกอาชีพ

ชั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่จะต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความถนัด
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพเพื่อ
ช่วยในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

1. แผ่นพับลักษณะบุคลิกภาพ 6 ลักษณะของฮอลแลนด์
2. วิดีทัศน์เรื่องบุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพ 6 ลักษณะ
2. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเพื่อดูความเข้าใจในเรื่องลักษณะบุคลิกภาพที่สอดคล้อง

กับอาชีพ

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวิดีโอทัศน์ เรื่องบุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ
4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับบุคลิกภาพทั้ง 6 ลักษณะ
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับตนเองด้านความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อประกอบในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจ
อาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะทำให้รู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น
อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

1. แผ่นพับเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ
2. แผ่นพับเกี่ยวกับค่านิยมด้านอาชีพ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูแผ่นพับ ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ และผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ผู้วิจัยบรรยายถึงการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับตนเองด้านความ
สนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และซักถามนักเรียน
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

สไลด์อาชีพที่นักเรียนสนใจ เช่น พยาบาล, ครู - อาจารย์, ช่างยนต์, ทหาร, แพทย์
ตำรวจ, พนักงานบัญชี, นักธุรกิจ, นักกฎหมาย, วิศวกร, สถาปนิก วิศวกร ฯลฯ

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นดำเนินการ

1. ให้นักเรียนดูสไลด์อาชีพต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ
2. ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับลักษณะและความสำคัญของอาชีพต่าง ๆ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพนั้น รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน
3. ชี้แจงในด้านแนวโน้มของอาชีพในปัจจุบันและอนาคต
4. บอกแหล่งที่นักเรียนสามารถไปหาข้อมูลในด้านอาชีพ
5. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับลักษณะอาชีพต่าง ๆ ตำแหน่งงาน แนวโน้มในการประกอบอาชีพในปัจจุบันและอนาคต
2. ครูสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
การประสบความสำเร็จในอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

วีดิทัศน์เรื่อง “ปั้นดินให้เป็นรถยนต์” ของ ไพญูลย์ นิยม

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยบรรยายเรื่องการประสบความสำเร็จในอาชีพ
  2. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ เรื่อง “ปั้นดินให้เป็นรถยนต์” ของ ไพญูลย์ นิยม
  3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ
- ขั้นสรุป
- ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

บันดินให้เป็นรถยนต์ (วิดิทัศน์)

นายไพบูลย์ นิยม

เกิด	พ.ศ. 2490	ที่อยู่	ไพบูลย์การช่าง เลขที่ 2
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4		ถนนเรืองแสงกรรัฐ ตำบลหยาดฟ้า
อาชีพ	ผู้ประกอบการคู่ซ่อมรถยนต์		อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

ประสบการณ์ชีวิต

คุณไพบูลย์ใฝ่ฝันอยากจะเป็นช่างซ่อมเครื่องยนต์มาตั้งแต่เด็ก แต่เพราะครอบครัวยากจน หลังจากออกจากโรงเรียนเขาจึงมาช่วยพ่อแม่ทำนาอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาเมื่อมีเพื่อนซึ่งทำงานเป็นช่างซ่อมอยู่ในเมืองได้มาชวนเขาไปฝึกงานที่คู่ซ่อม คุณไพบูลย์ทำงานซ่อมรถจักรยานยนต์อยู่หลายปี จึงกลับบ้านเพื่อเปิดร้านเป็นของตนเอง ซึ่งเขาก็สามารถทำได้และมีรายได้พอเลี้ยงตัวเองได้ ด้วยความที่อยากซ่อมเครื่องยนต์ได้ เขาจึงเก็บเงินได้จำนวนหนึ่งแล้วไปสมัครเรียนหลักสูตรช่างยนต์ ภาคปฏิบัติ ใช้เวลาเรียน 6 เดือน หลังจบหลักสูตรจึงไปเป็นลูกจ้างคู่ซ่อมรถเพื่อหาความชำนาญ เมื่อมีความชำนาญแล้วเขาจึงตัดสินใจเปิดคู่ซ่อมเครื่องยนต์เป็นของตนเอง ปัจจุบันเขาเป็นเจ้าของคู่ซ่อมรถยนต์ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของอำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร

หลักการดำเนินชีวิต

ทำจริง รักงาน มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม

ครั้งที่ 7

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์
เกี่ยวกับอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
การมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ด้านอาชีพในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

วีดิทัศน์อาชีพต่าง ๆ เช่น วิศวคอมพิวเตอร์, นักบัญชี, วิศวกรในโรงงาน, กลุ่มอาชีพทางศิลปะ , ครู - อาจารย์, นักวิชาการ, นักปกครอง , แพทย์และอาชีพในโรงพยาบาล, นักบริหารธุรกิจ ฯลฯ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์อาชีพ

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ “อาชีพ”
2. ผู้วิจัยบรรยายเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประสบการณ์ทางอาชีพ
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนสำรวจตนเองว่ามีความสนใจในการทำงานลักษณะใด

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีประสบการณ์ทางอาชีพ
และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับอาชีพ

การประเมินผล

สังเกตการซักถาม การร่วมกิจกรรม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 8

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : รู้จักทางเลือกที่มีอยู่

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

แผ่นพับ เรื่อง “ทางเลือกของมจรส”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับการรู้จักทางเลือกที่มีอยู่โดยผู้วิจัยให้นักเรียนดูแผ่นพับเรื่อง “ทางเลือกของมจรส” ประกอบการบรรยาย
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพิจารณาทางเลือกในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นสรุป

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปทางเลือกว่ามีกี่ทางอะไรบ้าง
2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่อง ทางเลือกของมธุรส

มธุรสเป็นครูอัตราจ้างในโรงเรียนอนุบาลเอกชนแห่งหนึ่งมาเป็นเวลานาน 3 ปีแล้ว มธุรสมีความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไม่ก่อให้เกิดความก้าวหน้าหรือมีฐานะดีขึ้นเลย งานก็จำเจ แถมยังถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานา มธุรสเกิดความรู้สึกท้อแท้ในหน้าที่การงาน คิดว่าควรจะเปลี่ยนงานใหม่ จึงไปหาสุชาดาซึ่งเป็นเพื่อนรักทำงานเป็นพนักงานต้อนรับในโรงพยาบาลเอกชนที่มีชื่อ สุชาดาบอกมธุรสว่าทางโรงพยาบาลกำลังต้องการพนักงานต้อนรับเพิ่มขึ้นอีก 3 ตำแหน่ง สุชาดาบอกมธุรสว่าเธอสามารถฝากมธุรสเข้าทำงานในโรงพยาบาลเอกชนนี้ได้ เพราะสุชาดาคุ้นเคยกับผู้จัดการฝ่ายบุคคลและลักษณะของมธุรสก็เหมาะสมกับตำแหน่งพนักงานต้อนรับด้วย เพราะมธุรสหน้าตาอึดอัดๆ พุดเก่ง และเป็นคนสวย

อีก 2 วันต่อมามธุรสได้พบกับมยุรีซึ่งเคยเป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกัน มยุรีได้ชวนมธุรสให้ไปเป็นพนักงานการเงินในบริษัทประกันชีวิตแห่งหนึ่งซึ่งให้ค่าตอบแทนเหมาะสมกับความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมา และมธุรสเองก็เคยมีพื้นความรู้ในด้านการเงินจากระดับชั้น ปวส. มาก่อน แต่มธุรสไม่แน่ใจตัวเองว่าอยากจะทำงานเป็นพนักงานการเงินหรือไม่

ครั้งที่ 9

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

แผ่นพับ เรื่อง “อนาคตของยรรยงค์”

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนเพื่อทบทวนขั้นตอนการพิจารณาทางเลือกจากครั้งที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านเรื่อง “อนาคตของยรรยงค์”
2. ผู้วิจัยบรรยายถึงการพิจารณาข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือก
3. ผู้วิจัยซักถามนักเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับผลที่ได้จากการพิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่อง อนาคตของยรรยงค์

ยรรยงค์กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.6 แผนการเรียน วิทย์ - คณิต มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี พ่อแม่ของยรรยงค์มีอาชีพค้าขายมีรายได้ดีพอที่จะส่งลูกเรียนได้อย่างสบาย พ่อแม่ของยรรยงค์ต้องการให้ยรรยงค์เรียนต่อทางด้านบริหารธุรกิจ เพื่อที่จะได้มาช่วยพ่อแม่ทำการค้าส่วนตัว ยรรยงค์เองอยากเป็นวิศวกรทางด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เขาให้ความสนใจในงานด้านนี้มาก เคยได้รับคำชมจากครูผู้สอนวิชาการงานและอาชีพ เมื่อครั้งที่เรียนมัธยมศึกษาตอนต้นว่าเขาเป็นผู้ที่มีฝีมือในการประดิษฐ์อุปกรณ์ไฟฟ้า ซ่อมวิทยุ และเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เขาชอบสะสมตำราทางช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ครูที่สอนยังเคยแนะนำยรรยงค์ว่า ยรรยงค์น่าจะเรียนทางวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าอย่างอื่น ถ้านักเรียนเป็นยรรยงค์นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

ครั้งที่ 10

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

1. รูปภาพอาชีพพยาบาลและการเกษตร
2. การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพพยาบาลและการเกษตร
2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องสุจิตราให้นักเรียนฟัง
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่

เหมาะสมตามขั้นตอนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมและผู้วิจัยสรุป

เพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

การตัดสินใจเลือกทางเลือกของสุจิตรา

สุจิตราเป็นนักเรียนที่เรียนดี เรียบร้อย น่ารัก มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบสูง ได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้น เธอรู้สึกภูมิใจมาก และรักษาตำแหน่งนี้ไว้ตลอด 3 ปี ที่เรียนชั้นมัธยมปลาย พ่อแม่มีอาชีพทางการเกษตร มีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวไปวันหนึ่ง ๆ และท่านทั้งสองมีความปรารถนาที่จะเห็นบุตรสาวมีอาชีพเป็นพยาบาล เพื่อฝากผีฝากไข้ในยามแก่เฒ่า

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อุษา และ วัลภา ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของสุจิตรา ได้ชวนให้ไปสมัครสอบเข้าเรียนพยาบาลด้วยกัน เพราะเห็นว่าสุจิตราเป็นคนเรียนเก่ง และมีลักษณะหลาย ๆ อย่างในตัวเธอที่เหมาะสมกับอาชีพนี้ มีโอกาสในการสอบเข้าได้ไม่ยากนัก ทั้งเป็นงานที่มีรายได้มั่นคงแน่นอน สำหรับตัวสุจิตราเองแล้ว เธอยังไม่มีความมั่นใจในอาชีพนี้มากนัก จากการสังเกตตัวเองพบว่า เมื่อไปเยี่ยมคนเจ็บป่วยที่โรงพยาบาลคราวใด เมื่อได้กลิ่นยา กลิ่นคาวเลือด หรือพบบาดแผลคนเจ็บก็แทบเป็นลมทุกครั้ง ใจจริงแล้วสุจิตราชอบที่จะอยู่กับงานด้านการเกษตรมากกว่า ถ้ามีโอกาสเธอมักจะไปเที่ยวตามป่าเขา ลำเนาไพร หรือบางครั้งก็จะหาหนังสือด้านการเกษตรมาอ่าน ดูเป็นสิ่งที่เธอสนใจมาก และมีความสุขที่ได้ศึกษาธรรมชาติ แต่ก็ไม่อยากขัดคำสั่งของเพื่อนทั้งสอง และความต้องการของพ่อแม่ด้วย

เมื่อได้เข้าเรียนพยาบาล เธอต้องอยู่ในกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งทำให้รู้สึกเครียด หงุดหงิด อารมณ์ฉุนเฉียว บางครั้งถึงกับระบายอารมณ์กับคนไข้ และถูกคาดหวังจากอาจารย์ผู้สอนอยู่เสมอ ต้องอดทนอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ทำให้ตนเองรู้สึกเบื่อหน่าย และไม่มีความสุขอยู่ตลอดเวลา เมื่ออยู่คนเดียวเธอพยายามทบทวนถึงสิ่งที่ผ่านมาในชีวิต และเริ่มคิดว่าถ้าขึ้นเธอเรียนต่อไปในสภาพจิตใจที่ต้องอดทนอยู่เช่นนี้ เธอคงเป็นบ้าแน่นอน เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว เธอจึงตัดสินใจลาออกจากการเรียนพยาบาล ขณะที่เธอเรียนได้เพียง 2 ปีเท่านั้นเอง

ต่อจากนั้นก็ได้ออบเข้าเรียนใหม่ในสาขาวิชาที่เธอชอบ คือด้านการเกษตร ได้เริ่มเรียนในมหาวิทยาลัยมีชื่อแห่งหนึ่ง ซึ่งทำให้ชีวิตเธอมีความสุข และสมหวังในสิ่งที่เธอปรารถนา เมื่อเรียนจบแล้ว เธอได้บรรจุเข้าทำงานในตำแหน่งนักวิชาการเกษตร และพบกับความก้าวหน้าในที่สุด เธอจึงเข้าใจว่าคนเราจะทำอะไรให้ได้ดีได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับความต้องการของจิตใจและมีความถนัด ชีวิตจึงจะประสบความสำเร็จได้

ครั้งที่ 11

กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ : การวิเคราะห์สถานการณ์เกี่ยวกับ
กระบวนการตัดสินใจอาชีพ และสรุปขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ
เลือกอาชีพ ชั้นที่ 1 - 5

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถระบุปัญหาได้ว่าเป็นอะไร
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้
3. นักเรียนสามารถระบุทางเลือกได้ว่ามีกี่ทาง อะไรบ้าง
4. นักเรียนสามารถบอกข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกได้
5. นักเรียนสามารถบอกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

รูปภาพอาชีพต่าง ๆ

วิธีดำเนินการ

ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 5 ขั้นตอน โดยซักถามนักเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีการรับรู้และเข้าใจกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้ง 5 ขั้นตอนเพียงใด

ขั้นสอน

1. ผู้วิจัยให้ นักเรียนดูรูปภาพอาชีพต่าง ๆ
2. ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ จากขั้นตอนที่ 1 - 5 โดยดูจากรูปภาพประกอบ
3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพและผู้วิจัยสรุป

เพิ่มเติม

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม การสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 12
ปัจฉิมนิเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพได้ถูกต้อง

เวลา 50 นาที

สื่อการสอนและอุปกรณ์การสอน

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้
3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ลักษณะของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

แบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสถานการณ์ 12 สถานการณ์ มีจำนวนข้อ 60 ข้อ และมีคะแนนเต็มเท่ากับ 60 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่มีใจความถูกต้องและครบตรงตามที่เฉลย ให้ 1 คะแนน

คำตอบที่ไม่ถูกต้อง ให้ 0 คะแนน

คำตอบข้อ 1 ต้องตอบถูกจึงจะพิจารณาให้คะแนนข้อต่อไป

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ให้นักเรียนอ่านแบบสอบถามสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่า ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
3. ทางเลือกที่มีอยู่
4. ข้อดี ข้อเสียแต่ละทางเลือก
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะตัดสินใจเลือก

ให้นักเรียนตอบครบทั้ง 5 ขั้นตอน

ตัวอย่างสถานการณ์

สมชายเป็นนักเรียนชั้น ม.3 มีผลการเรียนค่อนข้างดี สามารถเรียนต่อในชั้น ม.4 ได้ เขาตัดสินใจไม่ถูกต้องว่าจะเรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพดี เขาเคยไปทำงานหารายได้ที่คู่มือมรทยนต์ในช่วงปิดเทอม และคิดว่าเขาจะเรียนไปทำงานที่คู่มือมรทไปด้วย และน่าจะเรียนสายอาชีพ เพราะไม่แน่ใจว่า ถ้าเลือกเรียนต่อ ม.4 ก็อาจจะไม่ได้เรียน เพราะ

ไม่มีใครส่งให้เรียน จึงทำให้เขาตัดสินใจไม่ถูก ไม่ทราบว่าจะทำอย่างไร แต่บิดามารดาก็ไม่ยอมให้เรียน อยากให้เขาหางานทำ

แนวการตอบ จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ คืออะไร

เฉลย ไม่ทราบว่าจะเรียนต่อสายสามัญหรือสายอาชีพ

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สมชายเลือกได้แก่อะไรบ้าง

เฉลย สมชายมีผลการเรียนค่อนข้างดี เขาเคยไปทำงานหารายได้ที่
คู่ออมรถในช่วงปิดเทอม

3. จากสถานการณ์นี้ สมชายมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง

เฉลย ทางเลือกของสมชายที่จะตัดสินใจเลือกได้ 2 ทาง คือ

ทางเลือกที่ 1 คือ เรียนต่อสายสามัญ

ทางเลือกที่ 2 คือ เรียนต่อสายอาชีพ

4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สมชายเลือกในข้อ 3 คืออะไร

เฉลย ทางเลือกที่ 1 เรียนต่อสายสามัญ

ข้อดี คือ เขาสามารถเรียนต่อได้

เพราะมีผลการเรียนค่อนข้างดี

ถ้าเรียนต่อจะทำให้มีโอกาสที่ดีขึ้น

ข้อเสีย คือ ไม่มีใครส่งเรียน บิดามารดาไม่ยอมให้

เรียน อยากให้หางานทำ

ทางเลือกที่ 2 เรียนต่อสายอาชีพ

ข้อดี คือ ทำให้มีความรู้สูงขึ้นถ้าเรียนทางช่างยนต์

ก็มีโอกาสเปิดคู่ออมรถของตนเองได้

ในอนาคต

ข้อเสีย คือ ต้องอดทน ต้องทำงานที่คู่ออมรถไปด้วย

เรียนไปด้วย

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่สุดที่สมชายจะตัดสินใจ คือทางเลือกใด

เฉลย เรียนต่อสายอาชีพ

โปรดตอบคำถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์
12 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีข้อคำตอบ 5 ข้อ รวม 60 ข้อ

สถานการณ์ที่ 1

วิไลวรรณ เป็นนักเรียนชั้น ม.3 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง วิไลวรรณชอบเรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษเวลาสอบก็สามารถสอบได้คะแนนสูงทั้ง 2 วิชา เธอมีความใฝ่ฝันอยากทำงานบริษัทหรือธุรกิจเอกชนมากกว่างานราชการ เธอสนใจที่จะเรียนต่อระดับ ปวช. พาณิชยการ สาขาบัญชี เพราะปัจจุบันวงการธุรกิจได้ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง จึงทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน จากการอ่านข่าวรับสมัครงานทางหนังสือพิมพ์ ทำให้ทราบว่า ถ้าเรียนจบสาขาบัญชีแล้วจะมีโอกาสหางานทำง่ายและรายได้ดีกว่ารับราชการ และงานราชการก็หายากด้วย แต่มารดาของเธอประกอบอาชีพครู จึงต้องการให้เธอเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วสอบเข้าเรียนวิชาชีพครู เพื่อที่จะได้สอบเข้ารับราชการ ซึ่งเป็นอาชีพที่มั่นคง รายได้แน่นอน แต่เธอไม่ชอบเป็นครูและไม่สนใจอาชีพนี้

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่วิไลวรรณจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่วิไลวรรณเลือกได้แก่อะไรบ้าง .....

3. จากสถานการณ์นี้ วิไลวรรณมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของวิไลวรรณที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่วิไลวรรณเลือกในข้อ 3 คืออะไร
 ทางเลือกที่ 1 .....
 ข้อดี .....
 ข้อเสีย .....
 ทางเลือกที่ 2 .....
 ข้อดี.....
 ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่วิไลวรรณจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

สถานการณ์ที่ 2

สุดาเล่นบาสเกตบอลเก่ง เธอเป็นคนแข็งแรงสมบูรณ์ และเหมาะสมที่จะเป็นนักกีฬา นอกจากบาสเกตบอลแล้วกีฬาประเภทอื่น ๆ สูดาก็เล่นได้ดีด้วย เธอได้ไปศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเป็นครูฝึกกีฬา จึงทำให้คิดที่จะมีอาชีพเป็นครูฝึกกีฬา ซึ่งคาดว่าจะมีอาชีพที่สามารถทำได้ตามความถนัดของตนเอง และมีโอกาสมีชื่อเสียงในอนาคต สูดายากเรียนพลศึกษา ซึ่งบิดามารดาต้องการให้เรียนพาณิชย เพราะต้องการให้เรียนสำเร็จโดยเร็ว เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัว แต่สุดาไม่ชอบและไม่ถนัด

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่สุดาจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สุดาเลือกได้แก่
อะไรบ้าง .....
- .....
- .....
3. จากสถานการณ์นี้ สุดามีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกของสุดาที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
ทางเลือกที่ 1.....
ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่ สุดาเลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
- ทางเลือกที่ 2 .....
- ข้อดี.....
- ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่สุดาจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
- .....

สถานการณ์ที่ 3

วันเพ็ญเป็นเด็กกำพร้าอาศัยอยู่กับยายซึ่งขายกล้วยแขก เงินที่ขายกล้วยแขกได้
ก็นำไปจ่ายค่าเช่าบ้านและค่าอาหารไปวันหนึ่ง ๆ วันเพ็ญเป็นคนผิวขาว น่ารัก พุดเก่ง
คล่องแคล่ว ช่างเอาอกเอาใจ พุดจาไพเราะอ่อนหวาน แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีระเบียบ
วินัยในตัวเอง วันเพ็ญอยากเป็นพยาบาล ถ้าเรียนพยาบาลจะต้องจบ ม.6 สายวิทยาศาสตร์
แต่วันเพ็ญเรียนไม่เก่ง และน้ำบอกรวันเพ็ญว่า พยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคง มีเกียรติ และ
รายได้ดี ทั้งเห็นตัวอย่างจากหน้า ซึ่งเป็นพยาบาลด้วย นอกจากนี้ถ้าเงินทองไม่พอในขณะที่

เรียนพยาบาล น่าก็จะส่งเรียนให้ทั้งหมด และแม้ว่าวันเพ็ญจะพยายามตั้งใจเรียน แต่ผลการเรียนก็ยังไม่ดีขึ้น โดยเฉพาะในรายวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ได้เกรด 1 เป็นประจำ แต่วิชาภาษาอังกฤษกลับได้เกรด 3 บ้าง 4 บ้าง เพื่อน ๆ ในห้องหลายคนชวนวันเพ็ญว่า เมื่อจบชั้น ม.3 แล้วไปเรียนต่อ ปวช. สาขาการท่องเที่ยวกันดีกว่า จะได้มีงานทำเร็ว ไม่ต้องรบกวนน้ำ และจะได้เป็นที่พึ่งของยาย เพราะขณะนี้ธุรกิจการท่องเที่ยวกำลังขยายตัวและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ใจหนึ่งวันเพ็ญก็อยากมีงานทำเร็ว ๆ แต่อีกใจหนึ่งก็อยากเป็นพยาบาล วันเพ็ญจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่วันเพ็ญจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่วันเพ็ญเลือกได้แก่อะไรบ้าง .....
3. จากสถานการณ์นี้ วันเพ็ญมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของวันเพ็ญที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่วันเพ็ญเลือกในข้อ 3 คืออะไร
 ทางเลือกที่ 1 .....
 ข้อดี .....
 ข้อเสีย .....
 ทางเลือกที่ 2 .....
 ข้อดี .....
 ข้อเสีย.....

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่วันเพ็ญจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

สถานการณ์ที่ 4

ลินจงกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 เธอเป็นคนสวย มีบุคลิกลักษณะดี คล่องแคล่วว่องไว มีความรับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี เธอตั้งใจว่า หลังจากจบชั้น ม.3 แล้ว เธอจะต้องเรียนต่อสายอาชีพทางด้านเลขานุการ เพราะเมื่อจบแล้วสามารถสมัครเข้าทำงานได้หลายแห่ง โดยเฉพาะห้างร้าน บริษัท เป็นต้น เธอมีผลการเรียนค่อนข้างดี วิชาที่เธอชอบและถนัดมากคือทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ บิดามารดาของลินจงอยากให้ลินจงเรียนต่อทางช่างออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งใช้เวลาเรียน 3 ปี ได้วุฒิ ปวช. เมื่อเรียนจบแล้วสามารถทำงานได้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน แต่ลินจงไม่ชอบงานทางด้านศิลปะและไม่สนใจทางช่างออกแบบผลิตภัณฑ์เลย เธอจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่ลินจงจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่ลินจงเลือกได้แก่อะไรบ้าง .....
3. จากสถานการณ์นี้ ลินจงมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้กี่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของลินจงที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....

4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่ลิงจงเลือกในข้อ 3 คืออะไร
- ทางเลือกที่ 1 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
- ทางเลือกที่ 2 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่ลิงจงจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
- .....

สถานการณ์ที่ 5

วีระวัฒน์เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี เขาอยากเป็นทหารและชอบกีฬา วีระวัฒน์มีรูปร่างสูงใหญ่แข็งแรง บึกบึน สมส่วน มีความประพฤติเรียบร้อยอยู่ในระเบียบวินัย กำลังจะจบชั้น ม.3 เขาคิดว่าจะเรียนต่อชั้น ม.4 แล้วสมัครสอบเข้าเรียนเตรียมทหาร จะได้เป็นทหารในอนาคต เพราะเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีความมั่นคง เนื่องจากฐานะทางครอบครัวของวีระวัฒน์อยู่ในระดับปานกลาง บิดามารดามีอาชีพค้าขาย จึงต้องการให้เขาเรียนสายอาชีพทางด้านพาณิชย์ เพื่อจะได้มาช่วยในกิจการค้าขายของครอบครัว แต่วีระวัฒน์ไม่ชอบการค้าขาย และไม่สนใจอาชีพนี้เลย เขาจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่วีระวัฒน์จะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่วีระวัฒน์เลือกได้แก่อะไรบ้าง .....

- .....
3. จากสถานการณ์นี้ วีระวัฒน์มีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของวีระวัฒน์ที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่วีระวัฒน์เลือกในข้อ 3 คืออะไร
 ทางเลือกที่ 1 .....
 ข้อดี .....
 ข้อเสีย .....
 ทางเลือกที่ 2 .....
 ข้อดี.....
 ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่วีระวัฒน์จะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
- .....

สถานการณ์ที่ 6

อรรถพล กำลังเรียนชั้น ม.3 เป็นผู้มีความผลการเรียนค่อนข้างดี ชอบคิดค้นออกแบบ และสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ มีความใฝ่ฝันไว้ว่า อยากเป็นวิศวกรไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ จากการสอบถามข้อมูลจากอาจารย์แนะแนว ประกอบกับอ่านข่าวรับสมัครงานจากหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ทำให้ทราบว่างานด้านนี้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานมาก ถ้าเรียนสำเร็จมีโอกาสเลือกทำงานได้ตามที่เขาต้องการและรายได้ดี ซึ่งถ้าเรียนต่อทางด้านวิศวกรรมศาสตร์จะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ หรือจบ ปวช. สายอาชีพ แล้วสอบเข้าในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เขาตั้งใจไว้ว่าจะเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ เพื่อมุ่งไปสู่อาชีพวิศวกรให้ได้ แต่บิดามารดาไม่สนับสนุน เพราะค่าใช้จ่ายในการเรียนสูงมาก และฐานะทางบ้านอยู่ในระดับ

ปานกลาง บิดามารดาต้องการให้เขาเรียนตำรวจ ซึ่งหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ใช้เวลาเรียนเพียง 1 ปี ก็สามารถทำงานได้ แต่อรรถพลไม่ชอบอาชีพนี้ เขาเห็นว่าเป็นอาชีพที่ต้องเสี่ยงอันตรายจากใจผู้ร้ายเป็นอย่างมาก เขาจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่อรรถพลจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่อรรถพลเลือกได้แก่อะไรบ้าง .....
3. จากสถานการณ์นี้ อรรถพลมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกของอรรถพลที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
ทางเลือกที่ 1.....
ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่อรรถพลเลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
- ทางเลือกที่ 2 .....
- ข้อดี.....
- ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่อรรถพลจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

สถานการณ์ที่ 7

สมคิดเป็นนักเรียนชั้น ม.3 หลังเลิกเรียนเขาใช้เวลาว่างไปทำงานที่อู่รถ เขาสามารถเปลี่ยนหัวเทียน ไล่กรอง เปลี่ยนน้ำมันเครื่องได้ เป็นต้น และได้ค่าตอบแทนจากเจ้าของอู่รถ ในอนาคตเขาคิดว่าจะเปิดรับซ่อมรถยนต์ นอกจากนี้สมคิดเคยไปช่วยเหลือทำบัญชีที่โรงไม้หิน เจ้าของโรงงานไม้หินได้เรียกสมคิดไปพบ และบอกสมคิดว่า จะส่งให้เรียนทางบัญชี เมื่อจบแล้วจะได้มาช่วยทำบัญชีที่โรงไม้หิน แต่สมคิดชอบแก้เครื่องยนต์ อยากเรียน ปวช.ทางช่างยนต์ และถ้าเขาเรียน ปวช.ทางช่างยนต์ เขาจะต้องหารายได้พิเศษหลังเลิกเรียนเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน แต่ถ้าเลือกเรียน ปวช.บัญชี ตามที่เจ้าของโรงไม้หินเสนอจะต้องทำบัญชีที่โรงไม้หิน

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่สมคิดจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
  2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สมคิดเลือกได้ แก่อะไรบ้าง .....
  3. จากสถานการณ์นี้ สมคิดมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้กี่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของสมคิดที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....
  4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สมคิดเลือกในข้อ 3 คืออะไร
 ทางเลือกที่ 1 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....

ทางเลือกที่ 2 .....

ข้อดี.....

ข้อเสีย.....

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่สมคิดจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

.....

สถานการณ์ที่ 8

สมเกียรติเป็นนักเรียนชั้น ม.3 ของโรงเรียนต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง เขาชอบเรียน ชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบเที่ยวเตร่ ผลการเรียนของเขาได้คะแนนดีทุกวิชา วิชาที่ชอบและถนัดมาก คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ เขาตั้งใจไว้ว่า เมื่อจบ ม.3 จะเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อสอบเข้าโครงการแพทย์ชนบท และเข้าเรียนมหาวิทยาลัยของรัฐ เขาหวังว่าจะได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสังคม ส่วนบิดาของเขามีความเห็นที่เห็นว่า แพทย์เป็นงานที่หนัก และเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ จึงต้องการให้เรียนทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ เพราะมีรายได้ดี และมีโอกาสเลือกทำงานได้ตามที่เขาต้องการทั้งภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน แต่สมเกียรติไม่ชอบเป็นวิศวกร สมเกียรติควรจะทำอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่สมเกียรติจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สมเกียรติเลือกได้แก่อะไรบ้าง .....

3. จากสถานการณ์นี้ สมเกียรติมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ก็ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของสมเกียรติที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สมเกียรติเลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
 ข้อดี .....
 ข้อเสีย .....
ทางเลือกที่ 2 .....
 ข้อดี.....
 ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่สมเกียรติจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

สถานการณ์ที่ 9

สุพัฒน์กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 เขากำพร้าบิดามาตั้งแต่อายุ 10 ขวบ มารดามีอาชีพทำสวน ฐานะทางบ้านยากจน สุพัฒน์มีน้องชายคนหนึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้น ป.6 สุพัฒน์อยากเรียนคอมพิวเตอร์มาก และทำความสนิทสนมคุ้นเคยกับอาจารย์ผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ สุพัฒน์พยายามเรียนรู้คอมพิวเตอร์จนมีความสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้คล่องแคล่ว อาจารย์ผู้สอนคอมพิวเตอร์มักจะหางานพิมพ์มาให้สุพัฒน์พิมพ์ เพื่อให้เขามีรายได้อยู่เสมอ สุพัฒน์รักงานด้านคอมพิวเตอร์มาก และตั้งใจว่าจะเรียนต่อ ปวช.คอมพิวเตอร์ แต่มารดาของสุพัฒน์บอกว่า ถ้าสุพัฒน์จะเรียนต่อด้านคอมพิวเตอร์จะต้องหาทุนเรียนเอง เพราะมารดาจะต้องส่งน้องเรียนอีก 1 คน มารดาต้องการให้สุพัฒน์ออกเรียนมาช่วยทำสวน แต่สุพัฒน์ไม่ชอบอาชีพทำสวน เขาจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่สุพัฒน์จะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สุพัฒน์เลือกได้แก่อะไรบ้าง .....
.....
.....
3. จากสถานการณ์นี้ สุพัฒน์มีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกของสุพัฒน์ที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
ทางเลือกที่ 1.....
ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สุพัฒน์เลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
ข้อดี .....
ข้อเสีย .....
ทางเลือกที่ 2 .....
ข้อดี .....
ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่สุพัฒน์จะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
.....

สถานการณ์ที่ 10

สันติ เป็นนักเรียนชั้น ม.3 มีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง วิชาที่ชอบและทำคะแนนได้ดี คือ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เขามีความสนใจทางช่างไฟฟ้า เขาเคยทำงานเกี่ยวกับการเดินสายไฟฟ้าทั้งภายในและภายนอกอาคาร ซ่อมมอเตอร์ชนิดต่าง ๆ ซ่อมเครื่องไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ เขารู้สึกสนุกสนานกับการปฏิบัติงานด้านนี้ เขาตั้งใจว่าจะเรียนต่อระดับ ปวช.สาขาช่างไฟฟ้า และใฝ่ฝันที่จะเป็นนายช่างไฟฟ้าในอนาคต แต่บิดาไม่เห็นด้วย เนื่องจากครอบครัวของเขาทำนาทำไร่ จึงต้องการให้เขาเรียนต่อทางด้านประมง เมื่อเรียนจบจะได้มาช่วยทางบ้านทำนาทำไร่ แต่สันติไม่ชอบงานด้านการเลี้ยงกุ้งเลย เขาจะตัดสินใจอย่างไร

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่สันติจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่สันติเลือกได้แก่ อะไรบ้าง .....
3. จากสถานการณ์นี้ สันติมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกของสันติที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
 ทางเลือกที่ 1.....
 ทางเลือกที่ 2.....

4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่สันติเลือกในข้อ 3 คืออะไร
- ทางเลือกที่ 1 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
- ทางเลือกที่ 2 .....
- ข้อดี .....
- ข้อเสีย .....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่สันติจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
- .....

สถานการณ์ที่ 11

วิภา กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 เป็นเด็กช่างพูด มีความคล่องแคล่ว ช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนมาโดยตลอด ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เธอชอบวิชาภาษาอังกฤษและทำคะแนนได้ดี ส่วนวิชาคณิตศาสตร์นั้น สอบครั้งใดเธอก็แทนจะตกทุกครั้ง บิดามารดาของเธออยู่จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวมาก และได้ทราบจากครูแนะแนวว่า อาชีพทางด้านธุรกิจโรงแรมกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะจังหวัดที่เธออาศัยอยู่ ซึ่งจบออกมาเธอจะมีงานทำแน่นอน อีกทั้งวิภาชอบที่จะพบปะผู้คน เธอจึงสนใจและตั้งใจว่าจะศึกษาต่อระดับ ปวช.ทางด้านธุรกิจโรงแรม แต่บิดามารดาต้องการให้เธอศึกษาต่อ ปวช.ทางด้านการเงินและการธนาคาร เนื่องจากที่บ้านของเธอมีฐานะดี เมื่อเรียนจบแล้วสามารถฝากเข้าทำงานในบริษัทหรือธนาคารใกล้บ้านได้ เพราะบิดามารดาของเธอไม่ต้องการให้เธอไปทำงานที่อื่น

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่วิภาจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
- .....

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่วิภาเลือกได้แก่
อะไรบ้าง .....
3. จากสถานการณ์นี้ วิภามีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกของวิภาที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
ทางเลือกที่ 1.....
ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่วิภาเลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
ข้อดี .....
ข้อเสีย .....
ทางเลือกที่ 2 .....
ข้อดี.....
ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่วิภาจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....

สถานการณ์ที่ 12

หลังจากจบชั้น ม.3 แล้ว วิชัยสมัครงานได้ 2 แห่ง แห่งหนึ่งเป็นอู่ซ่อมเครื่องยนต์ วิชัยต้องทำหน้าที่ลูกมือคอยช่วยเหลือช่างซ่อมเครื่องยนต์ ซึ่งเป็นงานหนักและเหนื่อย ต้องทำงานอยู่กับเครื่องยนต์เกือบทั้งวัน ถ้ามีรถมาซ่อมจำนวนมาก ก็เกือบไม่ต้องพัก แต่ก็ทำให้เขาได้ประสบการณ์ในการแก้เครื่องยนต์มากขึ้น ถ้ามีความขยันและศึกษาเพิ่มเติมก็สามารถเปิดร้านซ่อมเครื่องยนต์ของตนเองได้ อีกแห่งหนึ่งคือร้านหนังสือ เขาต้องทำหน้าที่เป็นพนักงานขายหนังสืออยู่หน้าร้าน เป็นงานสบายไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก แต่เป็นงานค่อนข้าง

จำเจ ทั้งสองแห่งเงินเดือนเท่ากัน สำหรับวิชัยแล้วสนใจด้านเครื่องยนต์มากกว่า แต่งานในร้านขายหนังสือก็สบาย วิชัยยังไม่ทราบว่าจะเลือกแห่งใดดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาที่วิชัยจะต้องตัดสินใจคืออะไร .....
.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกในข้อ 1 ที่วิชัยเลือกได้แก่
อะไรบ้าง .....
.....
.....
3. จากสถานการณ์นี้ วิชัยมีทางเลือกที่จะตัดสินใจเลือกได้ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกของวิชัยที่จะตัดสินใจเลือกได้ ..... ทาง คือ
ทางเลือกที่ 1.....
ทางเลือกที่ 2.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกที่วิชัยเลือกในข้อ 3 คืออะไร
ทางเลือกที่ 1 .....
ข้อดี .....
ข้อเสีย .....
ทางเลือกที่ 2 .....
ข้อดี .....
ข้อเสีย.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด ที่วิชัยจะตัดสินใจคือทางเลือกใด .....
.....

ภาคผนวก ค

- แสดงคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง
- แสดงค่าความเที่ยงตรง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item Total Correlation) ในแต่ละสถานการณ์ของแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตาราง 6 คะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียน คนที่	กลุ่มทดลอง		นักเรียน คนที่	กลุ่มควบคุม	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	5	55	1	5	33
2	11	45	2	13	48
3	13	54	3	14	51
4	16	57	4	16	42
5	19	45	5	20	49
6	21	48	6	23	47
7	25	54	7	27	49
8	28	56	8	29	48
9	30	57	9	31	44
10	31	56	10	32	46
11	32	56	11	32	51
12	32	56	12	32	38

ตาราง 7 หาค่าความเที่ยงตรง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวม (Item Total Correlation) ในแต่ละสถานการณ์ของแบบสอบถามกระบวนการ
ตัดสินใจเลือกอาชีพ

สถานการณ์	ค่าความเที่ยงตรง
1	0.5239
2	0.5246
3	0.5080
4	0.4666
5	0.4815
6	0.6869
7	0.5271
8	0.4890
9	0.4300
10	0.5203
11	0.6658
12	0.4507

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวมานี ผลอนันต์
 เกิดวันที่ 21 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2500
 สถานที่เกิด อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 5 หมู่ 4 ตำบลพลี อำเภอลแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี 22190

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 มัธยมศึกษาปีที่ 3
 โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
 พ.ศ. 2523 ป.กศ.สูง วิชาเอกภาษาไทย
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
 พ.ศ. 2526 ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
 พ.ศ. 2527 ศีษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 พ.ศ. 2540 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม
อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
มานี ผลอนันต์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
กุมภาพันธ์ 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแหลมสิงห์วิทยาคม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2540 ที่มีคะแนนกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เครื่องมือที่ใช้วัดกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ คือแบบสอบถามกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพ
2. นักเรียนมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวกลุ่มด้านอาชีพมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**THE EFFECT OF CAREER GROUP GUIDANCE ON CAREER
DECISION - MAKING PROCESS OF MATHAYOM SUKSA III
STUDENTS OF LAEM SING WITTAYAKOM SCHOOL
IN AMPHOE LAEM SING, CHANGWAT CHANTHABURI**

AN ABSTRACT

BY

MANEE PHOLANAN

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of Education
degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
February 1998**

The purpose of this experimental research was to study the effect of career group guidance on career decision - making process of mathayom Suksa III students of Laem Sing Wittayakom school in Amphoe Laem Sing, Changwat Chanthaburi in the academic year 1997. The subjects of twenty - four students were randomly selected from students whose career decision - making process scores were lower than twenty fifth percentile. The subjects were then randomly selected into an experimental group and a control group, each group consisted of twelve students. The experimental group was exposed to the career group guidance program while the control group was taught by the conventional instruction program. The research instrument was the career decision - making process questionnaire. The data were analyzed by t - test.

The results were as follow :

1. The career decision - making process of the students exposed to the career group guidance program significantly increased at .01 level
2. The career decision - making process of the students taught by the conventional instruction program significantly increased at .01 level
3. The career decision - making process of the students who were exposed to the career group guidance program significantly higher than those who were taught by the conventional instuction program at .01 level